

SĄDECKO-SPISKIE WYCIEZKI ROWEROWE

PRZEWODNIK ROWEROWY I MAPA TURYSTYCZNA
PO ZIEMI SĄDECKIEJ I OKOLICACH STAREJ LUBOVNI

SĄDECKO-SPISKIE WYCIECZKI ROWEROWE

OPISY, ZDJĘCIA
PROFILE WYKOŚCIOWE TRAS

Wydawca:

Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu

© Copyright by Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu, 2018

ul. Jagiellońska 33, 33-300 Nowy Sącz

tel. +48 18 41 41 600, fax +48 18 41 41 700

e-mail: powiat@nowosadecki.pl

www.nowosadecki.pl

www.sadeckie.eu

Wszelkie prawa zastrzeżone | All rights reserved

Zdjęcie na okładce:

Kamil Bańkowski

Autor tekstu:

Edward Borek

Opracowanie tekstu:

Andrzej Zarych

Projekt graficzny, DTP, druk:

Drukarnia GOLDRUK

Wyłącznie odpowiedzialność za zawartość niniejszej publikacji
ponoszą jej autorzy i nie może być ona utożsamiana
z oficjalnym stanowiskiem Unii Europejskiej oraz Euroregionem „Tatry”

ISBN 978-83-62735-38-9

■ KILKA SŁÓW O PROJEKCIE

Niniejszy przewodnik jest częścią projektu *Staviame-jazdíme-spoznávame* i jest wynikiem współpracy partnerów polskich i słowackich: Powiatu Nowosądeckiego oraz Miasta Stará Ľubovňa. Projekt, współfinansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach programu Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020, zakładał stworzenie nowego produktu turystycznego.

Na ponad 190 stronach przewodnik oferuje cyklistom wybór wycieczek zarówno dla rowerów górskich lub trekkingowych, jak i dla rowerów szosowych. Oprócz opisów różnych atrakcji historycznych i przyrodniczych, każda trasa zawiera informacje o długości i przewyższeniach, a dodatkowo jest zaznaczona na załączonej malowanej mapie.

Sądeckczyzna i Północny Spisz szczycą się niezwykle piękną przyrodą wzbogaconą o szereg zabytków. Piękne krajobrazy uzupełnia bogate dziedzictwo kulturowe. Składają się na nie głównie zamki, skanseny, muzea i galerie, a także szereg obiektów sakralnych i zespołów architektury ludowej. Cerkiew w Powroźniku znalazła się nawet wśród obiektów UNESCO.

Przewodnik ma na celu zachęcić do odwiedzenia regionu i podróżowania po nim na rowerowym siodelku. Stara się przyciągnąć czytelnika do najpiękniejszych miejsc i obiektów, które znajdują się na opisanej trasie rowerowej lub w jej najbliższej okolicy. Niektóre z nich są być może dobrze znane, niektóre mniej, ale niektóre nie są w ogóle znane dla wielu czytelników. Przewodnik opisuje wybór tras, które prowadzą rowerzystę do konkretnej atrakcji, zabytku czy ciekawostki przyrodniczej, ale również do innego szlaku rowerowego, przy którym znajdują się inne atrakcje. Każdy czytelnik może zaplanować i dodać do swojej podróży interesujący pomysł.

W ramach projektu opracowano również nową aplikację mobilną, dostarczającą entuzjastom turystyki rowerowej wszystkie niezbędne informacje w trzech wersjach językowych (SK, PL, EN). Dla każdej wycieczki rowerowej opracowano również profil wysokościowy, a każdą trasę można pobrać jako dokładny ślad GPS.

W połączeniu z aplikacją na telefon każdy może, w zależności od możliwości fizycznych i zainteresowań, planować swoją wycieczkę i inne możliwości wykorzystania sieci oznakowanych tras rowerowych na dłuższe wycieczki po Ziemi Sądeckiej i okolicach Starej Ľubovni.

1

DOLINĄ ROZTOKI NA NAJWYŻSZY SZCZYT BESKIDU SĄDECKIEGO

Rytro – Roztoka Ryterska rozdroże – Roztoka Mała –
Przełęcz Żłóbki – Długa Przełęcz – Radziejowa –
Złomisty Wierch – Przehyba schronisko PTTK –
Rozdroże Zwornik – Hala Konieczna –
Wielka Roztoka Ryterska Borsuczyny –
Wielka Roztoka Ryterska Ieśniczówka – Rytro

13

STRONA

51

Muszyna – Szczawnik – Żegiestów Palenica –
Pusta Wielka – Żegiestów Rusinówka – Żegiestów-Zdrój
– Andrzejówka – Muszyna

ŁEMKOWSKIM TRAKTEM NA PUSTĄ WIELKĄ

5

2

PANORAMA Z GÓRY KRZYŻOWEJ

Krynica-Zdrój PKP – Słotwiny –
Przełęcz Biała – Bukowinki – Krzyżowa Przełęcz
– Góra Krzyżowa – Holica – Krynica-Zdrój PKP

23

STRONA

63

Piwniczna-Zdrój – Wierchomla Wielka –
Bacówka Nad Wierchomlą – Runek –
Hala Łabowska – Hala Pisana –
Jarzębaki – Piwniczna-Zdrój

PRZECZ PASMO JAWORZYN KRYNICKIEJ

6

3

HUZARY ŚLADAMI KAZIMIERZA PUŁASKIEGO

Krynica-Zdrój – Park Słotwiński – Kopciowa –
Cichy Kącik – Hawrylakówka – Jakubik –
Huzary – Przełęcz Piszczelanka (Roma) –
Góra Parkowa – Krynica-Zdrój

33

STRONA

75

4

SZLAKIEM MOFET

Muszyna – Muszyna ruiny zamku –
Złockie – Złockie mofeta –
Jastrzębik – Muszyna

43

STRONA

83

Piwniczna-Zdrój – Kosarzyska –
Sucha Dolina – Przełęcz Obidza – Eliaszówka –
Piwowary – Piwniczna-Zdrój

Z PIWNICZNEJ NA ELIASZÓWKĘ

8

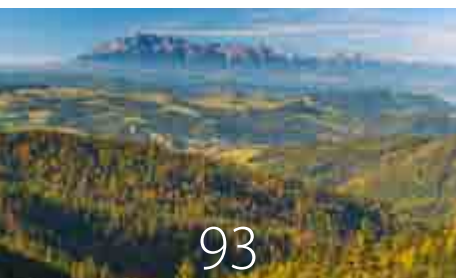
WIELKA PĘTLA POPRADZKA

7

9

DO MADONNY LITMANOWSKIEJ

Obidza – Grúnik – Ostré skalky –
Litmanová Veľký Lipník –
putnické miesto Hora Zvir – Medvedelica –
Čertova skala – Jarabinské tiešny –
Litmanová – Przełęcz Rozdziele –
Rezerwat Biała Woda – Jasielnik – Obidza

93

STRONA

147

Hniedzne – Stará Lubovňa – Uboč – Nízka Hora –
Hniedzňanske sedlo – Lúka pod Špicou – Kotník –
Krumlov – Ružbašská brána – Milava –
Forbasy ščava – Forbasy – Hniedzne

DOLINĄ POPRADU W OKOLICY GNIAZD (HNIEZDNE)

13

10

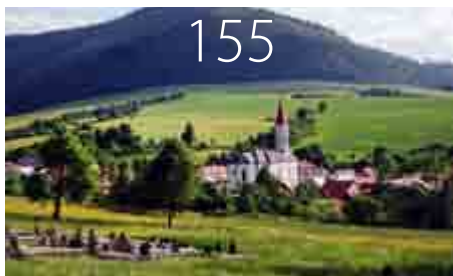
SZLAKIEM KURIERSKIM DO STAREJ LUBOWLI

Mnišek nad Popradom – Vysoký grúň – Skalná –
sedlo Doštená – Ščerbovka – Nad Modrinami –
Osly – Lubovniansky hrad – sedlo Vabec –
Kremná – Hraničné – Mnišek nad Popradom

107

STRONA

155

Šambron – Kýčery – Jakubany – Vysoká pec –
Malý Václavák – Václavák – Jankovec –
Piesočný Vrch – Černožuzec – Zámčisko –
Kuligura – Šambron

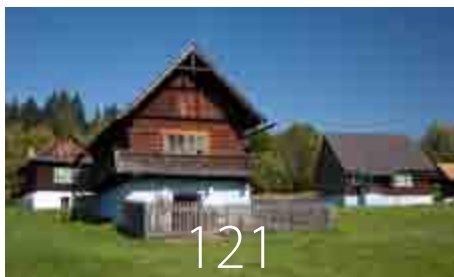
GRZBIETAMI GÓR LEWOCKICH

14

11

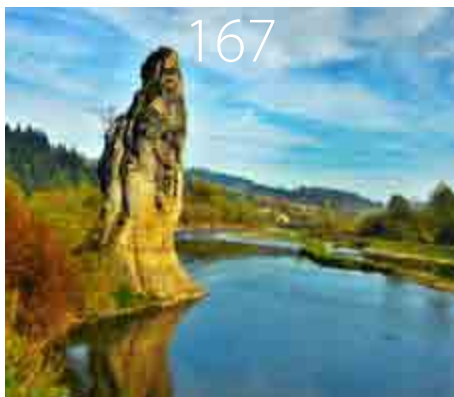
POGRANICZEM SPISKO-SZARYSKIM

Žegiestów – Sulin – Sulinsky –
Nad Modrinami – Osly – sedlo Marmon –
Hrubá Klada – Chotárňa –
Na Babiu – Malolipnické sedlo –
Malý Lipník – Žegiestów

121

STRONA

167

Lubovnianske Kúpele – Šambronka – Hromoš –
Kozelec – Biela Hlina – Plaveč zámok –
Skalky pri Udole – Hajtovka – Skalná ihla –
Chmielnica – Kolárovo – Lubovnianske Kúpele

PASEM SKAŁKOWYM NAD POPRADEM

15

12

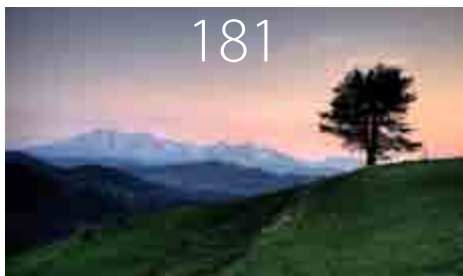
PĘTLA LELUCHOWSKA

Muszyna – Powroźnik – Wojkowa –
Królewska Studnia – Sucha Jedla – Dubne –
Leluchów – Andrejovka – Muszyna

133

STRONA

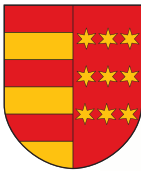

181

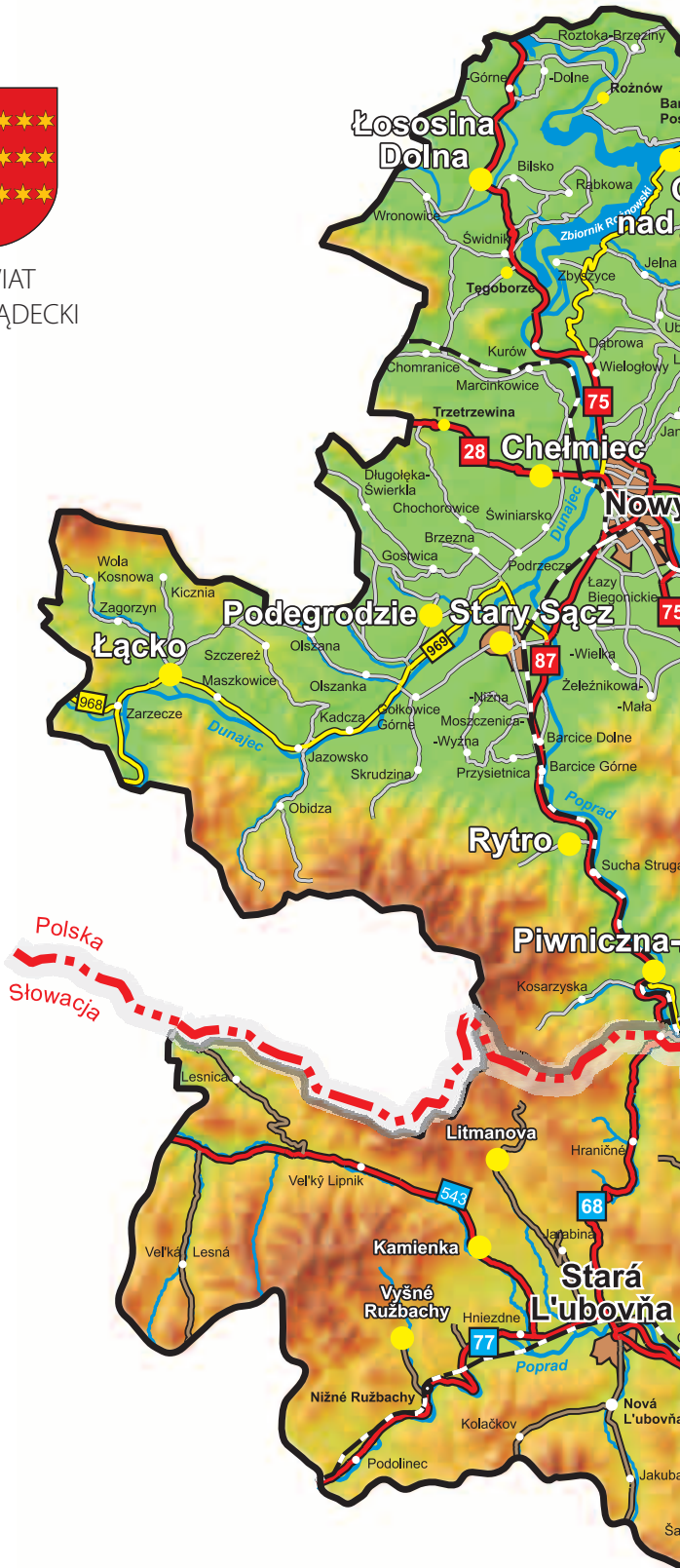
Vyšné Ružbachy – Panské lúky – Križný potok –
Pod Zbojnickým stolom – Veterný vrch –
Pod Zbojnickým stolom – Sovia poľana – Košiare –
Ružbachy – kúpele – Vyšné Ružbachy

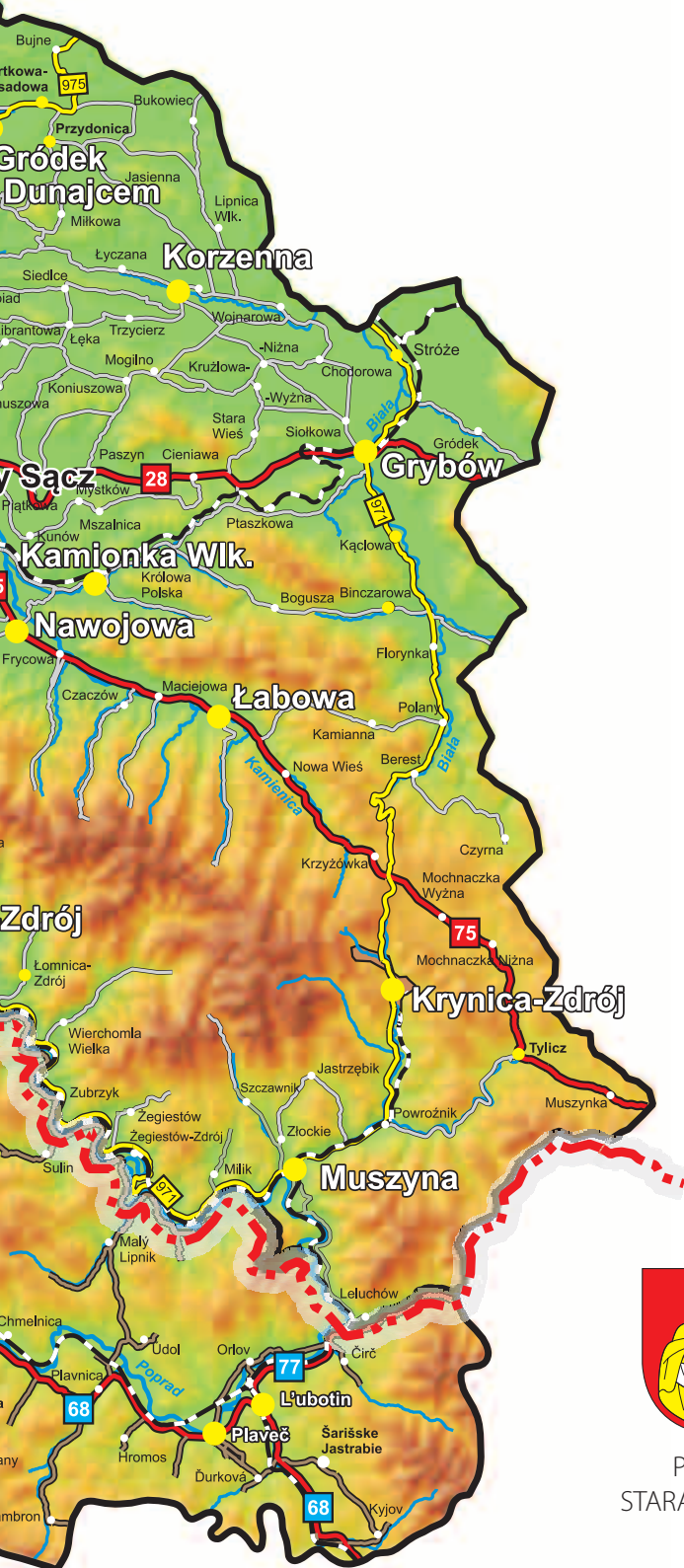
WIATERNY WIERCH Z WYŻNYCH DRUŻBAKÓW

16

POWIAT
NOWOSĄDECKI

POWIAT
STARA LUBOWLA

POWIAT NOWOSĄDECKI

■ Położenie:

południowo-wschodnia część województwa małopolskiego,
od południa graniczy z Republiką Słowacką

■ Gminy (16):

Chelmec, Gródek nad Dunajcem, Grybów, Kamionka, Korzenna,
Łabowa, Łącko, Łososina Dolna, Nawojowa, Podegrodzie, Rytro,
Krynica-Zdrój, Muszyna, Piwniczna-Zdrój, Stary Sącz i miasto Grybów

■ Powierzchnia:

1550 km² (tj. 0,49 % powierzchni kraju), z czego większość zajmują
tereny górskie i wyżynne

■ Ludność:

ok. 200 tys. mieszkańców, stanowi to 0,5% mieszkańców Polski

■ Rzeki, zbiorniki wodne:

rzeki – Dunajec, Poprad, Kamienica, Biała, jezioro – Rożnowskie

■ Pasma górskie:

Beskid Sądecki, Beskid Niski, Beskid Wyspowy

POWIAT STARA LUBOWLA

■ Położenie:

północno-zachodnia część kraju preszowskiego,
od północy graniczy z Polską

■ Miasta:

Podolínec, Stara Lubowla

■ Gminy(42):

Čirč, Ďurková, Forbasy, Hajtovka, Haligovce, Hniezdne, Hraničné,
Hromoš, Chmeľnica, Jakubany, Jarabina, Kamienka, Kolačkov, Kremná,
Kyjov, Lacková, Legnava, Lesnica, Litmanová, Lomnička, Ľubotín,
Malý Lipník, Matysová, Mníšek nad Popradom, Nižné Ružbachy, Nová
Ľubovňa, Obručné, Orlov, Plaveč, Plavnica, Pusté Pole, Ruská Voľa nad
Popradom, Starina, Stráňany, Sulín, Šambron, Šarišské Jastrabie, Údol,
Veľká Lesná, Veľký Lipník, Vislanka, Vyšné Ružbachy

■ Powierzchnia:

708 km² (ok 1,5% powierzchni kraju), większość to góry
i tereny podgórskie

■ Ludność:

ok. 54 tys. mieszkańców – stanowi to 1% mieszkańców Słowacji

■ Rzeki:

Poprad z dopływami (należy do zlewni Morza Bałtyckiego)

■ Pasma górskie:

Ľubovnianska vrchovina, Spišská Magura, Spišsko-šarišské medzihorie,
Levočské vrchy

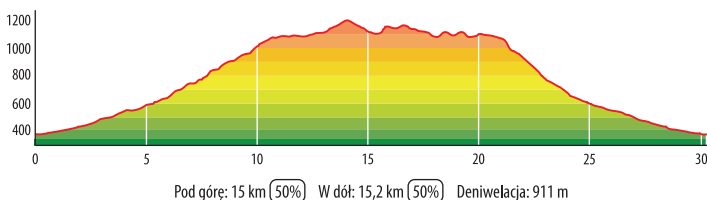

DOLINĄ ROZTOKI NA NAJWYŻSZY SZCZYT BESKIDU SĄDECKIEGO

Trasa wycieczki:

Rytro (350 m n.p.m.) – Roztoka Ryterska rozdroże (371 m n.p.m.)
– Roztoka Mała (615 m n.p.m.) – Przełęcz Żłóbki (1108 m n.p.m.)
– Długa Przełęcz (1178 m n.p.m.) – Radziejowa (1262 m n.p.m.)
– Złomisty Wierch (1226 m n.p.m.) – Przehyba schronisko PTTK
(1141 m n.p.m.) – Rozdroże Zwornik (1123 m n.p.m.) – Hala
Konieczna (985 m n.p.m.) – Wielka Roztoka Ryterska Borsuczyny
(609 m n.p.m.) – Wielka Roztoka Ryterska leśniczówka
(460 m n.p.m.) – Rytro (350 m n.p.m.)

fol. A. Klimkowski

Grupa górska

Beskid
Sądecki

Różnica wzniesień

911
m

Stopień trudności

wycieczka trudna,
przeznaczona
dla rowerów
górskich

Długość wycieczki

30,3
km

Charakterystyka:

Średniej długości wycieczka o sporych przewyższeniach. Bardzo atrakcyjna pod względem krajobrazowym, prowadzi po najwyższych miejscach Beskidu Sądeckiego. Na grzbiecie Pasma Radziejowej liczne punkty z daleką panoramą, a na wierzchołku Radziejowej wieża widokowa. Podjazdy i zjazdy wiodą dogodnymi leśnymi drogami. Najważniejszym miejscem na trasie jest szczyt Radziejowej – najwyższy punkt Beskidu Sądeckiego. W dolinach Wielkiej i Małej Roztoki znajdują się wiaty turystyczne i miejsca odpoczynku, a na Przehybie schronisko PTTK.

Odcinek 1.

Doliną Małej Rostoki na Przełęcz Żłóbki

Wycieczkę rozpoczynamy pod stacją PKP Rytro, obok której znajdują się stanowiska drogowskazów szlaków turystycznych pieszych i narciarskich. Szosą krajową jedziemy ok. 300 m w kierunku północnym. Po przekroczeniu Rostoczanki opuszczamy tę drogę, skręcając w lewo w kierunku centrum Rytra i Rostoki Ryterskiej. Wznosimy się stopniowo w górę doliny Rostoczanki, mijając kolejno: Dom Wycieczkowy PTTK „Pod Rostoką”, Urząd Gminy Rytro, kościół pw. Św. Józefa Rzemieślnika, by po ok. 1 km dotrzeć do rozdroża. Na skrzyżowaniu skręcamy w lewo, w kierunku doliny Małej Rostoki Ryterskiej. Po ok. 500 m jazdy wśród zabudowy jednorodzinnej i letniskowej naszą trasę opuszczają czerwone znaki szlaku narciarskiego (naprzeciw Domu Sióstr Felicjanek pw. Matki Bożej Dobrej Rady). Jeszcze ok. 300 m i jesteśmy w dolinie Małej Rostoki. Przed nami na stokach Jastrzębskiej Góry widoczne są trasy ośrodka narciarskiego – Ryterski Raj. Dolina raptownie zwęża się, doprowadzając do pstrągarni i parkingu z miejscem do wypoczynku.

Miejsce to związane jest z trasą tematyczną – Rogasiowym Szlakiem. Obok szlabanu znajduje się XIX wieczna leśniczówka, w której funkcjonuje niewielka ekspozycja przyrodnicza. Doskonała droga leśna o mocnej szutrowej nawierzchni prowadzi głęboko wciętą doliną. Mroczne, bukowo-jodłowe lasy urozmaicają liczne małe polanki. Po ok. 1,2 km od szlabanu mijamy zabudowane źródło z krystalicznie czystą wodą, a po dalszym kilometrze wiatę turystyczną. Warto tutaj chwilę odpocząć, aby nabrać sił przed dużo bardziej stromym podjazdem. Na rozdrożu powyżej wiaty skręcamy w prawo na drogę wiodącą wzdłuż bocznego strumienia. Po ok. kilometrze docieramy do nie-dużej rostoki, na której nasza droga opuszcza definitywnie dolinkę i rozpoczyna mozolną wspinaczkę stokami Jaworzyny na Przełęcz Żłóbki. Szlak Rogasiowy odbija tu w prawo i prowadzi bardzo stromo do rezerwatu Baniska. Szeroka droga leśna, którą podjeżdżamy, wzmocniona jest na najtrudniejszych odcinkach betonowymi kratownicami. Mijamy klika zarastających polan, a po

Ruiny zamku w Rytrze, fot. A. Klimkowski

przejechaniu 1,5 km od Rostoki, docieramy do dużego osuwiska. Po prawej stronie wznoszą się urwiste stoki, a z lewej w dole połyskuje w lesie jezioro osuwiskowe. Nieco dalej do naszej trasy dołącza z lewej strony droga prowadząca z dna doliny Małej Rostoki. Jest ona zbyt stroma na podjazd, a i zjazd stanowi wyzwanie. Z tego miejsca jest ok. 500 m do następnego rozdroża. Na

przełęcz zostało nam jeszcze 1,5 km łatwego podjazdu. Droga, którą się poruszamy, może być w różnym stanie, zależnym od intensywności prac leśnych. Po minięciu szlabanu docieramy do Przełęczy Żłóbki i Głównego Szlaku Beskidzkiego. Skracamy teraz w prawo i podjeżdżamy jeszcze ok. 100 m na wyższą część przełęczy pod stanowisko drogowskazów turystycznych.

Odcinek 2. Podjazd na Radziejową

Przed nami szczyt Radziejowej. Dostaniemy się tam nie na wprost, bardzo stromo poprowadzonym czerwonym szlakiem turystycznym, a łagodniej i naokoło – szlakiem narciarskim. Na przełęczy skręcamy w lewo na szeroką drogę prowadzącą południowymi stokami Radziejowej do doliny Czarnej Wody. Z trasy otwierają się panoramy na Małe Pieniny, Wiaterny Wierch i Tatry. Po ok. 500 m trawers doprowadza nas do Smoczego Gardła – obfitego źródła Mokrego Potoku (Czarna Woda). Po następnych 700 m docieramy do rozdroża. Tutaj skręcamy w prawo na leśną drogę, która po ok. 700 m wyprowadza na Przełęcz Długą. Skręt jest dobrze oznakowany, bo tędy wiedzie też szlak narciarski. Podjazd jest łagodny, ale nieco

kamienisty. Pod koniec odcinka wydostajemy się na rozległe poręby. Sama przełęcz porośnięta jest już sporym iglastym młodnikiem. Jest to obszar pierwszej w Beskidzie Sądeckim kłeski zasnuży wysokogórskiej (groźny szkodnik drzew). Na Długiej Przełęczy ponownie spotykamy znaki czerwonego Głównego Szlaku Beskidzkiego. Zgodnie ze wskazaniem drogowskazów, skręcamy w prawo i kontynuujemy podjazd w kierunku szczytu. Nie nastrocza on szczególnych trudności. Po ok. 400 m osiągamy wierzchołek Małej Radziejowej 1207 m n.p.m. Młodnik ustępuje tu nowym porębom. Po 700 m podjazdu Lasem Radziejówki stajemy na wierzchołku Radziejowej – najwyższego szczytu Beskidu Sądeckiego.

*Szczyt **Radziejowej** skrywa się wprawdzie w zachowanym jeszcze fragmencie boru górnoeregłowego, ale drewniana wieża widokowa umożliwia podziwianie nawet dalekich widoków. Panorama stąd jest naprawdę imponująca: od leżącej prawie 1000 m niżej Kotliny Sądeckiej po usytuowane na horyzoncie Wyokie i Niżne Tatry. Uwaga! – wieża może być niestety zamknięta. Z jej szczytu można nacieszyć oczy pięknymi widokami. Lasy na północnych stokach Radziejowej, aż od podstawy góry, chronione są w rezerwacie ścisłym Baniska – mateczniku karpackiej przyrody.*

Odcinek 3.

Przez najwyższe szczyty Beskidu Sądeckiego

Z Radziejowej na Przełęcz Długą jeżdżamy trasą, którą podjeżdżaliśmy. Od stanowiska drogowskazów kontynuujemy jazdę za znakami czerwonymi szlaku pieszego i narciarskiego przez Przełęcz Długą. Wkrótce osiągamy jej najniższą część. Z prawej strony znajduje się las zwany Młakami, a w prawo odbija nikła perć. Od siodełka rozpoczyna się najbardziej stromy podjazd na wycieczce. Ma on jedynie 300 m długości, ale musimy pokonać 60 m różnicy wysokości, korzy-

stając z wąskiej i kamienistej ścieżki. Najprawdopodobniej nie uda się go przejechać w całości i będziemy zmuszeni nieco podprowadzić rower. Po osiągnięciu południowego wierzchołka Złomistego Wierchu (1226 m n.p.m. – szczyt jest oznaczony tabliczką), zmieniamy kierunek jazdy na północny i kierujemy się na płytke siodełko międzywierzchołkowe. Ponownie otwierają się rozległe widoki, zwłaszcza na dolinę Wielkiej Roztoki i masyw Radziejowej.

*Droga grzbietowa w rejonie **Złomistych Wierchów** i **Przehyby** może być czasowo w złym stanie, ze względu na prowadzone tutaj intensywne prace zrywkowe. Także oznakowanie szlaków może czasowo być mało czytelne, ponieważ ubywa naturalnych nośników znaków, jakimi są drzewa.*

Wspinamy się krótko na Złomisty Wierch Północny (1224 m n.p.m.). Jest to drugi, co do wysokości wierzchołek Beskidu Sądeckiego. Od tego miejsca zaczyna się zjazd, aż do skraju Hali Przehyba. Na trasie przed najtrudniejszymi miejscami ustawione są ostrzegawcze znaki dla narciarzy. Mogą być przydatne również dla rowerzystów. Po ok. 600 m od wierzchołka Złomistego Wierchu Północnego najeżdżamy na małe spiętrzenie. Jest to Złamany Wierch (1189 m n.p.m.), na którym grzbiet główny ponownie skręca na zachód. Obniżamy się krótko na płaskie siodło (1171 m n.p.m.) pod wierzchołkiem Wielkiej Przehyby (1191 m n.p.m.). Omijamy ją łagodnym trawersem poprowadzonym południowymi stokami. Ma on

600 m długości i wyprowadza do rozdroża szlaków na skraju mocno zarośniętej Hali Przehyba. Drogowskazy ze stanowiska Rozdroże Pod Wielką Przehybą informują, że do schroniska PTTK na Przehybie został 1 km. Kierujemy się za znakami turystycznymi w głąb zarośniętej hali. Krótki stromy odcinek wyprowadza nas obok kulminacji Średniej Przehyby (1173 m n.p.m.). Na jego zniwelowanym wierzchołku znajduje się małe lądowisko śmigłowcowe. W lewo odchodzi czarny szlak narciarski, to nim do Szlachtowej zjeżdżał na nartach Karol Wojtyła, późniejszy papież i święty. Jeszcze 300 m łagodnego zjazdu i wydostajemy się na otwartą przestrzeń z widokiem na schronisko PTTK oraz wieżę przekaźnika telewizyjnego.

Schronisko PTTK na Przehybie może być doskonałą bazą do dłuższego pobytu. W sąsiednim budynku znajduje się muzeum ruchu turystycznego w Beskidzie Sądeckim i kaplica, w której w sezonie letnim odprawiane są niedzielne msze święte. Na szczycie obok wieży RTV, w miejscu budynku dawnej stacji wyciągu towarowego, planowana jest budowa dużej platformy widokowej.

Schronisko na Przehybie, fot. A. Klimkowski

Odcinek 4.

Na Halę Konieczną

Spod schroniska wracamy tą samą drogą do Rozdroża Pod Wielką Przehybą. Tam skręcamy w lewo za znakami niebieskich szlaków: pieszego i narciarskiego. Następne 500 m to przyjemny trawers (północny-zachód – NW) stoków Wielkiej Przehyby. Stok jest miejscami urwisty i opada głęboko w źródłiska Jaworzynki.

Na następnym rozdrożu (Rozdroże Zwornik) szlaki turystyczne rozcho-
dzą się na kilka stron. My kierujemy się za znakami szlaku narciarskiego

w prawo na łagodny trawers północnych stoków Wielkiej Przehyby i Złamanego Wierchu. Szlak narciarski jest zdecydowanie bardziej przystępny niż szlak pieszego. Las na trawersie jest mocno przerzedzony, co daje wgląd w dolinę Wielkiej Roztoki i jej otoczenie.

Najładniejsze widoki są z grzbietu bezpośrednio nad Halą Konieczną. Zjazd na halę jest bardzo stromy. Ostrzegają o tym znaki dla narciarzy. Warto zaplanować krótki postój.

*Na Hali Koniecznej znajduje się zabytkowa drewniana ko-
liba z ukrytym w lesie źródłem oraz pomnik poświęcony
partyzantom.*

Z polany do doliny Wielkiej Roztoki możemy zjechać trzema trasami. Na wprost prowadzi nieznakowana ścieżka – Perć Sosnowskiego. Biegnie ona ściśle skalistym grzbie-
tem i jest dostępna jedynie dla ro-
werzystów ekstremalnych. W pra-
wo odchodzi dobra droga, której
dolny odcinek jest niestety bardzo
stromy i kamienisty. Najdogodniej-
sza jest trasa, którą poprowadzono
szlak narciarski (na polanie wyzna-
czają go tyczki). Szeroka i gładka
droga wprowadza do Lasu Szczeci-
cina z najniższego punktu hali. Po-
czątkowo poruszamy się w kie-
runku północno-zachodnim. Dro-
ga stopniowo nabiera nachylenia.
Po ok. 500 m trasa wykonuje bar-
dzo ostry i stromy skręt w prawo,

zmieniając kierunek na wschodni.
Opadamy coraz gwałtowniej aż
na dno doliny Borsuczyny. Potok
osiągamy obok wysokich piaskow-
cowych ścian skalnych. Piętrzą się
one kilkoma stopniami aż do roz-
padlin skalnych zwanych Wietrz-
nymi Dziurami. Na chwilę prze-
jeżdżamy na lewą stronę potoku,
by po 400 m powrócić na prawy
brzeg. Teraz wjeżdżamy w błotni-
sty trawers osuwiskowego stoku
zwanego również Wietrzne Dziury.
Po przetrawersowaniu osuwiska
droga staje się stroma i szybko
sprowadza nas na dno doliny Wie-
lkiej Roztoki. Osiągamy ją w pobliżu
mostku na potoku Borsuczyny. Tu-
taj schodzą również pozostałe trasy
z Hali Koniecznej.

*Nazwa **Wietrzne Dziury** pochodzi od intensywnego zimo-
wego wywiewu ciepłego powietrza z licznych w tym miejscu
jaskiń szczelinowych.*

Odcinek 5.

Zjazd Doliną Wielkiej Roztoki do Rytra

Dalszą część trasy pokonywać będziemy już całkowicie na luzie. Dobrze utrzymana droga prowadzi głęboko wciętą doliną. Po 300 m, za mostkiem widoczna jest platforma turystyczna. Warto tam podejść i podziwiać ogromne okazy jodeł oraz dorodne egzemplarze rzadkiego języcznika zwyczajnego. Po dalszych 400 m mijamy ujście potoku Baniska (z prawej). Jeszcze 400 m i jesteśmy przy wiaście turystycznej pod skałami starego kamieniołomu. Odpoczywając, warto obejrzeć stanowisko rzadkich płazów i gadów, jakie znajduje się tuż obok. Z lewej strony dołącza do nas niebieski szlak pieszy, który opuściliśmy na Rozdrożu Zwornik. Jadąc w kierunku wylotu

doliny, mijamy stylową kapliczkę poświęconą turystom z PTTK, źródło pysznej lodowatej wody oraz wkomponowany w skały pomnik partyzantów z czasów II wojny światowej. Wjeżdżamy na szosę o nawierzchni asfaltowej. Dolina Wielkiej Roztoki otwiera się szeroko w kierunku wschodnim. Widok zamyka potężny maszyn Makowicy 946 m n.p.m. Po prawej mijamy park linowy, a z lewej park ekologiczny. Dalej ośrodek narciarski Ryterski Raj i hotel Perła Południa. Poniżej wjeżdżamy w zwartą zabudowę Roztoki Ryterskiej i docieramy do skrzyżowania ze znaną nam z podjazdu drogą do Małej Roztoki. Wracamy do centrum Rytra, gdzie rozpoczęła się wycieczka.

Panorama z Przehyby, fot. A. Klimkowski

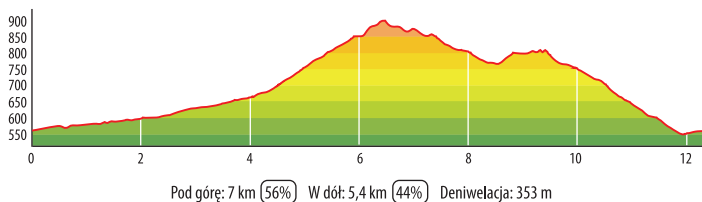

PANORAMA Z GÓRY KRZYŻOWEJ

Trasa wycieczki:

Krynica-Zdrój PKP (554 m n.p.m.) – Słotwiny (668 m n.p.m.)
– Przełęcz Biała (817 m n.p.m.) – Bukowinki (630 m n.p.m.)
– Krzyżowa Przełęcz (767 m n.p.m.) – Góra Krzyżowa
(812 m n.p.m.) – Holica (1226 m n.p.m.) – Krynica-Zdrój PKP
(554 m n.p.m.)

fot. A. Klimkowski

Grupa górska

Beskid
Sądecki

Różnica wzniesień

353
m

Stopień trudności

wycieczka łatwa,
przeznaczona
dla rowerów
górskich i trekkingowych

Długość wycieczki

11,9
km

Charakterystyka:

Łatwa i krótka wycieczka po Krynicy-Zdroju i jej zachodnim otoczeniu. Główną atrakcją trasy jest przejazd przez uzdrowską część Krynicy. Część druga wycieczki prowadzi przez grzbieity Bukowinek i Góry Krzyżowej, skąd roztaczają się widoki na szczyt Jaworzyny Krynickiej oraz położone w głębokiej dolinie centrum Krynicy.

Odcinek 1.

Przejazd przez Krynicę

Wyruszamy spod dworca PKP w Krynicy-Zdroju. Początkowo jedziemy ulicą Ebersa w kierunku północnym. Po 500 m skręcamy za drogą w lewo i przekraczamy potok Kryniczanka. Krótkim dojazdem docieramy do skrzyżowania z ulicą Kraszewskiego (droga

nr 971). Tutaj odbijamy w prawo w kierunku widocznego Deptaku (ulica Nowotarskiego). Przed mostem na potoku Kryniczanka mijamy stanowiska drogowskazów turystycznych. Przekraczamy Kryniczankę i skręcamy w lewo na Bulwary Dietla.

*Z bulwarów można dostrzec najważniejsze obiekty uzdrowiskowej części Krynicy. Są to: **Łazienki Borowinowe** i **Stare Łazienki Mineralne** z końca XIX wieku. Potem wylania się bryła **Pijalni Głównej**. Przesłania ją nieco **Stary Dom Zdrojowy** z małą pijalnią „Mieczysława”. Deptak zamyka **Nowy Dom Zdrojowy** z 1939 roku i pomnik Adama Mickiewicza z 1906 roku z postacią Zosi z „Pana Tadeusza”. Natomiast przy Bulwarach Dietla mijamy **Muzeum Nikifora** i kilka uzdrowiskowych wili z przełomu XIX i XX wieku.*

Panorama Krynicy-Zdroju, fot. K. Barkowski

Pijalnia Główna w Krynicy, fot. K. Bańkowski

Bulwary oddalają się nieco od towarzyszącej nam cały czas Kryniczance. W prawo odchodzą chodniczki do pierwszego drewnianego kościoła zdrojowego pw. Przemienienia Pańskiego. Został on zbudowany na planie krzyża greckiego w 1862 roku wg projektu Feliksa Księżarskiego. Mijamy Planty Dietla i docieramy do najważniejszego skrzyżowania w centrum Krynicy. Skręcamy w ulicę Piłsudskiego. Po prawej mijamy kościół Najświętszej Maryi Panny Wniebowziętej z lat 1887–1892 zbudowany w niespotykanym gdzie indziej w Polsce stylu neorenesansowym. Za kościołem widoczne są

Nowe Łazienki Mineralne powstałe w latach 1923–1926. Jedziemy krótko ruchliwą szosą (droga nr 981) w kierunku północno-zachodnim (NW). Na wysokości Parku im. Nitribitta skręcamy w lewo na ulicę Dąbrowskiego. Po lewej otwiera się widok na stoki narciarskie podchodzące wysoko pod wierzchołek Krzyżowej Góry (812 m n.p.m.). Jazda dalej, przekraczamy Kryniczankę i docieramy pod lodowisko. Mijamy obiekty sportowe i wyjeżdżamy na szosę nr 981 (ulica Piłsudskiego) naprzeciw Parku Słotwińskiego. Teraz główną szosą 400 m w górę do skrzyżowania z ulicą Słotwińską.

Stary Dom Zdrojowy w Krynicy, fot. K. Bańkowski

Odcinek 2.

Podjazd ze Słotwin na Bukowinki

Tutaj kierujemy się w lewo przez zwartą zabudowę Słotwin do rozdroża pod starym kościołem pw. Najświętszego Serca Jezusa. Droga w lewo prowadzi obok świątyni do dużego ośrodka narciarskiego.

Wariant: trasa, która prowadzi obok wyciągów wyprowadza na grzbiet Bukowinek w rejonie Przełęczy Krzyżowej. Możemy sobie w ten sposób skrócić trasę wycieczki.

My skręcamy w prawo i podjeżdżamy do górnego końca osiedla – Wyżnego Końca. Tutaj na rozdrożu kierujemy się w lewo i wspinamy stromo przez osiedle do ostatnich domów. Droga zmienia się w gruntową. Prowadzi stromo wśród pól i łąk na widoczną w dali rozległą

Białą Przełęcz. Po ok. 1,3 km od rozdroża na Wyżnym Końcu docieramy do przełęczy – ok. 200 m na południowy-zachód od jej najniższego miejsca. Spotykamy tutaj żółte znaki szlaku pieszego. Skręcamy za nimi w lewo i wznosimy się w kierunku południowo-zachodnim w stronę grzbietu Bukowinek. Początkowo jedziemy wyraźną drogą leśną. Przejeżdżamy pod linią wysokiego napięcia. Po 260 m szlak turystyczny w lewo. Możemy dalej się nim kierować lub wygodniej kontynuować jazdę drogą i po 100 m na rozdrożu odbić w lewo na dukt, który doprowadzi nas ponownie do szlaku. Dalej do góry już za żółtymi znakami. Po ok. 200 m podjazdu dojeżdżamy na wierzchołek Bukowinek w miejscu połączenia szlaku żółtego z niebieskim. Tu jest też stanowisko drogowaskazów.

Kościół w Słotwinach, fot. K. Bańkowski

Odcinek 3. Przez grzbiet Bukowinek

Od połączenia szlaków podejźdżamy jeszcze ok. 250 m na wierzchołek Drabiakówki (893 m n.p.m.). Po jego zdobyciu podążamy grzbietem w kierunku południowo-wschodnim (SE) prowadzeni zna-

kami niebieskimi i żółtymi. Po ok. 500 m grzbiet wyprowadza nas nad górną stację wyciągu narciarskiego ze Słotwin. Po jej ominięciu stromy odcinek drogi leśnej doprowadza do następnego wyciągu.

*Wielką atrakcją krynickich **Słotwin** będzie powstająca nad wycięgami wysoka na 49,5 m wieża widokowa ze ścieżką nad koronami drzew. To największa drewniana konstrukcja tego typu w Polsce.*

Stąd podążamy za znakami szlaków turystycznych wygodną nartostradą na stok Urdy. Z polan otwiera się widok na masyw Jaworzyny Krynickiej i dolinę Czarnego Potoku. W prawo odchodzi droga, którą można zjechać szybko do doliny pod dolną stacją wyciągu na Jaworzynę Krynicką. My wkraczamy do lasu, a z lewej

strony dociera do naszej trasy droga ze Słotwin (skrót opisany w wariantach). Jeszcze tylko 300 m łagodnego zjazdu w kierunku południowym i jesteśmy na Przełęczy Krzyżowej przy rozdrożu szlaków turystycznych. Na małej polance znajduje się stanowisko drogowskazów i mapa przebiegu szlaków.

Panorama Słotwin, fot. K. Bańkowski

Odcinek 4.

Podjazd na Górę Krzyżową

Na Przełęczy Krzyżowej rozchodzą się szlaki turystyczne we wszystkie strony świata. W prawo biegnie stroma trasa na Jaworzynę Krynicką przez Czarny Potok. W lewo zielony szlak zbiega przez las Czerteż do Krynicy-Zdroju. Początkowo także szlak żółty oraz niebieski i nasza trasa biegną razem z zielonym. Ale po

ok. 140 m odbijamy ostro w prawo za żółtymi znakami na stromą drogę wyprowadzającą po 200 m na grzbiet Góry Krzyżowej. Główny wierzchołek (823 m n.p.m.) zostaje nieco z prawej strony, a my jedziemy za szlakiem lekko wypłaszczonego grzbietem 600 m na wschodni szczyt Góry Krzyżowej (812 m n.p.m.).

*Nieco poniżej wierzchołka **Góry Krzyżowej**, obok krzyża postawionego na pamiątkę bojów konfederatów barskich i stanowiska drogowskazów, otwiera się ograniczony widok na Krynicę. Trochę niżej znajduje się górna stacja wyciągu „Henryk”.*

Góra Krzyżowa, fot. J. Opiola

Odcinek 5.

Zjazd z Góry Krzyżowej do Krynicy

Wracamy na szczyt Góry Krzyżowej i skręcamy w lewo na nieoznakowaną leśną dróżkę. Jedziemy nią w kierunku południowym stromym wyodrębniającym się grzbietem. Łączy on Górę Krzyżową z sąsied-

nią Holicą (697 m n.p.m.). Na prawo od nas, na bardzo stromym stoku, opadającym na wschód w kierunku Krynicy, przed II wojną światową funkcjonowała wielka skocznia narciarska.

Wielka konkursowa skocznia narciarska została zbudowana na przełomie 1927/28 roku. W tym czasie była największą w Polsce i jedną z największych w Europie. Miała długość 350 m i 120 m wysokości, z tego 32 m przypadało na wieżę startową. Była podobna do skoczni w St. Moritz. Ze względu na to, że był to obiekt tylko częściowo naturalny, jego ślady można do tej pory dostrzec w terenie.

Ze szczytu jedziemy ok. 550 m do rozdroża, na którym kierujemy się w lewo. Wkrótce z prawej strony dołącza do nas czerwony szlak. Zjeżdżamy stromo za znakami ok. 500 m na skraj pół pod Holicą. Droga sprowadza w lewo polanami do pierwszych domków wypoczynkowych. Obok nich wykonujemy duży zakręt w lewo i wypadamy na ulicę Halną obok siedziby GOPR. Z polan znad ulicy Halnej widać cerkiew prawosławną w dolince obok. Przecinamy ruchliwą ulicę Kraszewskiego i uliczką Graniczną

podjeżdżamy pod dworzec kolejowy, przekroczywszy wcześniej Kryniczankę. Aby dostać się pod sam dworzec, należy przed wiaduktem kolejowym skręcić na chodniczek w lewo i przekroczyć po mostku Kryniczankę. Następnie trzeba objechać z prawej strony kościół pw. Świętego Antoniego Padewskiego i po ponownym przekroczeniu Kryniczanki wspiąć się po schodach na plac przed dworcem. Wariantem dojazdu może być ulica Słoneczna biegnąca po drugiej stronie wiaduktu kolejowego.

Muzeum NikiŃora, fot. K. Bańkowski

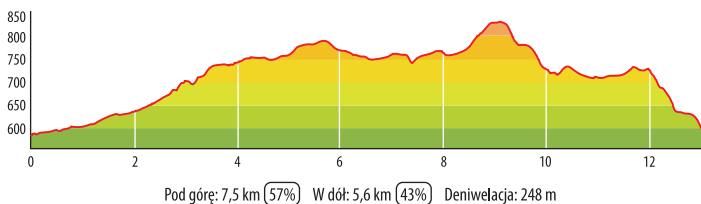

HUZARY ŚLADAMI KAZIMIERZA PUŁASKIEGO

Trasa wycieczki:

Krynica-Zdrój (584 m n.p.m.) – Park Słotwiński (611 m n.p.m.)
– Kopciowa - Cichy Kącik (712 m n.p.m.) – Hawrylakówka
(780 m n.p.m.) – Jakubik (749 m n.p.m.) – Huzary (864 m n.p.m.)
– Przełęcz Piszczelanka (Roma) (765 m n.p.m.) – Góra
Parkowa (742 m n.p.m.) – Krynica-Zdrój (584 m n.p.m.)

fol. A. Klimowski

Grupa górska

Beskid
Sądecki

Różnica wzniesień

248
m

Stopień trudności

wycieczka łatwa,
przeznaczona
dla rowerów
górskich i trekkingowych

Długość wycieczki

13,1
km

Charakterystyka:

Łatwa i krótka wycieczka po Krynicy-Zdroju i jej wschodnim otoczeniu. Główną atrakcją trasy jest przejazd przez park na Górze Parkowej. Najbardziej wymagający jest stromy zjazd z Huzarów.

Odcinek 1.

Przejazd przez Krynice

Wycieczkę rozpoczynamy przy Bulwarach Dietla, w miejscu gdzie przechodzą one w ulicę Nowotarskiego. W prawo odchodzą chodniczki do pomnika Adama Mickiewicza i pierwszego kościoła zdrojowego pw. Przemienienia Pańskiego. Dalej odchodzi alejka do stacji kolejki na Górę Parkową oraz Aleja Nikifora, którą możemy dotrzeć do pijalni „Józef i Józefa”. Mijamy Planty Dietla i docieramy do skrzyżowania. Na zbiegu ulicy Zdrojowej oraz Pułaskiego i Piłsudskiego skręcamy w tę

ostatnią. Po prawej mijamy kościół Najświętszej Maryi Panny Wniebowziętej. Jedziemy krótko ruchliwą szosą (droga nr 981) w kierunku północno-zachodnim. Na wysokości Parku im. Nitribitta, skręcamy w lewo na ulicę Dąbrowskiego. Jadąc dalej, przekraczamy Krynicankę i docieramy pod lodowisko. Mijamy je i wyjeżdżamy na szosę nr 981 (ulica Piłsudskiego) naprzeciwko Parku Słotwińskiego. Teraz główną szosą 300 m w górę do skrzyżowania z ulicą Stara Droga.

Pijalnia „Słotwinka” w Krynicy, fot. K. Bańkowski

Odcinek 2.

Podjazd Starą Drogą do Kopciowej

Do Kopciowej pojedziemy Starą Drogą, która jest zdecydowanie spokojniejsza od głównej szosy (ulicy Sądeckiej). Po minięciu nowego kościoła pw. Najświętszego Serca Jezusa (stary znajduje się w Słotwinach pod stacją narciarską) jedziemy wśród zwartej zabudowy.

Dopiero po ok. 1 km zagłębiamy się w las. Jedziemy jeszcze ok. 800 m wznosząc się coraz bardziej stromo trasą i docieramy do placu przy restauracji „Cichy Kącik”. Za obiektem znajduje się skrzyżowanie Starej Drogi z ulicą Sądecką i z drogą do Mochnaczki Wyżnej.

*Warto podjechać nieco wyżej do **Kopciowej**. Tam zaprasza turystów Izba Leśna z miejscem do wypoczynku i ścieżką przyrodniczą „Śladem pracy leśnika”.*

Odcinek 3. Przez grzbiet Hawrylakówki

Na skrzyżowaniu w Kopciowej skręcamy w prawo na drogę do Mochnaczki Wyżnej. Przy niej widzimy znaki żółte szlaku turystycznego wokół Krynicy. Będzie on nam towarzyszył przez całą następną część wycieczki. Nasza trasa biegnie granicą Popradzkiego Parku Krajobrazowego (po prawej stronie). Po 300 m droga asfaltowa odchodzi w lewo do Mochnaczki. My jedziemy na wprost trasą gruntową, biegnącą rozległym płaskowyżem w kierunku południowo-wschodnim. Początkowo z lewej mamy otwartą przestrzeń, ale wkrótce las zaczyna dominować po obu stronach drogi. Wybitniejsze kulminacje płaskowyżu (Kopciowa 765 m n.p.m. i Hawrylakówka 778 m n.p.m.) zostają z prawej strony. Po ok. 1 km na skraju polany znajduje się rozdroże. Dochodzi tutaj gruntowa droga z Mochnaczki Wyżnej. Wjeżdżamy na drogę w prawo, by za moment skręcić w lewo do lasu. Podjeżdżamy łagodnie długim grzbietem

na jedną z kulminacji Jasiennika (793 m n.p.m.) zwaną Czerzeżem. Dawniej na stronę Mochnaczki opadały rozległe pola i łąki. Obecnie cała trasa jest zalesiona. Z Czerzeża (Jasiennika) zjeżdżamy na szerokie siodło – Zagarbie. W jego najniższej części jest nieduża polana. Po jej minięciu ponownie podjeżdżamy łagodnie na następne wzniesienie na płaskowyżu. Osiągamy je po ok. 500 m jazdy. Po zdobyciu Kotylnicy (788 m n.p.m. – inna nazwa tego miejsca to Koci Zamek), czeka nas nieco mylący odcinek szlaku. Ze względu na zagrodzenie trasy grzbietowej w kierunku Przełęczy Jakubik jedziemy drogą grzbietową jedynie ok. 80 m. Następnie skręcamy w prawo i zjeżdżamy na płytke siodło w bocznym grzbiecie (ok. 180 m). Z niego w lewo drogą przez łąkę do widocznej u naszych stóp szosy Krynica Mochnaczka Niżna. Drogą asfaltową w lewo do góry na Przełęcz Jakubik (ok. 300 m). Znajdują się tutaj zabudowania osiedla Jakubik.

Fot. Gorilla – fotolia.com

Odcinek 4.

Podjazd na Huzary

Na skrzyżowaniu szos asfaltowych skręcamy na drogę osiedlową w prawo. Kierunek wskazują drogowskazy pieszego szlaku żółtego. Krótco jedziemy wzdłuż zabudowy, a następnie drogą utwardzoną podjeżdżamy na plac załadunkowy w lesie. Mijamy szlaban i porusza-

my się leśnym duktem. Droga odchodzi w lewo, a nasza trasa prowadzi do góry na wprost. Wznosimy się stromo leśną dróżką prowadzeni żółtym szlakiem ok. 350 m aż do spotkania ze szlakami czerwonym i zielonym. Znajduje się tutaj stanowisko drogowskazów.

W okolicy stanowiska drogowskazów przed II wojną światową była polana, a na niej wysoka ambona (glorietta). To był doskonały punkt obserwacji zwierząt i okolicy.

Wspólnie ze znakami trzech szlaków kierujemy się w stronę szczytu Huzarów (Czerzeża). Po 300 m spotykamy jeszcze jedno rozdroże. Tu także znajduje się stanowisko drogowskazowe, a z prawej strony dołącza kolejny (czwarty) szlak

turystyczny, tym razem czarny. Do szczytu zostało jeszcze ok. 50 m za znakami szlaków: czerwonego, zielonego i czarnego. Wierzchołek oznaczony słupem z tabliczką informacyjną. W przeszłości stała tutaj wysoka wieża triangulacyjna.

*Poniżej **szczytu Huzary** przy czarnym szlaku w kierunku Tylicza można odnaleźć ślady okopów, które tradycja łączy z bojami konfederatów barskich. Mieszkańcy dbają o pamięć historyczną tego miejsca. Utworzono tu również rezerwat przyrody.*

Odcinek 5.

Zjazd z Huzarów

Przed nami ok. kilometrowej długości stromy, a miejscami bardzo stromy (160 m spadku terenu) zjazd na Przełęcz Roma (Piszczelanka). Jedziemy za wspólnym przebiegiem żółtego i czarnego szlaku. Początkowo poruszamy się po stromym osuwiskowym stoku. Następnie

krótko grzbietem. Na jego końcu w prawo odchodzi turystyczny czarny szlak. Przed nami najbardziej stromy odcinek trasy. Doprowadza on na skraj zarastających polan. Droga kieruje nas do szosy asfaltowej nieco poniżej Przełęczy Roma (Piszczelanka).

Kolejka na Górę Parkową w Krynicy, fot. A. Klimkowski

Odcinek 6. Przez Park Zdrojowy do Krynicy

Początkowo zjeżdżamy ulicą Pułaskiego ok. 230 m w kierunku Krynicy. Po prawej mijamy odwiert wody mineralnej „Tadeusz”. Na skrzyżowaniu skręcamy z ulicy Pułaskiego w lewo na szeroką drogę dojazdową do obiektów na Górze Parkowej.

Droga ma ok. 1,3 km długości i jest w całości oświetlona. Pod nami na serpentynach ulicy Pułaskiego znajduje się kopiec poświęcony patronowi ulicy.

Kopiec Kazimierza Pułaskiego usypano w 1929 roku, w 150-lecie śmierci bohatera Polski i Stanów Zjednoczonych. Kazimierz Pułaski walczył w okolicy Krynicy w latach 1769–1770. Granitowy cokół na kopcu zwieńczony jest orłem i podobizną Kazimierza Pułaskiego.

Kopiec Pułaskiego w Krynicy, fot. A. Klimkowski

Po pierwszym stromym podejździe trasa biegnie niemal płasko. Już na grzbiecie w lewo odchodzi szlak niebieski, a 100 m dalej znajduje się ścieżka do źródła mocnej szcza-

wy – „Źródło Miłości”. Dróżka jest wygodna i niedługa, ma ok. 120 m. Jedziemy jeszcze ok. 700 m i stajemy na polanie obok szczytu Góry Parkowej (741 m n.p.m.).

Góra Parkowa (dawniej Źródłowa) – położona w widłach Kryniczanki i jej dopływu Palenicy wznosi się bezpośrednio nad uzdrowiskiem. Lasy na jej stokach zagospodarowano w 1810 roku w park spacerowy. Układ ścieżek, który wówczas stworzono, zachował się do dzisiejszych czasów. W roku 1937 zbudowano kolejkę linowo-terenową. Ma ona 642 m długości i pokonuje 142 m wysokości względnej.

Ze szczytu zjeżdżamy nadal za niebieskim i żółtym szlakiem główną ścieżką spacerową. Po 700 m i dwóch dużych zakrętach docieramy do Polany Michasiowej ze źródłem Bocianówka. Towarzyszy nam już tylko zielony szlak. Prowadzeni nim jedziemy w kierunku północnym. Za polaną skręcamy w lewo. Po prawej widać na łąkach figurę Matki Bożej Królowej Krynickich

Zdrojów zaprojektowaną przez Artura Grottgera, a ustawioną w 1864 roku. Na rozdrożu ścieżek poniżej skręcamy w prawo i docieramy do Czaplich Stawków. Objeżdżamy je i jedziemy w kierunku północno-zachodnim (NW) ok. 100 m pod drewniany kościółek zdrojowy. Po schodkach znosimy rower pod pomnik Adama Mickiewicza i Bulwaru Dietla, gdzie zakończymy wycieczkę.

Pomnik Mickiewicza w Krynicy, fot. A. Klimkowski

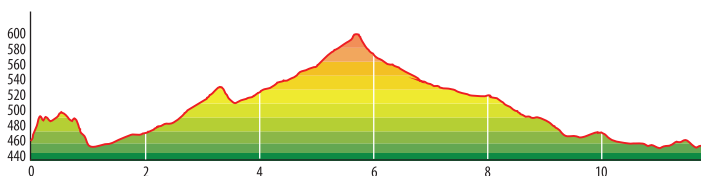

SZLAKIEM MOFET

Trasa wycieczki:

Muszyna (458 m n.p.m.) – Muszyna ruiny zamku (481 m n.p.m.)
– Złockie (511 m n.p.m.) – Złockie mofeta (591 m n.p.m.)
– Jastrzębik (540 m n.p.m.) – Muszyna (458 m n.p.m.)

Pod górę: 6 km (51%) W dół: 5,8 km (49%) Deniwelacja: 150 m

fol. A. Klimkowski

Grupa górska

Beskid
Sądecki

Różnica wzniesień

150
m

Stopień trudności

wycieczka łatwa,
przeznaczona
dla rowerów
górskich i trekkingowych

Długość wycieczki

11,9
km

Charakterystyka:

Łatwa i krótka wycieczka szlakiem źródeł mineralnych oraz mo-
fet. Na trasie dwie drewniane cerkiewki polemkowe. Najtrud-
niejszy odcinek prowadzi do ruin zamku w Muszynie, ale widoki
w pełni nagradzają wszelkie niedogodności.

Odcinek 1.

Podjazd na ruiny muszyńskiego zamku

Wycieczkę rozpoczynamy w Muszynie przy pijalni Anna (ponoć najsmaczniejsza woda mineralna w mieście) na ulicy Jasnej. Prowadzeni znakami żółtego szlaku spacerowego wspinamy się stromo na grzbiet Koziejówki. Osiągamy go po ok. 300 m i pokonaniu 50 m różnicy wysokości. Żółty szlak (szlak „Sadzonego Jajka”) skręca w prawo i pro-

wadzi do sezonowej bazy namiotowej – ok. 2 km. Natomiast nasza trasa biegnie w lewo grzbietowym chodnikiem. Po ok. 400 m, pokonawszy Górę Zamkową (527 m n.p.m.), docieramy do ruin zamku na wzgórzu Baszta (500 m n.p.m.).

Spod ruin, systemem ścieżek spacerowych zjeżdżamy w lewo do ulicy Zamkowej w dolinie Szczawnika.

Ruiny zamku starostów w Muszynie są zlokalizowane na południowym cyplu pasma Koziejówki w widłach Popradu, Muszynki i potoku Szczawnik. Pierwszy drewniano–ziemny gródek istniał tu już za czasów Bolesława Śmiałego. Zamek został spalony w czasie najazdu przez wojsko Marcina Korwina, a następnie odbudowany na przełomie XV i XVI wieku przez Węgrów, (co nakazywał im traktat pokojowy z 1474 roku ze Starej Wsi Spiskiej). Z tutejszej platformy widokowej roztacza się ładna panorama otoczenia Muszyny.

Ruiny zamku w Muszynie, fot. A. Klimkowski

Odcinek 2.

Szlakiem zielonym przez Złockie

Na ulicy Zamkowej spotykamy znaki szlaków turystycznych: żółtego i zielonego. Kierujemy się w prawo w górę doliny. Po lewej nad potokiem znajdują się tereny do ćwiczeń na świeżym powietrzu (siłownia w plenerze). Następnie mijamy altankę z pijalnią wody mineralnej, a po niej pijalnię Cechini z wodą mineralną „Stanisław”. Wjeżdżamy na teren Złockiego. Jest to nowa wojenna część osiedla, ma charakter uzdrowskowo-wypoczynkowy. Na skrzyżowaniu skręcamy w lewo w kierunku Szczawnika, by po ok. 200 m wjechać na boczną drogę do hotelu Klimek. Szlaki turystyczne będą dalej ulicą Zazamcze, a my skręcamy za oznakowaniem narciarskim. Obok znajduje się duży słup metalowy z drogowskazami

i mapą przebiegu szlaków. Brukowana droga biegnie wśród hoteli i restauracji na niski grzbiet rozdzielający dolinę Złockiego Potoku od doliny Szczawnika. Lekko pod górę podążamy w kierunku północnym ok. 750 m pod drewnianą cerkiew z XIX wieku. Obecnie jest to kościół pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny. Świątynia zachowała stare cerkiewne wyposażenie. Na rozdrożu za świątynią skręcamy w prawo i szybko zjeżdżamy na dno doliny Złockiego Potoku. Teraz w lewo i w górę doliny. Jedziemy przez zwartą zabudowę dawnej wioski Złockie obecnie dzielnicy Muszyny. Po ok. 1,6 km kończą się budynki miejscowości, a w lewo odchodzą gruntowe drogi na stoki za Szczawniczkiem.

Cerkiew w Muszynie-Złockiem, fot. A. Klimkowski

Odcinek 3.

Przez mofety do Jastrzębika

Po prawej stronie drogi znajduje się źródło szczawy „U Jawora”. Natomiast po lewej, ok. 300 m za lokalną

drogą, jest ciekawe źródło „Oddech Diabła”.

*W okolicach **Złockiego** obserwowana jest bardzo mocna ekshalacja dwutlenku węgla, co przejawia się min. silnym bulgotaniem miejscowych źródeł. Po deszczach woda wrze tutaj w co drugiej kałuży!*

Po chwili wjeżdżamy na teren Jastrzębika. Po lewej stronie w korycie Złockiego Potoku znajduje się następne źródło o wymowniej nazwie „Bulgotka”. Jest ono oznaczone i opisane tablicą informacyjną. Po ostrym

zakręcie w prawo wspinamy się na przełęcz (605 m n.p.m.) rozdzielającą masyw Jaworzyny Krynickiej od Nowińskiej Góry. Na przełęczy po prawej stronie drogi znajdują się warte obejrzenia mofety.

***Mofety z Jastrzębika** – są to suche ekshalacje (wypływy) gazowe (94,4% CO₂). W terenie widać pozbawione roślinności place z martwymi owadami, a czasem nawet ptakami. W Jastrzębiku ekshalacje CO₂ były utrapieniem, ponieważ powodowały psucie się produktów rolnych w ziemnych piwniczkach, a gospodarze w swoich studniach mieli wyłącznie szczawy. W latach siedemdziesiątych XX wieku zanotowano tu nawet wypadek śmiertelny związany z suchą ekshalacją gazową.*

Mofeta w Jastrzębiku, fot. K. Bańkowski

Z przełęczy zjeżdżamy w dół Jastrzębika. Po ok. 1 km docieramy w pobliże dawnej cerkwi greckokatolickiej pw. Św. Łukasza. Obecnie jest to kościół rzymskokatolicki o tym samym wezwaniu. Świątynia ma charakterystyczny

wydłużony kształt, co związane było z potrzebą powiększenia obiektu ze względu na rosnącą liczbę mieszkańców dawnego Jastrzębika. Obok kościoła – po drugiej stronie potoku – znajduje się źródło św. Łukasza.

Cerkiew w Jastrzębiku, fot. A. Klimkowski

Odcinek 4. Droga z Jastrzębika do Muszyny

Po minięciu kościoła jedziemy w dół Jastrzębika wśród zwartej zabudowy. Po ok. 1,2 km w lewo odchodzi wyraźna droga leśna. Wchodzi ona do lasu i trawersuje stoki Jastrzębskiej Góry, Niedźwiedziej i Szczawnej Góry oraz Palenicy i schodzi do górnej części Jastrzębika. Może stanowić ładną i łatwą pętlę rowerową w okolicy Jastrzębika. Poniżej wspomnianego rozdroża jedziemy jeszcze w dół doliny ok. 1,5 km aż dotrzemy do osiedla Podjastrzębik już nad Muszynką. Przed mostem nad rzeką skręcamy w prawo w ulicę Polną. Jedziemy nią ok. 1,2 km pra-

wą stroną Muszyny przez osiedle Podnowińska do kładki na rzece. Pozostajemy jednak na prawym brzegu. Jadąc już teraz ulicą Słoneczną, mijamy stadion sportowy i osiedle Szczerbak. Wkrótce docieramy do następnej kładki przerzuconej przez Muszynkę. Po drugiej stronie widać barokowy kościół pw. Św. Józefa Oblubieńca otoczony przez „ogrody biblijne” ze źródłem wody mineralnej. Wnętrze świątyni skrywa szereg cennych zabytków. Mijamy willę Elka i mało ruchliwą uliczką Jasna docieramy pod pijalnię „Anna”, gdzie rozpoczęliśmy naszą trasę.

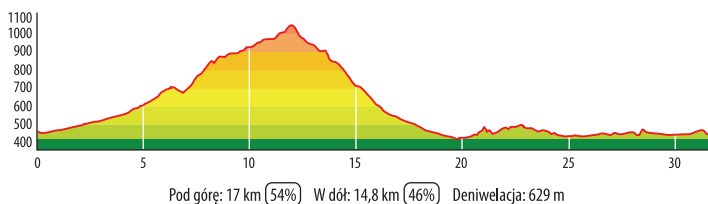

ŁEMKOWSKIM TRAKTEM NA PUSTĄ WIELKĄ

Trasa wycieczki:

Muszyna (458 m n.p.m.) – Szczawnik (535 m n.p.m.)
– Żegiestów Palenica (691 m n.p.m.) – Pusta Wielka
(1060 m n.p.m.) – Żegiestów Rusinówka (513 m n.p.m.)
– Żegiestów-Zdrój (466 m n.p.m.) – Andrzejówka (435 m n.p.m.)
– Muszyna (458 m n.p.m.)

fol. A. Klimkowski

Grupa górska

Beskid
Sądecki

Różnica wzniesień

629
m

Stopień trudności

wycieczka średnio trudna
(odcinek na Pustą Wielką jest
trudny), przeznaczona dla
rowerów górskich
i trekingowych

Długość wycieczki

31,7
km

Charakterystyka:

Wycieczka, na której odcinki bardzo łatwe przeplatają się z fragmentami trudnymi. Ozdobą trasy są liczne drewniane cerkiewki polemkowskie i nabierające blasku uzdrowisko w Żegiestowie. Do wyczynu sportowego należy zaliczyć wyjazd na szczyt Pustej Wielkiej.

Odcinek 1.

Drogą z Muszyny do Szczawnika

Wycieczkę rozpoczynamy w Muszynie od skrzyżowania ulicy Kity (droga wojewódzka nr 971) z ulicą Zazamcze. Jedziemy w kierunku północnym w stronę Szczawnika i Żłockiego. Na ulicy Zamkowej spotykamy znaki szlaków turystycznych: żółtego i zielonego. Kierujemy się cały czas w górę doliny. Po ok. 600 m mijamy altankę z pijalnią wody mineralnej, a następnie pijalnię Cechini z wodą mineralną „Stanisław”. Wjeżdżamy na teren Żłockiego. Na skrzyżowaniu skręcamy w lewo w kierunku Szczawnika. Jedziemy prostą szeroką ulicą, mijając z prawej ośrodki wypoczynkowe i sanatoria. Po mi-

nięciu ostatniego z nich i przejechaniu ok. 1,6 km od skrzyżowania z drogą do Żłockiego i Jastrzębika docieramy do rozdroża. W prawo odchodzi droga do osiedla pod Jasińczykiem (można nią wyjechać na szczyt Jaworzyny Krynickiej niebieskim szlakiem rowerowym). Nasza trasa skręca w lewo za drogą główną. Wjeżdżamy na teren osiedla Muszyny o nazwie Szczawnik. Niegdyś była to osobna wieś. Po ok. 1 km dojeżdżamy do obiektów sportowych z miejscem do wypoczynku i plenerową siłownią. Po następnych 200 m docieramy pod dawną cerkiew pw. św. Demetriusza z 1841 roku.

*Dawna **cerkiew w Szczawniku** obecnie jest kościołem rzymskokatolickim. Świątynia niegdyś została wydłużona ze względu na rosnącą liczbę wiernych. Wewnątrz znajduje się ikonostas z XVIII wieku z archaicznymi carskimi wrotami. Za cerkwią jest altanka ze źródłem szczawcy żelazistej.*

Cerkiew w Szczawniku, fot. K. Bańkowski

Wkrótce przekraczamy potok Szczawnik i przy placu zabaw skręcamy w lewo na uliczkę prowadzącą do cmentarza. Tam też kierują się

szlaki turystyczne: żółty na Jaworzynkę oraz czerwony spacerowy do Żegiestowa Palenicy.

Odcinek 2.

Starym traktem ze Szczawnika do Żegiestowa

Podjeżdżamy stromo obok cmentarza na niski wododział potoków Milickiego i Szczawnika. Żółty szlak turystyczny odchodzi w prawo obok kapliczki domkowej. My obniżamy się nieco do doliny potoku Milickiego. Mijamy plac do składu drewna i na rozdrożu skręcamy w prawo w górę doliny. Na trasie towarzyszą nam znaki czerwone szlaku spacerowego (dwa paski: górny koloru białego, dolny czerwony). Dnem doliny jedziemy ok.

850 m aż do rozdroża na skraju polany. Tutaj skręcamy w lewo. Wspinamy się teraz dość stromo brzegiem polany, a potem lasem na następny wododział. Tym razem rozdziela on potok Milicki od Miliczki. Tu wjeżdżamy w pas rozległych polan. Przed wojną istniała tutaj kilku zagrodowa osada – Milickie Góry. Po ok. 700 m od rozdroża na skraju polany w dolinie Milickiego Potoku docieramy do kapliczki św. Huberta.

Kapliczka św. Huberta została postawiona w 1931 roku. Obecnie jest pod opieką myśliwych i leśników. To dobre miejsce na odpoczynek, szczególnie, że roztacza się stąd ładny widok na dolinę Miliczki i wznoszące się już za Popradem Góry Lubowelskie.

Kapliczka św. Huberta, fot. A. Klimkowski

Jedziemy teraz szeroką drogą gruntową skrajem lasu i polan w kierunku południowo-zachodnim, a następnie zachodnim. Po ok. 500 m docieramy do następnego wododziału (rozdziela on dolinę Miliczki od Żegiestowskiego Potoku). W lewo odchodzi grzbie-

towa droga, którą można zjechać do Żegiestowa-Zdroju (za grzbie-tem). My kierujemy się w prawo w dół do pobliskiej doliny Żegiestowskiego Potoku. Osiągamy ją nad dużym placem do składowania drewna. Jesteśmy nad Żegiestowem Palenicą.

Odcinek 3.

Podjazd na szczyt Pustej Wielkiej

W tym miejscu odchodzą znaki szlaku spacerowego, będą nam za to towarzyszyć niebieskie znaki szlaku turystycznego z Żegiestowa Zdroju. Skracamy w prawo na nową leśną drogę zamkniętą szlabanem. Wyprowadzi nas ona na grzbiet pod Pustą Wielką. Trakt posiada utwardzoną nawierzchnię, a na stromiznach wyłożony jest betonowymi kratownicami. Początkowo jedziemy wspólnie ze znakami szlaku turystycznego. Po chwili jednak skręca on w lewo i biegnie stromym wądołem. Nasza droga wiedzie nieco łagodniej, ale zdecydowanie wygodniej. Prowadzi wzdłuż potoku, a następnie stokiem na grzbiet. Spotykamy tutaj szlak niebieski. Od szlabanu pokonaliśmy ok. 800 m i 100 m różnicy wysokości. Szlak ponownie odchodzi, tym razem w prawo. Szeroka i gładka droga biegnie w lewo – już łagodniej – na grzbiet Sokołowa i wykonuje bardzo ostry łuk w prawo. Po ok. 1,2 km i pokonaniu 80 m różnicy wysokości ponownie trasę przecina niebieski szlak. Kontynuujemy jazdę łagodnie biegnącą drogą leśną. Kieruje się ona dużym zakolem na grzbiet Barnowa, a potem wraca na grzbiet ze szlakiem turystycznym, który osiągamy po ok. 1,4 km i pokonaniu 70 m różnicy wysokości. Przecina on nasz trakt i biegnie

w kierunku Pustej Wielkiej. Kierujemy się dalej za drogą na północny-zachód przez tereny dawnej hali Macharówka. Po ok. 250 m drogę przecina żółty szlak pieszy, a po dalszych 450 m docieramy do dużego placu z leśną wysepką pośrodku. Jesteśmy w miejscu, które nosi nazwę pod Baranowem. Tutaj kończy się „leśna autostrada”, a my kontynuujemy podjazd drogą gruntową w kierunku północno-zachodnim. Pod koniec prawie 400 m podjazdu robi się stromo. Docieramy do południowego trawersu Pustej Wielkiej. Biegnie on na wysokości ok. 1000 m n.p.m. Skracamy na trawers w prawo. Podążamy nim ok. 400 m w kierunku południowo-wschodnim aż do spotkania ze szlakiem niebieskim i żółtym (stanowisko drogowskich). Tutaj skręcamy w lewo za znakami szlaków turystycznych w kierunku północnym. Szczyt Pustej Wielkiej osiągamy po 300 m podejździe stromą ścieżką. Pomiędzy sporego nachylenia nadaje się ona do jazdy na rowerze. W połowie podjazdu na rozdrożu ścieżek w prawo odchodzi obydwie szlaki. Na szczyt kieruje się jedynie odnoga szlaku narciarskiego. Prowadzi on z Jaworzyny Krynickiej do Żegiestowa Palenicy. Hala na Pustej Wielkiej bardzo zarosła, więc widoki z niej są ograniczone.

Pusta Wielka to wybitny szczyt (1061 m n.p.m.) w najdłuższym bocznym grzbiecie Pasma Jaworzyny Krynickiej. Jego północne stoki porasta las bukowy chroniony rezerwatem Wierchomla. Znajdują się w nim piaskowcowe skałki i mała 3 m grot. Stoki południowe zajmuje mocno zarośnięta hala, z której roztaczają się ograniczone widoki na Tatry, Paśmo Radziejowej Góry Lewockie.

Odcinek 4

Zjazd z Pustej Wielkiej do Żegiestowa

Ze szczytu Pustej Wielkiej zjeżdżamy za czarnym szlakiem. Jest to dosyć trudny single track ze względu na wysokie borówczyska i nieprzecięte zarośla. Kto nie chce mierzyć się z tym nieco ekstremalnym odcinkiem, może wrócić trasą podjazdu. Po ok. 400 m docieramy do drogi trawersującej południowe stoki Pustej Wielkiej. Trawers osiągamy kilkanaście metrów na północ od miejsca, gdzie wjechaliśmy na niego w trakcie podjazdu. Skracamy w prawo i obniżamy się resztą polan w kierunku północno-zachodnim w stronę zachodniego grzbietu Pustej Wielkiej. Osiągamy go po ok. 250 m w miejscu, gdzie odchodzi w prawo gminny szlak spacerowy. Dobrą drogą grzbietową jedziemy szybko w kierunku południowo-zachodnim ok. 600 m aż do polan. Tutaj czarny szlak odchodzi w prawo w las. Nasza trasa prowadzi górnym skrajem polan na wzniesienie (913 m n.p.m.). Z polany otwiera się widok na maszyn Pustej Wielkiej (wstecz). Po pokonaniu wzniesienia obniżamy się raptownie na wykazaną polanę z widokiem na Tatry. W jej dolnej części trakt wyprowadza na drogę leśną, którą zmierzamy w lewo. Krótki odcinek leśny doprowadza nas na małą polankę z domkiem myśliwskim. Obok znajduje się altanka – dobre miejsce na wypoczynek. Spod domku jedziemy

przez las w kierunku południowo-wschodnim ok. 400 m. Po krótkim stromym odcinku docieramy do rozdroża, na którym jedziemy w prawo w dół. Wygodna droga leśna prowadzi nas przez ok. 900 m dużymi zakolami na dno doliny opadającej spod Macharówki. Na placu do składowania drewna spotykamy znaki żółtego szlaku, z którym będziemy dalej razem podążać aż do Żegiestowa. Droga poniżej placu posiada doskonałą nawierzchnię (miejscami z płyt betonowych), bardzo szybko i wygodnie doprowadza do pierwszych zabudowań Żegiestowa Rusinówki. Przekraczamy szlaban i po ok. 400 m docieramy do głównej części wsi i drogi z Palenicy.

Wariant: do tego miejsca możemy dotrzeć bardzo łatwo prosto z Żegiestowa Palenicy z pominięciem szczytu Pustej Wielkiej. Powyższy odcinek liczy jedynie ok. 1,7 km i do tego w całości jest zjazdem.

Skręcamy w prawo i jedziemy stromo przez zabudowę Żegiestowa Wsi. Wśród nowych budynków przetrwało tu sporo starych łemkowskich chłazy, obór i piwniczek. Po ok. 1,4 km docieramy do budynku szkoły. Na stoku powyżej niej widać dawną cerkiew pw. św. Michała Archaniola.

Cerkiew pw. św. Michała Archaniola w Żegiestowie powstała w latach 1917-1925 w stylu „staroruskim”. Obecnie pełni funkcję kościoła rzymskokatolickiego. Za nią znajduje się obudowane kapliczką cudowne źródło św. Anny.

Zmieniamy kierunek na południowy. Prostolinijny odcinek doprowadza

nas po ok. 1,6 km do przejazdu kolejowego i drogi wojewódzkiej nr 971.

Odcinek 5. Drogą z Żegiestowa do Muszyny

Skręcamy w lewo i jedziemy drogą ok. 750 m w górę doliny. Przejeżdżamy wiaduktem nad linią kolejową. Po prawej widoczna jest stacja kolejowa w Żegiestowie-Zdroju, a po drugiej stronie rzeki zabudowania małej elektrowni wodnej. Skręcamy w lewo na promenadę spacerową w Żegiestowie. Prowadzi ona na odcinku ok. 800 m trawersem po bardzo stromym stoku Skalnego Zdzaru nad główną drogą i odna-

wianymi obiektami sanatoryjnymi. Jest to brukowany oświetlony ciąg rowerowo–pieszy z ławeczkami i małymi ujęciami wody mineralnej (2 ogólnodostępne czerpadła). Są tutaj również dwie kapliczki, a całość prowadzi pod kościółek zdrojowy z 1908 roku pw. św. Kingi. Spod kościółka schodzimy po schodkach na plac pod olbrzymim Domem Zdrojowym, który zamyka dolinę Szczawnika.

Dom Zdrojowy w Żegiestowie został zaprojektowany przez sławnego architekta Adolfa Szyszko-Bohusza w latach dwudziestych XX wieku. Po 1990 roku popadł w ruinę. Dopiero po ponad ćwierćwieczu nowy właściciel zdecydował się przywrócić mu dawną świetność.

Dom Zdrojowy w Żegiestowie, fot. A. Klimkowski

Pierwszym znanym źródłem w Żegiestowie był źródło „Marya” w dolinie Szczawnego Potoku. Wodę stąd miejscowa ludność wozila w beczkach – jako „kwaśną wodę” – do Nowego Sącza. **Źródło „Anna”** odkrył Ignacy Medwecki w 1846 roku. Było to wówczas najsilniejsza szczawa żelazista w Polsce. Od wybudowania linii kolejowej w 1876 roku rozpoczął się szybki rozwój uzdrowiska, którego dodatkową atrakcją były plaże nad krystalicznie czystymi wodami Popradu.

Pijalnia „Anna” w Żegiestowie, fot. A. Klimkowski

Dojeżdżamy do drogi wojewódzkiej nr 971 i skręcamy w lewo. Wspinamy się stromo ok. 1,3 km i mijamy odbicie szosy na Łopatę Polską z sanatorium Wiktor. Nasza droga wykonuje długi objazd Góry Tunelowej (561 m n.p.m.). Po ok. 1 km wyjeżdżamy na łąki nad Ługami. Widać stąd zakole Popradu i dolinę Małego Lipnika na Słowacji. Z polan zjeżdżamy szybko nad wylot tunelu kolejowego. Zmieniamy kierunek na południowo-wschodni i docieramy po następnych 2,2 km do Andrzejówki. W lewo odchodzi uliczka pod drewniany kościół pw. Najświętszej Marii Panny. Jest to dawna cerkiew z 1866 roku skrywająca w prezbiterium cenną

ikonę „Zaśnięcie Bogurodzicy”. Zaraz za wsią mijamy kapliczkę 12 dziewcząt, które wróciły z Ameryki do rodzinnej wsi w 1912 roku. Długim łukiem objeżdżamy osuwiskowe wzgórze Zapaly (639 m n.p.m.) i docieramy do wsi Milik. Za Milikiem jedziemy pod wysokimi zalesionymi stokami Łysówki (617 m n.p.m.). Po prawej towarzyszy nam linia kolejowa i Poprad. Docieramy do granic Muszyny. Ulicą Zdrojową jedziemy do uchodzącego do Popradu potoku Milickiego. Od skrzyżowania na Milik pokonaliśmy 1,7 km. Możemy tutaj skręcić w lewo na polną drogę i zwiedzić część rezerwatu lipowego Obrożyńska.

Rezerwat przyrody **Las Lipowy Obrożyska** zajmuje powierzchnię 100,38 ha na stokach Góry Mikowej i w dolinie potoku Milickiego. Powstał w 1919 roku, jako jeden z pierwszych rezerwatów w niepodległej Polsce. Chroni grąd wschodniopolski z lipą drobnolistną, której towarzyszą jawory, buki i jodły. Atrakcją rezerwatu są okazy żbika – bardzo ostrożnego dzikiego kota leśnego. Udostępniona jest ścieżka przyrodnicza o długości 4,2 km i znakowana tablicami szlaku przyrodniczego.

Las Lipowy Obrożyska, fot. A. Klimkowski

Ulicą Zdrojową jedziemy obok muszyńskiego Ośrodka Rehabilitacyjnego Polskiego Związku Niewidomych w dzielnicy Mikowa. Za zakładami zdrojowymi Poprad skrywa najgłębsze w okolicy miejsce – Czarny Wir. Z lewej strony

otwiera się dolina Szczawnika z osiedlem Majerz. Przekraczamy potok i stajemy na skrzyżowaniu ulicy Kity z ulicą Zazamcze. Tutaj przy skwerze z siłowniami plenerowymi możemy zakończyć wycieczkę.

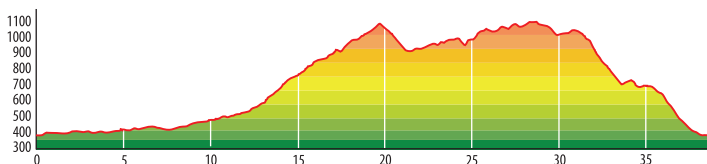

PRZEZ PASMO JAWORZYNY KRYNICKIEJ

Trasa wycieczki:

Piwniczna-Zdrój (353 m n.p.m.) – Wierchomla Wielka (480 m n.p.m.) – Bacówka Nad Wierchomlą (900 m n.p.m.) – Runek (1079 m n.p.m.) – Hala Łabowska (1064 m n.p.m.) – Hala Pisana (1044 m n.p.m.) – Jarzębaki (675 m n.p.m.) – Piwniczna-Zdrój (353 m n.p.m.)

Pod górę: 21,5 km (55%) W dół: 17,2 km (45%) Deniwelacja: 722 m

Grupa górska

Beskid
Sądecki

Różnica wzniesień

722
m

Stopień trudności

wycieczka trudna,
przeznaczona
dla rowerów górskich

Długość wycieczki

38,7
km

Charakterystyka:

Długa i piękna wycieczka głównym Pasmem Jaworzyny Krynickiej. Liczne osobliwości przyrodnicze urozmaicają trasę, a źródła wody mineralnej łagodzą pragnienie. Na szlaku dwa gościnne schroniska PTTK.

Odcinek 1.

Drogą z Piwnicznej do Wierchomli Wielkiej

Początek wycieczki znajduje się w Piwnicznej-Zdrój na Zawodziu. W 1931 dowiercono się tutaj do złóż wody mineralnej, co dało impuls do rozwoju uzdrowiska. Obok naszej znajduje się ładna pijalnia w stylu polskiego dworku. Nieco wyżej duża altana na skraju skweru z wydajnym ujęciem szczawcy. Jedziemy ulicą Kościuszki w kierunku południowym. Po chwili mijamy kładkę nad Popradem, która prowadzi do centrum Piwnicznej. Kończy się zabudowa, a my kontynuujemy jazdę wzdłuż stromych stoków Kicarza. Po ok. 1,6 km dojeżdżamy do skrzyżowania z ulicą Krynicką (droga krajowa nr 87) na Międzybrodzu. Skręcamy w lewo i niebawem docieramy do kładki nad Popradem. Od tego miejsca możemy już jechać bezpieczną ścieżką rowerową poprowadzoną nad samą rzeką. Z lewej strony towarzyszy nam zdrojowy park leśny obejmujący stoki Kicarza. Po ok. 2 km dociera-

my do osiedla Majerz. To tutaj była pierwsza lokacja Łomnicy. Obecnie jest to część Piwnicznej o charakterze przemysłowo-usługowym. Docieramy wkrótce do ronda, na którym kierujemy się w pierwszy zajazd w prawo pod wielki most nad Popradem. Szosą (drogą wojewódzką nr 971) jedziemy ciasną doliną Popradu. Transkarpacka linia kolejowa i nasza droga ledwo mieszczą się w dolinie przyparte z jednej strony do rzeki, a z drugiej do ścian skalnych. Najwyższe miejsce jest przy małej kapliczce. Dalej szosa wznosi się nad dużym starorzeczem Popradu. Objęte jest ono ochroną – pomnik przyrody. Omijamy dużym łukiem cypel Nowiny z pojedynczymi zagrodami i stajemy na rozdrożu u wylotu doliny Wierchomlanki. Skręcamy tutaj w lewo w kierunku Wierchomli Wielkiej. Od tego miejsca będą nas prowadzić znaki zielonego szlaku rowerowego, aż do schroniska PTTK

Pijalnia w Piwnicznej, fot. K. Bańkowski

na Hali Łabowskiej. Z lewej widoczny jest wielki kamieniołom, jedyny taki obiekt w Popradzkim Parku Krajobrazowym. Jedziemy przez dosyć rozproszoną zabudowę Wierchomli Wielkiej. Po ok. 3,4 km dojeżdżamy

do altany z ujęciem wody mineralnej – szczawy żelazistej. Nieco dalej po lewej stronie w wylocie bocznej dolinki Izworu znajduje się drewniany kościółek z 1821 roku pw. św. Michała Archanioła.

Kościół w Wierchomli jak większość drewnianych świątyń w okolicy jest dawną cerkiewką greckokatolicką. Wieś niegdyś była graniczną miejscowością Łemkowszczyzny.

Kościół w Wierchomli, fot. K. Bańkowski

Po ok. 1,3 km docieramy do rozdroża. W lewo biegnie dolina Potasznia, a nasza trasa prowadzi za drogą asfaltową w prawo przez most na Wierchomlance.

Skręcamy w prawo i ok. 400 m jedziemy w kierunku Wierchomli Małej. Przed Hotelem Wierchomla Ski & Spa Resort skręcamy na drogę leśną ograniczoną szlabanem.

Wariant: doliną Potasznia prowadzi piękna trasa leśna, która wygodnie wyprowadza na Przełęcz Potasznia na głównym grzbiecie Pasma Jaworzyny Krynickiej. Długość wariantu wynosi 6,3 km i w części środkowej biegnie wzdłuż rezerwatu Lembarczek.

Odcinek 2.

Podjazd na Runek

Przed nami długi (5 km) podjazd stokami Lembarczka (915 m n.p.m.) do schroniska PTTK – Bacówka nad Wierchomlą. Ostatnio odnowiona leśna droga prowadzi wygodnie, choć początkowo dosyć stromo wśród jodłowo-bukowych lasów. Po 250 m jest stromy i ostry zakręt drogi w prawo. Obok trasy ukazuje się nieduża polana. Zmieniamy kierunek jazdy na północny i podążamy stromo w górę głęboko wciętej dolinki. Na wysokości ok. 700 m n.p.m. przekraczamy potok i wjeżdżamy na stok, nieustannie wznosząc się. Języki polan z Wierchomli Małej podchodzą niemal pod samą drogę, ale dla widoków musieliśmy

zejść nieco niżej. Droga stokowa łagodniej, mijamy wiatę turystyczną i wjeżdżamy na obszar dużego osuwiska usytuowanego w źródłiskach potoku Wierchomla Mała. Dawniej istniało tutaj spore osiedle Lembarskie, po którym pozostały jedynie stare piwniczki, zdziczałe sady i zarastające polanki. Z jednego z licznych zakrętów odsłania się ograniczony widok na Bacówkę nad Wierchomlą. Zmieniamy kierunek jazdy na południowo-wschodni i po minięciu szlabanu wyjeżdżamy na polanę ze schroniskiem PTTK. Stoi ono na grzbiecie łączącym Runek z masywem Pustej Wielkiej.

Bacówkę PTTK nad Wierchomlą zbudowano w 1978 roku z przerobionego spichlerza. Leży ona na wysokości 895 m n.p.m. Roztacza się stąd wspaniały widok na Pasma Radziejowej i Tatry. Ok. 1,5 km na południe od obiektu znajdują się górne stacje ośrodka narciarskiego Dwie Doliny Muszyna-Wierchomla.

Bacówka nad Wierchomlą, fot. K. Bańkowski

Wariant: do schroniska możemy się dostać dużo łatwiej, wyjeżdżając wyciągiem krzesełkowym z Wierchomli Małej na grzbiet Długich Młak, a następnie jadąc nim wśród widokowych polan ok. 1,5 km za niebieskimi znakami szlaku pieszego i narciarskiego.

Spod schroniska skręcamy za niebieskimi znakami szlaku w lewo w kierunku północno-wschodnim. Początkowo stromo, a potem łagodniej wyjeżdżamy na dużą Polanę Gwiazdźdzą. Na jej skraju stoi malutka kapliczka „Narciarzy” w pniu martwego świerka. Prowadzeni tyczkami przemierzamy polanę w kierunku północny-wschód. Las bukowy po lewej stronie na północnych stokach Lembarczka jest objęty ochroną rezerwatową.

Rezerwat ścisły **Lembarczek** o powierzchni 71 ha chroni naturalny las bukowo-jodłowy i sięga aż na dno doliny Potasznicy. Został utworzony w 1985 roku. Rezerwat jest ostoją min. wilka oraz rysia i nie jest udostępniony żadnym szlakiem.

Las bukowy, fot. K. Bankowski

Na polanie zmieniamy kierunek jazdy na wschodni i rozpoczynamy wspinaczkę średnio nachylonymi stokami Runka. Podjeżdżamy przez młode lasy bukowe. Wyżej pojawiają się liczniejsze świerki, ale w więk-

szości obumierające. Po pokonaniu kilometra i 100 m przewyższenia docieramy do rozdroża szlaków pod szczytem Runka, przez który przebiega Główny Szlak Beskidzki znakowany kolorem czerwonym.

Odcinek 3.

Głównym grzbietem Pasma Jaworzyny Krynickiej

Spod szczytu skręcamy w lewo i – prowadzeni znakami czerwonego szlaku pieszego i narciarskiego – rozpoczynamy przeszło 2 km długości zjazd na Przełęcz Potasznia. Jest on miejscami stromy, kręty i kamienisty. Wszystkie trudności są jednak oznaczone trójkątami ostrzegawczymi i kierunkowskazami. Po 350 m ostry skręt w lewo. Po następnych 400 m na rozdrożu znów odbijamy w lewo. Znajduje się tutaj ławeczka z tablicą dydaktyczną. Przejeżdżamy ok. 300 m i wykonujemy ostry skręt w prawo. Poniżej droga zagłębia się w wąski wądoł, lepiej zjeżdżać ścieżką biegnącą po jego lewej stronie. Na Przełęczy Potasznia znajduje się stanowisko drogowskazów. Dawniej rozpoczynała się w tym miejscu duża Hala Juchówka, która ciągnęła się przez 1,5 km. Została jednak zalesiona. W połowie Juchówki jest usytuowana się wiata turystyczna. Mało wybitny szczyt Połym omijamy z prawej strony, natomiast musimy zdobyć następny – wierzchołek Holi. Wspinamy się na niego stromą kamienistą

drożką z małej przełęczy kierowani drogowskazami szlaku narciarskiego. Z Holi jedziemy przyjemnym grzbietem porośniętym pasem buczyny. Są to Izworyki. Na północ opadają bardzo stromym stokiem do Uhryńskiej Roztoki. Łagodniejsze stoki południowe dawniej były użytkowane pod pastwiska. Kamienisty grzbiet doprowadza nas do rozdroża na płytkim siodelku. Do schroniska PTTK na Hali Łabowskiej zostało nam ok. 2 km. Wspinamy się za grzbietem na dawną Halę Jawor. Kulminacje Jawora (996 m n.p.m.) omijamy z lewej strony. Dalej czeka nas najbardziej stromy podjazd na grzbiecie. Osiągamy szczyt Cisowego Wierchu (1035 m n.p.m.) obok pomnika partyzantów (na sam wierzchołek wychodzi szlak narciarski, który odłącza się na odcinku kilkuset metrów od szlaku pieszego). Jedziemy teraz wyrównanym grzbietem Wargulczyńskich Gór. Przejeżdżamy przez wierzchołek (1038 m n.p.m.) i obniżamy się bardzo łagodnie na Halę Łabowską. Po 500 m stoimy pod schroniskiem PTTK.

Hala Łabowska to polana (hala w znaczeniu pasterskim) w środkowej części Pasma Jaworzyny Krynickiej ze schroniskiem PTTK z 1953 roku. Dawniej miała 2 km długości i rozciągała się od wierzchołka (1064 m n.p.m.) po Halę Jawor. Oprócz schroniska znajduje się tutaj duża wiata turystyczna i stylowy ołtarz polowy oraz dwa pomniki poświęcone partyzantom 9 kompanii 3 batalionu 1 pułku Strzelców Podhalańskich AK i oddziałowi Polskiej Podziemnej Armii Niepodległościowej „Żandarmeria” z jej kapelanem ks. Wł. Gurgaczem. Hala obecnie stanowi użytek ekologiczny, co chroni ją przed zalesieniem.

Schronisko na Hali Łabowskiej, fot. A. Klimkowski

Spod schroniska PTTK kierujemy się na zachód za znakami czerwonych szlaków: pieszego i narciarskiego. Po ok. 400 m na Rozdrożu ks. Gurgacza skręcamy w prawo i obniżamy się na podmokłe siodółko. Po jego pokonaniu trawersujemy stoki Wierchu nad Kamieniem (południowo-wschodni wierzchołek o wysokości 1091 m n.p.m.). Spotykamy tu stanowiska drogowskazów, które informują o ciekawych miejscach.

Pierwszy wskazuje drogę do bazy PPAN „Żandarmeria” z 1949 roku, drugi na Diabelski Kamień (Czarci Kamień). Oba obiekty pomimo niedużej odległości są trudno dostępne dla turysty na rowerze. Od drugiego stanowiska drogowskazowego kierujemy się za znakami szlaku narciarskiego. Szlaki pieszy i narciarski zjeżdżają się, co prawda za 700 m na wierzchołku północno-zachodnim Wierchu nad Kamieniem,

ale narciarski prowadzi urokliwą Halą Krajną, a na odcinku szlaku pieszego prowadzone są intensywne prace zrywkowe. Po osiągnięciu północno-zachodniego wierzchołka Wierchu nad Kamieniem warto udać się na krótką (300 m) przejażdżkę do Jaskini w Pękniętej Kopie. Prowadzi do niej oznakowana (szlak narciarski) łatwa droga leśna. Następny odcinek trasy jest prawie płaski, ale niestety bardzo zabagniony, co może uniemożliwić jazdę po okresach dłuższych opadów. Po pokonaniu moczarów wyjeżdżamy na długą na 700 m Halę Barnowską. Otwiera się na niej piękny i daleki widok na Kotlinę Sądecką i jej otoczenie. Polana jest użytkiem ekologicznym zarośniętym kępami borówki czarnej. Na zachodnim krańcu hali

skręcamy w lewo w dół za znakami szlaku narciarskiego. Krótki odcinek leśny wyprowadza nas na widokową Halę Martyńską (widok na Tatry), którą przecinamy w prawo prowadzeni tyczkami kierunkowymi. Halę rozdzielają kamieniste źródłiska. Wjeżdżamy na leśny trawers, którym docieramy wygodnie w prawo na następną polanę – Halę Pisaną. Tutaj także spotkamy duże połacie borówki czarnej. W środkowej części hali trafiamy na czerwone znaki szlaku pieszego. Podjeżdżamy za nimi stromo na szczyt polany. Tutaj obok stanowiska drogowskazów i pomnika partyzantów warto zrobić sobie krótki odpoczynek przed czekającym nas zjazdem (dodatkowym argumentem za postojem mogą być liczne kępy dojrziałych jagód).

Pod Wierchem nad Kamieniem, fot. K. Bańkowski

Odcinek 4.

Zjazd z Hali Pisanej do Jarzębaków

Spod szczytu zjeżdżamy z powrotem rozdroże na środku hali. Skręcamy ostro w prawo na nieoznakowaną drogę. Jedziemy ok. 600 m na południe, początkowo wzdłuż hali, potem szerokim leśnym grzbietem. Na rozdrożu skręcamy w prawo za najszerszą z leśnych dróg. Przez następne 600 m obniżamy się spokojnie stokami Hali Pisanej w kierunku północno-zachodnim. Poniżej Przełęczy Bukowina wykonujemy ostry zakręt w lewo. Trasa zaczyna gwałtownie opadać w dolinę Małej Łomnickiej. Kamienista droga sprowadza bardzo stromo na plac pod Halą Bukowina. Od tego

miejsca nawierzchnia poprawia się zdecydowanie. I tak jest przez 1,3 km. Na dużym rozdrożu skręcamy w prawo na drogę dojazdową do osiedla Jarzębaki (Jarzębacy). Droga, trawersując wschodnie stoki Gronia, wyprowadza nas na polany, a następnie na grzbiet łączący Halę Pisaną z Kicarzem. Roztacza się stąd wyjątkowa panorama. Spotykamy tutaj żółte znaki szlaku turystycznego biegnącego z Frycowej przez Halę Pisaną. Kierujemy się za nimi w lewo i jedziemy ok. 400 m do pierwszych zabudowań Jarzębaków. Na osiedlu mała drewniana kapliczka z niewielką dzwonnica.

Kotlina sądecka, fot. K. Bańkowski

Odcinek 5.

Zjazd z Jarzębaków do Piwnicznej Zdrój

Przejeżdżamy ok. 400 m przez osiedle pod wzgórze Granice (716 m n.p.m.). Tutaj skręcamy za znakami w prawo i trawersujemy stoki wzgórz do osiedla Zabanie. Jego rozproszone domostwa wznoszą się nad głębokim zalesionym kotłem Turni. Trawers wyprowadza nas nad nim na grzbiet zwany Groniem. Tutaj na rozdrożu opuszczamy znaki szlaku żółtego i kierujemy się w prawo. Grzbietowa droga prowadzi stromo kępami lasu i małymi polanami. Otwierają się widoki

na Dolinę Popradu. Po ok. 700 m skręcamy ostro w prawo i dużym łukiem opuszczamy Groń, zjeżdżając wprost pomiędzy domy osiedla Śmigowskie. Asfaltową szosą jedziemy szybko przez osiedle w stronę Popradu. Jeszcze dwa ostre zakręty i osiągamy drogę na dnie doliny. Teraz skręcamy w lewo w kierunku Piwnicznej. Ulicą Kościuszki jedziemy ok. 380 m pod stylową altanę z ujęciem wody mineralnej „Piwniczanka”. Jest doskonałe miejsce na powycieczkowy odpoczynek.

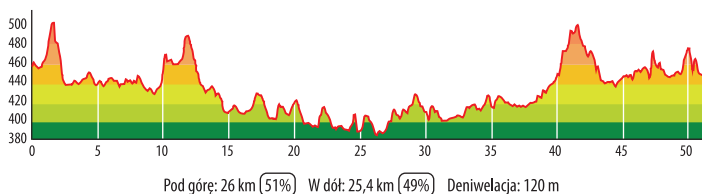

WIELKA PĘTLA POPRADZKA

Trasa wycieczki:

Muszyna (452 m n.p.m.) – Legnava (439 m n.p.m.) – Mały Lipník (431 m n.p.m.) – Sulín (410 m n.p.m.) – Mníšek nad Popradom (374 m n.p.m.) – Piwniczna-Zdrój (379 m n.p.m.) – Żegiestów-Zdrój (448 m n.p.m.) – Muszyna (452 m n.p.m.)

fol. A. Klimkowski

Grupa górska

Beskid
Sądecki

Różnica wzniesień

120
m

Stopień trudności

wycieczka łatwa,
przeznaczona
dla rowerów górskich,
trekkingowych i szosowych

Długość wycieczki

51,4
km

Charakterystyka:

Długa ale bardzo atrakcyjna pod względem krajobrazowym i krajoznawczym wycieczka o niewielkich przewyższeniach.

Odcinek 1.

Droga po słowackiej stronie Popradu

Wycieczkę rozpoczynamy na ulicy Zdrojowej w Muszynie na Zapo-
pradziu. Jedziemy za niebieskim
szlakiem turystycznym, który
prowadzi do Legnavy, po stro-
nie Słowackiej. Po lewej stronie
na stokach Suchej Góry (550 m
n.p.m.) znajdują się rozległe Ogro-
dy Sensoryczne z wieżą widokową.
Po prawej mamy pijalnię Antoni
otoczoną Magicznymi Ogrodami.
W dzielnicy Borysów na rozdrożu
skręcamy w prawo za znakami nie-
bieskimi. Po chwili – na następnym
rozdrożu – jedziemy na wprost.
Kończy się zabudowa Borysowa.
Wygodna leśna trasa prowadzi wy-
soko nad nurtem Popradu. Zakole
rzeki nazywa się Czarny Wir i jest
podobno najgłębszym jej miej-
scem. Po ok. 650 m docieramy do
granicy państwowej. Znajduje się
tutaj słup z drogowskazami i słu-
pek graniczny nr 15/10. Najbliższe
300 m jest dosyć trudne do prze-
jechania na rowerze. Pokonujemy
strumień i kierujemy się stromo po
stoku Holicy na nadpopradzkie łąki
zwane Kamenec. Po lewej stronie

w miejscu prawosławnego klaszto-
ru znajduje się kapliczka domkowa
Monastier. Położona jest na skraju
łąki za zaroślami. Jedziemy przez
łąki, objeżdżając najpierw wzgórza
Daleka oraz Blizna Hora. Po dotar-
ciu do Legnavy zauważamy liczne
czarne drewniane chaty – dreve-
nice. W centrum wsi na rozdrożu
w lewo odchodzi niebieski szlak
turystyczny. Prowadzi on dalej na
szczyt Magury Kurczyńskiej. Mu-
rowana cerkiew greckokatolicka
z 1883 roku, którą mijamy z lewej
strony służy miejscowej ludności
Rusińskiej. Zaraz za wsią, u wylotu
Hrebeniackiego potoku, znajduje
się ujęcie wody mineralnej. Jest to
Legnavsky prameň (Prameň Ščava).
Od źródła wracamy do głównej dro-
gi i skręcamy w lewo. Po chwili zbli-
żamy się do Popradu, a następnie
docieramy do skrzyżowania. Droga
w lewo prowadzi do wsi Starina –
niewielkiej miejscowości położonej
wśród rozległych pastwisk pokry-
wających wzgórza Lysá Hora i Hre-
beniak. Skręcamy w prawo i główną
szosą objeżdżamy szerokim łukiem

*Żeby dojechać do **Legnavskiego prameňa** (Prameň Ščava) należy 350 m za ostatnimi zabudowaniami Legnavy skręcić w lewo na polną drogę i pokonać ok. 200 m do małej polany, na której znajduje się źródło.*

Nižniansky vrch (543 m n.p.m.) i Kutivŕsky (Kuty – 482m n.p.m.). To ostatnie wzgórze opada do Popradu bardzo stromym stokiem. Nasza trasa ledwo mieści się między urwiskiem, a nurtem rzeki. Po ok. 2,5 km w prawo odchodzi droga na kamienistą plażę obok spienionego bystrza Popradu. Jeszcze 400 m i jesteśmy przy chacie U Financa w Małym Lipniku (Mały Lipník). Na brzegu są stoły i ławeczki. Można tutaj odpocząć i podziwiać zmagania wodniaków z bystrym nurtem rzeki. Od chaty jedziemy ok. 350 m do dużego skrzyżowania. Droga w lewo prowadzi do centrum Małego Lipnika (Mały Lipník) i dalej aż do Plavnicy. Na rozdrożu skręcamy w prawo w dół doliny. Pomimo tego, że nasza trasa prowadzi z biegiem rzeki, to będziemy musieli nieco podjechać. Wspinamy się stokami Ždiaru, wysoko nad

przełomem Popradu. Po ok. 1,5 km wydostajemy się z lasu na polany Vrchliesky. Po prawej stronie mijamy ośrodek wypoczynkowy (chatova osada). Tutaj znajduje się schronisko turystyczne. Ponownie wspinamy się tym razem na leśny grzbiecik zwany Oltárik. Spotykamy tam znaki czerwone szlaku turystycznego, który opuściliśmy pod Szerokim Wierchem na przełęczy Hliniská. Pod nami przechodzi tunel małej elektrowni wodnej na Popradzie. Po kilometrowej długości zjeżdżać docieramy do rozdroża na dnie doliny Popradu. Droga w prawo prowadzi do kładki nad rzeką i do Žegiestowa. Nasza trasa prowadzi jednak w lewo w kierunku zabudowanego ujęcia wodny mineralnej. Jest to źródło Sulinka (mineralny prameń Sulinka) udostępnione odwiertem „Johanus”.

Sulinka to woda mineralna o wybitnych walorach smakowych i leczniczych (schorzenia układu pokarmowego). W XIX wieku była butelkowana. Odbywało się to w ten sposób, że jedna grupa pracowników myła butelki bezpośrednio w Popradzie, druga napelniała je wprost ze źródła, a następna grupa zakręcała.

Po minięciu Sulinki jedziemy szosą w kierunku Sulina. Przyjemna trasa prowadzi brzegiem Popradu. Za rzeką widać zabudowania Žegiestowa. Po ok. 2 km docieramy do Małego Sulina (Mały Sulín). Po ok. 1 km docieramy do Wielkiego Sulina. Stajemy przy ujściu potoków: Sulinsky i Pálenický do Popradu. Od źródła Sulinka jechaliśmy trasą znakowaną na niebiesko. Na skrzyżowaniu skręcamy w prawo w kierunku Zawodzia (Zavodie). Jego pierwsze zabudowania osiągamy po ok. 1,7 km długości jeżdżąc pod stromymi (miejscami urwistymi) stokami Soľovki

(828 m n.p.m.). Następny odcinek pomiędzy Zawodziem (Zavodie), a Międzybrodzem (Medzibrodie) jest pozbawiony nawierzchni asfaltowej. Liczy on ok. 2 km, a w jego połowie w miejscu opuszczonej osady Krendželovka znajduje się ładna polana z kapliczką. Międzybrodzie (Medzibrodie) jest jedną z osad należących do Mniszka nad Popradem (Mníšek nad Popradom). Po minięciu osady droga, teraz już o nawierzchni asfaltowej, doprowadza nas do ujścia Grzeszańskiego potoku (Grešánsky potok) do Popradu. Rzeka wykonuje tu gwałtowny skręt w prawo, rozbijając

nurt o skalisty brzeg pod nami. Po ok. 2,2 km (licząc od Międzybrodzia (Medzibrodie) dojeżdżamy do osiedla Kacze (Kače). Lekkim łukiem przejeżdżamy przez zwartą zabudowę. Za osadą w prawo odbija gruntowa droga nad rzekę. My kierujemy się pod górę, przekraczamy boczny strumień i zjeżdżamy do Mniszka nad Popradem, gdzie dołącza gruntowa droga biegnąca

wzdłuż samego koryta Popradu. Jesteśmy przy parkingu pod kościołem pw. Podwyższenia Krzyża Świętego pochodzącego z końca XVIII wieku. Teraz przechodzimy przez furtkę w ogrodzeniu do szosy nr 68 albo jedziemy dalej do skrzyżowania. W centrum Mniszka skręcamy w prawo i ruszamy w kierunku prowadzącego na polską stronę mostu nad Popradem.

Kładka na Popradzie, fot. E. Borek

Odcinek 2. Drogą po polskiej stronie Popradu

Po przejechaniu mostu docieramy do ronda, na którym kierujemy się trzecim zjazdem w prawo pod wielki most nad Popradem. Na moście i rondzie znajduje się osobny ciąg rowerowo – pieszy. Szosą jedziemy ciasną doliną Popradu. Najwęższe miejsce jest przy małej kapliczce, wczepionej w wielkie skalne płyty piaskowca. Dalej droga wznosi się nad dużym starorzeczem Popradu. Omijamy dużym łukiem cypel Nowiny z pojedynczymi zagrodami i stajemy na rozdrożu u wylotu doliny Wierchomlanki. Teraz kierujemy się na wprost i przejeżdżamy przez przejazd kolejowy obok małej stacji kolejowej. Jest ona przytulona do wysokich skał Zdziaru. Dużym

łukiem omijamy pokrytą polami Sołtysią Górę (563 m n.p.m.). Przejeżdżamy przez przejazd kolejowy i docieramy do głównej części Zubrzyka. Na skrzyżowaniu w lewo odchodzi droga pod murowaną dawną cerkiew pw. św. Łukasza z 1885 roku. Kościół zlokalizowany jest na początku ostrego grzbietu, pod którym malowniczo ciągnie się wieś. Pomimo niewielkich rozmiarów miejscowość składa się kilku części: Nowej Wsi, Wierchowiny i położonych już na grzbiecie Stodoliska – Zdziaryków. Za tym ostatnim osiedlem przejeżdżamy wiaduktem nad linią kolejową i, jadąc wzdłuż leśnych brzegów, docieramy do stacji kolejowej w Żegiestowie Wsi. Po

prawej mijamy kilka opuszczonych ośrodków wypoczynkowych i dużą betonową kładkę na Popradzie. Ok. 300 m dalej stajemy na skrzyżowaniu obok domku dróżnika kolejowego. Jedziemy dalej prosto, drogą nr 971 ok. 750 m w górę doliny. Przejeżdżamy wiaduktem nad linią kolejową. Po prawej widoczna stacja kolejowa w Żegiestowie Zdroju, a po drugiej stronie rzeki zabudowania małej elektrowni wodnej. Skracamy w lewo na Promenadę spacerową w Żegiestowie. Prowadzi ona na odcinku ok. 800 m trawersem po bardzo stoku Skalnego Zdżaru. Są tu dwie kapliczki, a całość prowadzi pod kościółek zdrojowy. Spod niego schodzimy po schodkach na plac pod Domem Zdrojowym. Stąd dojeżdżamy do drogi wojewódzkiej nr 971 i skręcamy w lewo. Wspinamy się stromo ok. 1,3 km i mijamy odbicie szosy na Łopatę Polską. Po ok. 1 km wyjeżdżamy na łąki nad Ługami. Widać stąd zakole Popradu i dolinę Małego Lipnika na Słowacji. Z polan zjeżdżamy szybko nad wylot tunelu kolejowego. Zmieniamy kierunek jazdy na południowo-wschodni i po następnych 2,2 km docieramy do Andrzejówki. Zaraz za wsią mija-

my kapliczkę 12 dziewcząt. Długim łukiem objeżdżamy osuwiskowe wzgórze Zapłaty (639 m n.p.m.) i docieramy do wsi Milik. Za nią jedziemy pod wysokimi zalesionymi stokami Łysówki (617 m n.p.m.) Po prawej towarzyszy nam linia kolejowa i Poprad. Jesteśmy na granicach Muszyny. Ulicą Zdrojową kierujemy się do uchodzącego do Popradu Milickiego Potoku. Od skrzyżowania na Milik pokonaliśmy 1,7 km. Możemy tutaj skręcić w lewo na polną drogę i zwiedzić część rezerwatu Obrożyska położoną w dolinie Milickiego Potoku.

Jedziemy ulicą Zdrojową. Z lewej strony otwiera się dolina Szczawnika z osiedlem Majerz. Przekraczamy potok i stajemy na skrzyżowaniu ulicy Kity z ulicą Zazamcze. Jedziemy pod zalesionymi stokami Baszty, przekraczamy Muszynkę i skręcamy w prawo w wąską uliczkę. Ona doprowadza nas po ok. 250 m do ulicy Piłsudskiego. Skręcamy w prawo, by zaraz za kawiarnią Wanda skręcić ponownie w prawo w ulicę Mściwujewskiego. Po przekroczeniu Popradu docieramy do parkingu w dzielnicy Zapopradzie, gdzie rozpoczęliśmy Wielką Pętlę Popradzką.

*Na Zapopradziu mieszczą się **Ogrody Sensoryczne** z wieżą widokową i **Magiczne Ogrody** z urokliwymi posągami i pijalnią wody mineralnej. Z Ogrodów Sensorycznych można podziwiać wspaniałą panoramę okolic Muszyny lub spróbować swych sił na siłowni pod chmurką.*

Ogrody Sensoryczne, fot. A. Klimkowski

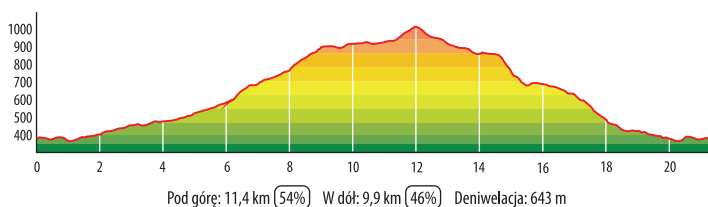

Z PIWNICZNEJ NA ELIASZÓWKĘ

Trasa wycieczki:

- Piwniczna-Zdrój (353 m n.p.m.) – Kosarzyska (496 m n.p.m.)
– Sucha Dolina (676 m n.p.m.) – Przełęcz Obidza (921 m n.p.m.)
– Eliażówka (1024 m n.p.m.) – Piwowary (668 m n.p.m.)
– Piwniczna-Zdrój (353 m n.p.m.)

fot. A. Klimkowski

**Grupa
górska**

Beskid
Sądecki

**Różnica
wzniesień**

643
m

**Stopień
trudności**

wycieczka trudna,
przeznaczona
dla rowerów górskich

**Długość
wycieczki**

21,4
km

Charakterystyka:

Trudna wycieczka prowadząca wśród wysoko położonych przysiółków Kosarzysk na szczycie Eliaszówki. Na szczycie wieża widokowa, z której doskonale widać trasę. Zjazd miejscami jest trudny, ale za to obfitujący w dalekie widoki.

Odcinek 1.

Podjazd z Piwnicznej na Przełęcz Obidza

Wycieczkę rozpoczynamy na rynku w Piwnicznej-Zdroju. Miasto zostało lokowane przez Kazimierza Wiel-

kiego w 1348 roku i od tego czasu zachowało niemal niezmieniony układ urbanistyczny.

Pośrodku Rynku w **Piwnicznej** znajduje się drewniana kasta, czyli zbudowana w 1801 roku cysterna na wodę. W pierzei południowej stoi od XIX wieku ratusz – dawna wartownia. Zaś na północny-wschód znajduje się murowany kościół z 1889 roku, którego wnętrzu skrywa najstarszy zabytek Piwnicznej – dzwon z Maasen odlany w 1523 roku. Natomiast w pierzei północnej usytuowane jest Muzeum Regionalne, które oprócz eksponatów związanych z kulturą czarnych gór (nadpopradzkich) posiada największą kolekcję dawnego sprzętu narciarskiego w Polsce.

Zabytkowa studnia w Piwnicznej, fot. K. Bańkowski

Z Rynku jedziemy ulicą Daszyńskiego w kierunku Muszyny. Po ok. 400 m na skrzyżowaniu przed mostem na Popradzie skręcamy w prawo. Jedziemy wzdłuż wijącego się z lewej Popradu i stromych stoków Parku Węgielnik (498 m n.p.m.). Góra jest zagospodarowana turystycznie. Posiada sieć ścieżek, wieżę wido-

kową na szczycie, odrestaurowane okopy z okresu wojny, tablice dydaktyczne i punkty widokowe. Dla rowerzysty dostępny jest jedynie pomnik Bitwy pod Grunwaldem i Figura Matki Boskiej. Pokonujemy potok Czerch i na rozdrożu skręcamy w prawo w ulicę Szczawnicką. Znajduje się tutaj osiedle Czerch.

*Z piwniczańskiego osiedla Czercz pochodził **Jacek Durlak**, którego tragiczna śmierć w górach nad Piwniczną zapoczątkowała budowę Symbolicznego Cmentarza Ludzi Gór „Jackowa Pościel” – w Dolinie Pamięci.*

Po przejechaniu ok. 800 m od skrzyżowania przy ujściu potoku Czercz w lewo odchodzi droga, którą zjedziemy z Eliaszkówki do Piwnicznej. Nieco wyżej z prawej strony w korycie Czercza widoczna jest wysoka kamienna zaporą i niewielkie jezioro. Znajduje się tutaj także wiata turystyczna. Mijamy zwężenie doliny (czoło osuwiska z prawej strony) i docieramy do rozdroża. W prawo odchodzi lokalna uliczka do osiedli Wilcze Doły i Latawcowa. Na jej początku widać stylową chatę, w której mieszkał Julian Zubek, „Tatar” dowódca 9 kompani 3 batalionu 1 pułku Strzelców Podhalańskich Armii Krajowej, oddziału partyzanckiego walczącego z okupantem niemieckim w Beskidzie Sądeckim. Ok. 180 m dalej w lewo odchodzi utwardzona droga do osiedla Zaczerzyk, a 50 m wyżej mijamy pomnik rozstrzelanych w 1944 roku 15 zakładników. Wjeżdżamy w leśny odcinek doliny. Po kilkuset metrach po prawej stronie ukazuje się ośrodek wypoczynkowy „Smrek”. Po prawej potok Czercz tworzy kilkumetrową burzliwą kaskadę.

U wylotu doliny znajduje się schronisko harcerskie położone pomiędzy wysokimi sosnami. Dojeżdżamy do centrum Koszarzysk, gdzie znajdują się sklepy, restauracje i kamienny kościół pw. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy 1976 roku. Powyżej świątyni odchodzą drogi w boczne doliny do wysoko położonych osiedli miejscowości. Najpierw w lewo jest trasa do Zamakowiska, a następnie betonowa droga do przysiółków Trześniowy Groń i Podbukowiec. U wylotu tej drugiej doliny stoi ukryty wśród smreków domek słynnej artystki Danuty Szaflarskiej.

Jedziemy w górę doliny Czercza. Po ok. 1,3 km dojeżdżamy do dużego parkingu. Powstał on w czasach świetności stacji narciarskiej Sucha Dolina. Dolina Czercza odchodzi w prawo pod stoki Wielkiego Rogacza. Nasza trasa kieruje się stromo asfaltową drogą w kierunku osiedla Sucha Dolina. Wspinamy się mozolnie wśród jodłowych lasów. Po 500 m na dużym zakolu drogi mijamy pomnik poświęcony kurierom z czasów II wojny światowej.

*Słynna polska aktorka **Danuta Szaflarska** urodziła się w Koszarzyskach i spędziła tutaj wczesne dzieciństwo. Zagrała w ponad stu filmach. Zmarła w 2017 roku, mając 102 lata. Jej portret można podziwiać w piwniczańskim muzeum. Autorem tego portretu jest Karolina Łomnicka.*

*Szlaki kurierskie biegnące przez **Suchą Dolinę i Eliaszkówkę** były najważniejszymi w okupowanej Polsce w czasie II wojny światowej. Tędy przechodził słynny kurier Jan Kar-ski, który schwytany na Słowacji został odbity z nowosą-deckiego szpitala.*

Na szlaku z Piwnicznej na Eliaszkówkę, fot. J. Wańczyk

Wyjeżdżamy na rozległą polanę, na której rozłożyły się zabudowania Suchej Doliny. Po prawej mijamy Ski Hotel. Po minięciu ostatnich domostw wkraczymy w las jodłowy i wspina się bardzo

stromo kilkoma zakolami do polan Obidzy. Cały czas jedziemy po betonowej drodze, którą również prowadzi czerwony szlak turystyczny. Wiedzie on od Piwnicznej do Jaworek.

Czerwony szlak z Piwnicznej do Jaworek jest najstarszym szlakiem oznakowanym w Beskidach. Powstał w 1906 roku.

Wkrótce mijamy schronisko Bacówka na Obidzy. Jest to świetne miejsce na dłuższy odpoczynek. Następnie podjeżdżamy jeszcze ok. 400 m na rozdroże ze stanowiskami drogowskazów. W lewo odchodzą szlaki: zielony pieszy i niebieski narciarski. Oba prowadzą na

Eliaszówkę. Jeśli odpoczywaliśmy w Bacówce na Obidzy, to skręcamy od razu w lewo. Natomiast, jeżeli chcemy odpocząć dopiero teraz, to skręcamy w prawo i pokonujemy jeszcze ok. 200 m do wiat turystycznych na początku narciarskich tras biegowych.

Kaplica w Piwowarówce, fot. A. Klimkowski

Odcinek 2. Szlakiem narciarskim na Eliaszówkę

Drogą odchodzącą w lewo zjeżdżamy początkowo łagodnie otwartym terenem pól. Później zapuszczamy się w źródliskowy las i wydostajemy się na płaski graniczny grzbiet. Dołączamy tutaj do tras narciarstwa biegowego. Teraz ok. 100 m w kierunku południowo-wschodnim na niewyraźne spiętrzenie grzbietu (902 m n.p.m.) i zmiana kierunku na południe połączona z łagodnym zjazdem na szerokie siodło (na zjeździe, a następnie podejściu, znaki zielonego szlaku letniego poprowadzone są z lewej strony, równoległe do szlaku narciarskiego). Od siodła zmieniamy kierunek

ponownie na południowy-wschód i rozpoczynamy nieco stromy podjazd długi na ok. 200 m. Towarzyszy nam gęsty las świerkowy. Kierujemy się falistym grzbietem granicznym ku południowemu-wschodowi to znów bardziej na wschód. Po lewej stronie drogi mijamy samotne zabudowania Niedźwiedzy. W tym miejscu kończą się trasy biegowe. Zjeżdżając swobodnie po krótkim progu terenowym, docieramy do bitej drogi leśnej, na której dołączamy ponownie do szlaku zielonego. Wędrujemy teraz falistym grzbietem, mając z lewej polany i zarośla Suche Doliny, a z prawej Słowację.

Po ok. 400 m docieramy do miejsca zwanego Górne Stacje. Na polanie widnieje stanowisko drogowskazów oraz ławeczka i tablice dydaktyczne. Powyżej Górnych Stacji w dalszym ciągu jedziemy falistym grzbietem granicznym, skręcając stopniowo w kierunku południowo-wschodnim. Po ok. 500 m rozpoczynamy stromy i kręty podjazd pod szczyt Eliaszówki. Na tym od-

cinku umieszczone są tablice przyrodniczo-dydaktyczne. Po dalszych 100 m grzbietowego spłaszczenia trasa ponownie wznosi się stromo. Tym razem już na szczyt Eliaszówki (1024 m n.p.m.) Na jej wierzchołku znajduje się stanowisko drogowskazów i nowa łatwo dostępna wieża widokowa ze stojącą obok wiatą turystyczną. Po stronie Słowackiej tablica z opisem szlaków kurierskich.

Odcinek 3.

Zjazd z Eliaszówki do Piwnicznej

Z wierzchołka Eliaszówki zjeżdżamy w kierunku wschodnim grzbietem granicznym (tzw. Świni Groń) prowadzeni zielonym szlakiem pieszym. Po ok. 2,1 km osiągamy siodółko Magury (863 m n.p.m.). Po drodze są trzy strome spadki rozdzielone fragmentami grzbietu. Ze względu na ciasną świerczynę najtrudniejszy jest pierwszy próg poniżej wierzchołka. Na Magurach (863 m n.p.m.) w lewo odchodzi ścieżka do schroniska Chata na Magórach. Przytulny obiekt w zaadaptowanej góralskiej chacie położony jest ok. 300 m od szlaku. Ok. 100 m dalej odchodzi w lewo szlak spacerowy (kolor niebieski) do Kosarzysk. Po przejechaniu polany podszczytowej rozpoczynamy stromy zjazd przez nadgraniczny las. Na najbardziej stromym odcinku ustawione są długie drewniane schody. Niżej jedziemy falistym grzbietem. Wybieramy drogę biegnącą ściśle pasem granicznym lub tak, jak biegnie szlak turystyczny, nieco po lewej stronie granicy. Z polanek otwiera-

ją się widoki na głębokie doliny po obu stronach grzbietu. Z lewej jest to dolina Zaczerczyka, a z prawej Pilhovčika. Po ok. 2 km od rozdroża szlaków na Magurach docieramy do pierwszych zabudowań Piwo-warówki. Wkrótce na polanie Cerhla odbijamy od granicy w lewo w kierunku tego osiedla. Znajduje się tutaj ładna murowana kapliczka. Jest to dobre miejsce na krótki odpoczynek przed ostatecznym zjazdem do Piwnicznej. Po ok. 350 m od kapliczki docieramy do rozdroża pod dużą prywatną posesją i widoczną z daleka wieżą. Skręcamy teraz w prawo i rozpoczynamy stromy zjazd wschodnim grzbietem Bucznika. Utwardzona droga łączy osiedla Kijanki i Kosmydle. Po 1,2 km na rozdrożu kierujemy się w lewo. Nasza trasa trawersuje teraz wygodnie stoki Bucznika, mijając osiedla Łazy i Stajanie. Po ok. 1,3 km docieramy do ulicy Szczawnickiej w dolinie Czercza. Do centrum Piwnicznej wracamy znanymi już nam ulicami Szczawnicką i Daszyńskiego.

Na szlaku, fot. A. Klimkowski

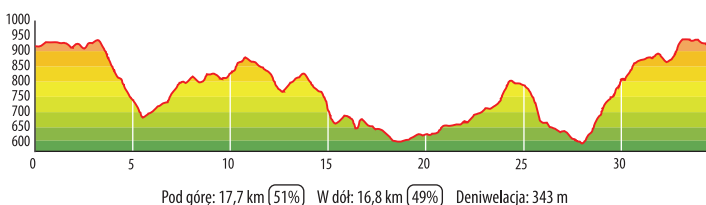

DO MADONNY LITMANOWSKIEJ

Trasa wycieczki:

Obidza (920 m n.p.m.) – Grúnik (936 m n.p.m.) – Ostré skalky (895 m n.p.m.) – Litmanová Veľký Lipník (726 m n.p.m.) – putnické miesto Hora Žvir (779 m n.p.m.) – Medvedelica (888 m n.p.m.) – Čertova skala (776 m n.p.m.) – Jarabinské tiešňivy (678 m n.p.m.) – Litmanová (654 m n.p.m.) – Przełęcz Rozdziele (792 m n.p.m.) – Rezerwat Biała Woda (622 m n.p.m.) – Jasielnik (887 m n.p.m.) – Obidza (920 m n.p.m.)

fol. A. Klimkowski

Grupa górska

Beskid Sądecki,
Góry Lubowelskie,
Małe Pieniny

Różnica wzniesień

343
m

Stopień trudności

wycieczka
średnio trudna,
przeznaczona
dla rowerów górskich

Długość wycieczki

34,5
km

Charakterystyka:

Średniej długości wycieczka, bardzo atrakcyjna pod względem krajobrazowym i krajoznawczym. Na trasie rowerzysty znajdzie kilka długich i malowniczych zjazdów poprowadzonych rozległymi halami. Podjazdy wiodą dogodnymi leśnymi drogami. Oprócz widoków trasa wycieczki obfituje w liczne osobliwości geologiczne. Koncentrują się one w przełomowych dolinach Wielkiego Lipnika, Jarabińskiego Potoku i Białej Wody. Najważniejszym miejscem na trasie jest Hora Zvir, urokliwie położone miejsce pielgrzymkowe nad Litmanową. W dolinach Białej Wody i Wielkiego Lipnika znajdują się wiaty turystyczne i miejsca odpoczynku.

Odcinek 1.

Grzbietem z Obidzy do Litmanowej

Wycieczkę rozpoczynamy w górskim przysiółku Piwnicznej – Obidzy, w miejscu, gdzie znajduje się parking i wiaty turystyczne. Początkowo kierujemy się na południowy zachód na przełaj przez podmokłe łąki. Nie ma tutaj wyraźnej jednej drogi, a cała ich sieć. Jedziemy trasą, która jest w danej chwili najwygodniejsza. Po chwili skręcamy w kierunku południowym i nieopatrzenie przekraczamy granicę państwa. Kontynuujemy jazdę polanami po słowackiej stronie granicy. Rozciągają się z nich widoki na lesistą dolinę Wielkiego Lipnika (Velký Lipník) oraz wznoszącą się nad nią Eliaszówkę. Las w dolinie Wielkiego Lipnika określany jest mianem Syhły (Sihla), co oznacza „gęsty las jodłowy”.

Malownicza trasa prowadzi faliście szerokim grzbietem wzdłuż granicy państwowej. Po polskiej stronie

biegnie niebieski szlak turystyczny, ale wiedzie on mocno zarośniętym terenem, a sama droga jest bardzo często błotnista i rozjeżdżona przez maszyny leśne. Po przejechaniu ok. 2 km od Obidzy, docieramy do wierzchołka Syhły (936 m n.p.m.), zwanego po słowackiej stronie Grúnikiem. W pobliżu po lewej stronie duży hangar do koszarowania owiec. Opuszczamy pas graniczny i rozpoczynamy zjazd do Litmanowej. Początkowo jest to falisty grzbiet, na którym w gęstym lesie iglastym mijamy kilka polan. Są to kolejno: Zadné Košariská, Sviniarky i Zelene Sviniarky. Wkrótce ostrzejszy spadek terenu i wydostajemy się na rozległe polany Kosarzysk (Košariská).

Warto tutaj na chwilę przystanąć i nacieszyć oczy widokami. Przed nami widoczny jest wysoki mur Gór Lewockich. Po prawej stro-

nie powyżej Przełęczy Rozdziele wznoszą się wierzchołki Małych Pienin, a w obniżeniach pomiędzy nimi rysują się Tatry Wysokie i Trzy Korony w Pieninach Centralnych. W kępach lasu na pierwszym planie skrywają się wapienne ostańce Ostre Skałki (Ostré Skalky). Zjeżdżamy drogą, trzymając się środka polan i utrzymując kierunek południo-

wy-wschód (SE). Uwaga! Nie należy dać się ściągnąć na drogę biegnącą skrajem lasu w lewo. Jest kamienista i zdecydowanie mniej dogodna od szalonego zjazdu na dno doliny. Dno doliny Wielkiego Lipnika osiągamy nieco powyżej gospodarstwa spółdzielczego w Litmanowej (RD Litmanová). Zjazd liczył ok. 2,5 km i prawie 250 m różnicy wysokości.

Panorama z Przełęczy Rozdziele, fot. K. Bańkowski

Odcinek 2.

Droga do miejsca objawień na Górze Zvir

W dolinie osiągamy wąską drogę asfaltową. Skręcamy nią w lewo (w kierunku północnym – N) i podjeżdżamy łagodnie w górę doliny Wielkiego Lipnika. Przy trasie znajdują się wiaty turystyczne, gdzie można się zatrzymać na krótki odpoczynek. Po ok. 1 km docieramy do rozdroża. Jest tutaj mały parking

z wiatą turystyczną i tablicami informacyjnymi. Na wprost w górę polany prowadzi ścieżka, wzdłuż której ulokowano stacje drogi krzyżowej. My jedziemy przez mostek na Wielkim Lipniku w prawo stromą drogą asfaltową, która po ok. 1,2 km wyprowadza nas na skraj polany w miejscu objawień.

Historia miejsca objawień na Górze Zvir.

Na polanie zachował się szałas (majdan), w którym miały miejsce objawienia. Dobudowano do niego stylizowany ołtarz. Obie budowle zwieńczone są drewnianymi sygnaturkami zakończonymi krzyżami Cyryla i Metodego. Obok znajduje się nowy duży ołtarz, a powyżej stylowa studnia w miejscu dawnego źródła. W lesie nad polaną mieszka miejscowy pustelnik opiekujący się miejscem objawień. Przy drodze poniżej polany zlokalizowane są liczne obiekty służące obsłudze pielgrzymów, m.in. mała kawiarnia.

Odcinek 3.

Szlakami do Jarabińskiego Przełomu

Od polany w miejscu objawień maryjnych wracamy drogą asfaltową ok. 500 m do ostrego zakrętu szosy. Tutaj skręcamy z asfaltu w lewo, w kierunku północnym na wyboisty leśny trakt wznoszący się wzdłuż niewielkiego cieku wodnego. Towarzyszą nam znaki szlaku pielgrzymkowego (muszelki św. Jakuba). Po ok. 300 m droga wyprowadza na polany z murowaną szopą. Trawersujemy stok z polanami na grzbiet, gdzie pojawiają się znaki żółtego szlaku turystycznego z Eliaszkówki. Grzbiet osiągamy w pobliżu stanowiska drogowskazów turystycznych (smerovnik). Dalsza trasa będzie wiodła za tymi znakami lesistym pasmem Medvedelicy (Medvedželicy – 888 m n.p.m.). Dodatkowo pojawiają się od czasu do czasu znaki szlaku rowerowego, oznaczone literą „C”. Na grzbiecie Medvedelicy należy zachować zdwojoną czujność, bo teren jest dość trudny orientacyjnie, a znaki czasem mało czytelne. Tutaj trzy-

mamy się głównego grzbietu i kierunku południowo-wschodniego. Pierwszy wierzchołek Medvedelicy trawersujemy stromym podjazdem od wschodniej strony, następnie jedziemy szerokim pasmem na skraj rozległych polan. Od stanowiska z drogowskazami na skraj polan jest ok. 2km. W pobliżu ambony myśliwskiej znajduje się miejsce widokowe. Linię widnokręgu panoramy na wschodzie zamyka Pasma Jaworzyny Krynickiej w Beskidzie Sądeckim i Góry Czerchowskie. Na wprost nad Starą Lubowlą wznoszą się Góry Lewockie. Prowadzeni znakami żółtego szlaku pieszego i znakami szlaku rowerowego zjeżdżamy rozległymi polanami Kočkodanovki na głębokie siodło pomiędzy źródłiskami Małego Lipnika (Mały Lipnik) i potoku Hraničná. Z lewej strony pozostawiamy rozległy grzbiet połoniny Korčené. Z siodła podjeżdżamy utwardzoną drogą na otwarty grzbiet Pod Kútom. Przy szlabanie szlaki turystyczne skręca-

Okolice Litmanowej, fot. M. Petriák

ją w lewo na słabo rysujący się trakt schodzący polanami Čiertže na Przełęcz Vabec. My natomiast podążamy dalej drogą w kierunku południowym ok. 260 m do miejsca, gdzie osiąga ona swój najwyższy punkt i przecina się z niebieskim szlakiem turystycznym. Tutaj opuszczamy utwardzoną drogę (sprowadza ona do lasu, a następnie łąkami do Jarabiny), skręcając w prawo (na zachód) łąkami na wierzchołek Lančovo (838 m n.p.m.). Uwaga! Skrzyżowanie drogi ze szlakiem turystycznym jest nieoznakowane. Z otwartej wierzchołki mamy doskonały widok na otoczenie doliny Wielkiego Lipnika, zamkniętej szczytami Eliaszówki i Syhły, nad, którymi wznoszą się kulminacje Radziejowej i Złomistego Wierchu. Trawiasta trasa prowadzi widokowymi polanami Mickovo. W połowie polan z lewej strony wznosi się Čertova Skala 806 m n.p.m.. Jest to wybitne miejsce widokowe, ale od polan Mickovo skala jest słabo czytelna i można ją w trakcie szybkiego zjazdu przeoczyć. Pozostawiamy u podnóża skały

rowery i wspinamy się kilkanaście metrów (łatwo) na skraj urwiska. Kilkadziesiąt metrów poniżej znajduje się martwy świerkowy las, a nad nim szeroka panorama Gór Lewockich. Z prawej strony – na przedłużeniu skalnej ostrogi – nad Magurą Spiską wznosi się wyspa Tatr Wysokich i najwyższe szczyty Tatr Bielskich.

Z Mickova wjeżdżamy na krótko do lasu (Haj). W jego wnętrzu na urokliwej polance znajduje się duża kaplica – doskonałe miejsce na krótki odpoczynek. Poniżej, na dolnym skraju lasu obudowana stylowo studzienka. Korzystanie z wody jest raczej niewskazane. Teraz jedziemy w lewo na polany Lazy i pięknym zjazdem na dno doliny Małego Lipnika w kierunku rysujących się na horyzoncie Tatr. Dolinę osiągamy na początku Jarabińskiego Przełomu (Jarabinský prielom lub Jarabinské tiešnivý), czyli skalnego jaru Małego Lipnika. Tędy prowadzi szlak niebieski, ale ze względu na liczne kaskady oraz skały dochodzące do samego koryta jest on niedostępny dla rowerzystów.

Jeżeli będziemy chcieli zaglądnąć do przełomu, to wygodniej i bezpieczniej jest wyjechać drogą na grzbiet Za Prednymi Skalkami (obok tablic informacyjnych) i zjechać łąkami do wylotu przełomu w pobliżu dużego kamieniołomu, a następnie zostawić tu sprzęt i spokojnie pieszo zwiedzić jar. Powrót na grzbiet tą samą drogą, potem w lewo, obok wzniesienia Oblisok 664 m n.p.m. i ładnego Rusińskiego krzyża do szosy Jarabina – Litmanowa.

Jarabiński Przełom, fot. OOCR Severný Spis – Pleniny

Odcinek 4. W drodze na Przełęcz Rozdziele

Szosa kierujemy się w prawo, w stronę Litmanowej. Czeką nas teraz przyjemny odcinek wiodący mało ruchliwą asfaltową drogą w górę doliny Wielkiego Lipnika.

Potok towarzyszy nam z lewej strony. Jego koryto objęte jest ochroną – pomnik przyrody (prírodná pamiatka) Litmanovský Potok.

Litmanovský Potok – ochronie podlega koryto Wielkiego Lipnika (Velký Lipník) od Litmanowej do ujścia strumienia do Popradu. Ochrona ze względu na niezakłócone i cenne biologiczno oraz estetycznie środowisko przyrodnicze potoku górskiego o powierzchni 14 ha.

Po ok. 3 km docieramy do zwartej zabudowy Litmanowej. Krótkim, stromym podjazdem osiągamy centralną część wsi. Zachowało się tutaj kilka starych drewnianych chałup ustawionych szczytami do drogi. Z prawej mijamy nową drewnianą cerkiewkę prawosławną, a następnie w lewo odchodzi droga do cerkwi grekokatolickiej św. Michała Archaniola z 1776 r. (grekokatolicy stanowią większość mieszkańców). Wioskę zamykają białe skały wapienne, których urwiska wznoszą się nad korytem Wielkiego Lipnika. Tutaj łączą się dwa strumienie: do Wielkiego Lipnika

dołącza płynący od Przełęczy Rozdziele potok Rozdziel (Rozdziel). Nie przekraczając potoku, skręcamy na drogę w lewo za znakami szlaku pieszego (kolor żółty) i szlaku rowerowego (kolor zielony). Jadąc wyboistym duktem, mijamy ośrodek narciarski (Lyžarske stredisko SKI-COMP Faľkovka). Następnie jedziemy w głąb zwężającej się doliny. Z prawej w lesie skrywają się ostańce Ostrych Skałek, wśród których znajduje się otwór Lodowej Jaskini (po słowacku – Ľadová jaskyňa lub Ľadovňa). Aby odszukać i zwiedzić groty musimy pozostawić rowery i udać się do lasu na przeciwstok.

Cerkiew w Litmanowej, fot. OOCR Severný Spiš – Pieniny

L'adová jaskyňa – jest obiektem pseudokrasowym, do którego powstania przyczyniły się ruchy masowe. Jaskinia ma długość 26 m przy głębokości 7 m. Dwa otwory położone są na wysokości ok. 772 m n.p.m. w lewym skrzydle Ostrych Skalek, skryte w gęstym iglastym lesie. Dynamiczny mikroklimat groty (latem powietrze wypływa z jaskini, a zimą napływa) przyczynił się do pojawiania się pokrywy lodowej o zmiennej grubości (do 30 cm). W literaturze grota figuruje pod oficjalną nazwą Jaskini W Ostrych Skalkach (Jaskyňa v Ostrých skalkách).

Na rozdrożu (plac – składowisko drewna) skręcamy za znakami szlaków w prawo. Wkrótce wyjeżdżamy z lasu na polany Romaňanka, gdzie widoczny jest ładny odnowiony szałas z niewielką szopą. Trasa staje się coraz bardziej stroma i wyboista. Krótki podjazd wąskim wądołem wyprowadza nas na szerokie łąki Rozdziele, położone tuż pod Przełęczą Rozdziele. Kierujemy się teraz dużym łukiem w lewo śladem drogi biegnącej w stronę granicy państwa. Jazda przez łąki na wprost w kierunku najniższego

miejsca przełęczy byłaby bardzo uciążliwa ze względu na liczne młaki i błotniste źródłkowe cieki potoku Rozdziele. Po osiągnięciu granicy, skręcamy w prawo i zjeżdżamy na dno przełęczy, gdzie znajdujemy starą drogę łączącą Litmanową z położoną po polskiej stronie Białą Wodą (jest ona sporadycznie wykorzystywana do kontaktów pomiędzy mieszkańcami Litmanowej i Jaworek). Na Rozdziele otwiera się widok na Dolinę Grajcarka zamkniętą na horyzoncie Pasmem Lubania.

Szałasy pod Przełęczą Rozdziele, fot. E. Borek

Odcinek 5.

Przełomy Białej Wody

Wariant: *Przez przełęcz przebiega dalekobieżny szlak turystyczny niebieski z Tarnowa na szczyt Wielkiego Rogacza, nim możemy wrócić bezpośrednio na Obidzę, od której dzieli nas odległość 4,4 km. Trasa prowadzi podjazdem przez łąki na szczyt Szczobu, a następnie leśnym grzbieciem na Syhlę. Potem poznanymi już w pierwszej części wycieczki polanami jedziemy wprost na Przełęcz Obidza.*

Z Przełęcz Rozdziele jedziemy w lewo trawersem przez dawne pola przysiółka Brysztan zwane łąkami. Ślady trzech zagród są jeszcze widoczne na wyraźnym spłaszczeniu nieco poniżej trasy. Domostwa pobudowane były bezpośrednio nad wysokimi wapiennymi skałkami zwanymi od osiedla Brysztańskimi Skałami. Skrywają one dwie nieduże jaskinie, z których wyżej położona to głęboka i niebezpieczna studnia. Ostańców nie

widać z naszego trawersu, ale są doskonale widoczne z górnej części Przełęcz Rozdziele z podejścia na Wierchliczkę. Wyboista i mocno zniszczona droga doprowadza nas po ok. 1 km do szałas pasterskiego. Mamy stąd ładny widok w głąb doliny Grajcarka, zwanego dawniej Ruskim Potokiem. Zjazd do doliny jest krótki, ale trudny, gliniasty i wzbogacony wysokimi progami dawnych teras pól uprawnych. Ostatnie 50 metrów prowadzi kamienistym wądołem. Potok musimy pokonać w bród.

Wariant: *jeśli chcemy uniknąć trudnego zjazdu w dolinę, kierujemy się przy szałasie pasterskim w prawo. Mijamy zabudowania i zjeżdżamy łagodniejszą drogą, którą docierają pasterze z doliny Grajcarka. W dolinie osiągnemy doskonałą drogę, którą kierujemy się w lewo w dół, przez drewniany mostek do brodu na potoku.*

Jesteśmy w dolinie Białej Wody pod urwiskami zwanymi Kociubylską Skałą. Przed wojną była tutaj duża wieś (110 numerów). Obecnie dolina jest rezerwatem przyrody, który chroni wapienne skały, kaskady Grajcarka oraz rzadkie relikty, np. dębika ośmiopłatkowego. Poniżej ok. 1,5 km odcinek trasy jest niezwykle malowniczy i atrakcyjny. Grajcarek przekraczamy czterokrotnie, albo w bród (po betonowych płytach), albo po mostkach. Zjeżdżając mijamy kolejno: Kornajowskie Skały, Czerwoną Skałę i Konowalskie Skały. Następnie

wjeżdżamy w Wąwóz Między skały z dużym urwiskiem Smolegowej Skały. Ostatnim ostańcem jest Czubata, obok której schodzi prowadzący z Obidzy do Jaworek czerwony szlak turystyczny. Warto tym szlakiem podejść ok. 200 m do pomnika przyrody – Bazaltowej Skałki bardzo rzadkiej zastygłej ok. 100 milionów lat temu wychodni magmowej. Po przejechaniu rezerwatu jedziemy doliną ok. 500 m do parkingu obok ujścia potoku Pod Jasielnik. Po prawej stronie drogi znajduje się połemkowska kapliczka z baniastą sygnaturką.

Odcinek 6. Powrót do Obidzy

Za parkingiem skręcamy w prawo na wyboistą drogę biegnącą wzdłuż potoku Pod Jasielnik. Po ok. 500 m docieramy do placu składowania drewna. Od tego miejsca poprawia się nawierzchnia drogi. Trakt wznosi się stopniowo przez las zwany Czykiełki. Na odcinku ok. 1,2 km pokonujemy prawie 150 m wysokości względnej. Na moment przystajemy pod stromymi polanami opadającymi spod Rusinowskiego Wierchu (830 m n.p.m.). Kontynuujemy podjazd drogą jeszcze przez ok. 900 m aż osiągniemy skraj rozległych polan Sumilasy, wznoszących się bezpośrednio nad przełomem Białej Wody. Stąd otwiera się widok na grzbiet Małych Pienin z dominującą Wysoką (1050 m n.p.m.). Dołącza tu również czerwony szlak turystyczny. Opuszczamy drogę, skręcając na leśny trakt w lewo. Krótki stromy odcinek wyprowadza nas na falisty grzbiet Fladra i Jasielnika (886 m n.p.m.). Największą trudnością są tu rozjeżdżone przez quady i samochody terenowe młaki

i moczary. Po ok. 1 km docieramy do dużej polany pod Ruskim Wierchem (935 m n.p.m.). W połowie łąki zbaczamy z czerwonego szlaku i grzbietu w prawo. Wjeżdżamy do lasu, gdzie droga nabiera wyrazistości. Sprowadza ona – po ok. 800 m – wyrównanym trawersem do koryta potoku Rogacz (jeden ze źródłowych cieków Grajcarka). Z trawersu otwierają się widoki na zalesione stoki Wielkiego Rogacza. Z dna doliny krótkim stromym podjazdem wydostajemy się na polany Litawcowej. Droga biegnie wśród leśnych młodników. Po 800 m wydostajemy się ponownie na otwartą przestrzeń pól i polan należących już do Obidzy. Ponownie spotykamy się ze znakami szlaku czerwonego. Do naszej trasy dołącza w tym miejscu również szlak niebieski Tarnów – Wielki Rogacz. Wspólnie przemierzamy jeszcze ok. 1 km płaskiej i szerokiej przestrzeni Przełęcz Obidza aż z prawej strony pojawi się wiata turystyczna i parking. W ten sposób dotarliśmy do końca wycieczki.

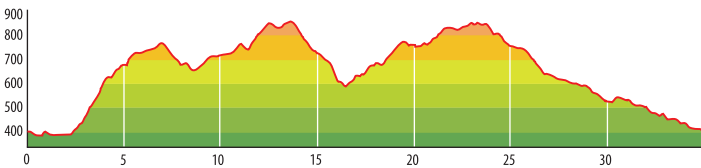

SZLAKIEM KURIERSKIM DO STAREJ LUBOWLI

Trasa wycieczki:

Mnišek nad Popradom (384 m n.p.m.) – Vysoký grúň (603 m n.p.m.) – Skalná (696 m n.p.m.) – sedlo Doštená (708 m n.p.m.) – Ščerbovka (720 m n.p.m.) – Nad Modrinami (772 m n.p.m.) – Osly (850 m n.p.m.) – Lubovniansky hrad (611 m n.p.m.) – sedlo Vabec (747 m n.p.m.) – Kremná (601 m n.p.m.) – Hraničné (530 m n.p.m.) – Mnišek nad Popradom (384 m n.p.m.)

Pod górę: 16,5 km (47%) W dół: 18,4 km (53%) Deniwelacja: 475 m

fol. M. Guzy

Grupa górska

Lubovnianska Vrchovina,
Spiško-Šarišské Medzihorie

Różnica wzniesień

475
m

Stopień trudności

wycieczka
średnio trudna,
przeznaczona
dla rowerów górskich

Długość wycieczki

35
km

Charakterystyka:

Średnio trudna wycieczka grzbietami górskimi, które rozdzielają dolinę środkowego Popradu od jego doliny na Spiszu. Na trasie szerokie widoki, szczególnie z połonin nad Krempachami (Kremna). Z Oślego Wierchu emocjonujący zjazd singletrackiem – Wilczą Stopą. Najważniejszym miejscem na trasie jest Stara Lubowla z zamkiem starostów spiskich i skansenem Zamagurza.

Odcinek 1. Z doliny Popradu na Ośli Wierch

Wycieczkę rozpoczynamy w Mniszku nad Popradem (Mnišek nad Popradom) tuż przy granicznym moście na Popradzie. Z centrum miejscowości zjeżdżamy z szosy nr 68 prowadzącej do Polski na

lokalną drogę do przysiółka Kacze (Kače). Początkowo poruszamy się równolegle do głównej drogi, by na wysokości kościoła skręcić w prawo w górę doliny Popradu.

Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Mniszku nad Popradem pochodzi z końca XVIII wieku. Niewiele lat po wybudowaniu, bo już w 1813 roku świątynię zniszczyła wielka powódź. Obecny wygląd obiekt zawdzięcza generalnej odnowie z 1872 roku.

Kościół w Mniszku nad Popradem, fot. P. Kurnyta-Ciapala

Przy naszej trasie widoczne są znaki niebieskie szlaku turystycznego pieszego prowadzącego z Mniszka do Małego Sulina i źródła wody mineralnej Sulinka. Szlak prowadzi dnem doliny Popradu. Łączy dwie historyczne krainy Spisz i Szarysz. Docieramy do rozdroża. Droga w lewo biegnie brzegiem Popradu. Szosa na wprost wspina się wyżej, ale wkrótce obie drogi się łączą. My jedziemy drogą na wprost. Wspinamy się nią krótko ale stromo i docieramy do bocznej dolinki. W prawo odchodzi zielony szlak turystyczny, który spotkamy w dalszej części wycieczki (pod Wysokim Groniem – Wysoký grúň). Teoretycznie moglibyśmy pojechać już tym szlakiem, ale jest on bardzo stromy i trudny dla rowerzystów. Pojedziemy nieco inną drogą. Przekraczamy boczny strumień, przy którym skrywa się niewielka osada romska i zjeżdżamy do przysiółka Kacze, gdzie dołącza droga biegnąca wzdłuż koryta Popradu. Lekkim łukiem przejeżdżamy przez zwartą zabudowę. Ok. 300 m za osadą opuszczamy asfaltową szosę i szlak niebieski, raptownie skręcając na polną dróżkę wiodącą w prawo. Kamienistym traktem podjeżdżamy

początkowo łagodnie potem coraz bardziej stromo stokami Szopisk (Sopiska) na trawiaste siodło. Od siodelka na Szopiskach kontynuujemy podjazd przez zarastające polany w kierunku południowym. Wkrótce nasza droga skręca na południowy-zachód i staje się jeszcze bardziej stroma. Wydostajemy się na grzbietową przełęczkę. Przed nami piętrzy się szczyt Wysokiego Gronia 660 m n.p.m. (Vysoký grúň). Trasa prowadzi wygodnym trawersem po jego zachodnich stokach na następne grzbietowe siodło. Tutaj na niewielkiej polanie z naszą trasą łączą się zielone znaki szlaku turystycznego z Mniszka Nad Popradem. Będzie on nam towarzyszył aż do rozdroża na Oślim Wierchu 850m n.p.m. (Osly). Z siodła wydostajemy się na wygodny trawers Dulackiej Cerchli (Dulcká crchľa). Jedziemy teraz fragmentem lasu bukowo-jodłowego, mając po lewej stronie głęboko wciętą dolinę (Grešánsky potok). Mijamy drewniane poidło wypełnione czystą, bieżącą wodą i wydostajemy się na polanę z samotnym gospodarstwem. Są to Staré košiaré z ładnym widokiem na grupę Pustej Wielkiej w Beskidzie Sądeckim.

Ośli Wierch, fot. E. Borek

*Na polanie **Staré košiaré** warto przysiąc na ławeczce i chwilę odpocząć przed dalszą jazdą. Jest tu ciekawa tablica krajoznawcza, która informuje o wydarzeniach z czasów II wojny światowej. Tędy wszak wiedzie stary szlak kurierski.*

Okolice Litmanovej, fot. M. Petrák

Powyżej polany leśny trawers wyprowadza nas na grzbiet. Stajemy na chwilę na polanie pod Dulacką Cerchlą. W prawo odchodzi niewyraźna droga ciągiem polan do nieistniejącego osiedla Skalná. Można tam podjechać, by podziwiać na Tatry i otoczenie Granastowa (Hraničné). Prowadzeni znakami szlaku zielonego jedziemy falistym grzbietem w kierunku południowym. Małe polanki urozmaicają trasę. Po ok. 1 km docieramy do rozleglejszych łąk. Możemy jechać na wprost, przez najwyższe wzniesienie, ale należy uważać, by nie dać się sprowadzić na lewo na drogę prowadzącą na grzbiet Soľovki (823 m n.p.m.). Trzymając się drogi grzbietowej obniżamy się raptownie na szerokie siodło Doszczana (Doštená). W lewo odchodzi droga do dużego gospodarstwa rolnego. Dawniej były tu osiedla Wielkiego Sulina (Veľkí Sulín) Doščaná i Ščerbovka. Od siodła podjeżdżamy drogą gospodarską wśród pastwisk. Pola pod pastwiska są okresowo zmieniane, więc układ

dróg również jest zmienny. Generalnie wznosimy się grzbietem łąk w kierunku południowym. Po prawej stronie odsłania się widok na leżące w głębokiej kotlinie Krem-pachy (Kremná). Zdobywamy widokowe wzgórze nad Modrinami (772 m n.p.m.). Znajduje się tutaj słup z drogowskazami turystycznymi. Zjeżdżamy szybko na obniżenie i, przecinając szeroką drogę leśną (prowadzącą z Przełęczy Vabec do doliny Popradu w Sulinie), zaczynamy mozolny podjazd na grzbiet Oślego Wierchu. Początkowo podjeżdżamy błotnistą rozjeżdżoną przez quady i samochody terenowe leśną drogą. Następnie wkraczamy na łąki, którymi ostro do góry (ewentualnie utwardzoną drogą biegnącą od myśliwskiej ambony skrajem lasu z prawej strony łąk). Zdążamy do kępy modrzewi i jaworów pośrodku polan, już na grzbiecie Oślego Wierchu. Drzewa skrywają pamiątkowy krzyż z miejscowego wapienia. Obok znajduje się wiata turystyczna i tablica z informacją o szlaku kurierskim.

Odcinek 2.

Zjazd z Ośłego Wierchu

Na Oślim Wierchu kończy się zielony szlak. Od tego miejsca jedziemy na południe prowadzeni znakami pierwszego szlaku czerwonego i żółtego. Możemy zjeżdżać trasą turystyczną lub wygodniejszą leśną drogą. Oba warianty doprowadzają po ok. 200 m do szerokiej drogi stokowej. Biegnie nią szlak niebieski rowerowy nr 2891. Nim będziemy wracać spod zamku w Starej Lubowli. Pieszy szlak czerwony przecina drogę i wchodzi do lasu. My jedziemy w prawo razem ze znakami szlaku żółtego i rowerowego. Po ok. 200 m docieramy do rozdroża. Pieszy szlak żółty

skręca w prawo. Droga ze szlakiem rowerowym w lewo. My natomiast wjeżdżamy z drogi na wprost w wąską ścieżkę wciskającą się do iglastego młodnika. Wjazd oznaczony jest wiszącą tablicą „Cyklostopy” i kierunkowskazem. Łatwa technicznie ścieżka wije się pomiędzy drzewami raz opadając, a raz wznosząc się nieznacznie aż do wierzchołka Zadnich Hor (866 m n.p.m.). Jest to początek właściwego zjazdu ścieżką Wilcza Stopa (Singletrack Vlčia stopa) oznaczonego tabliczkami z głową wilka. Na wierzchołku budowana jest wiatra turystyczna.

Wilcza Stopa (Singletrack Vlčia stopa) ma ok. 3 km długości i 250 m wysokości względnej. Do pokonania jest ok. 110 zakrętów, a w dolnej części kilka sztucznych skoków. Do pokonania potrzeba kilkunastu minut. Po pokonaniu 1/3 trasy przecinamy asfaltową drogę leśną ze szlakami rowerowymi. Komu nie pasuje singletrack może zjechać do Starej Lubowli – łatwiej którymś ze szlaków (zielony, lub niebieski). Po 2/3 trasy ścieżka (poniżej Wierchu Sarnieckiego – Sarneckého vrch) dzieli się na trzy warianty (wilcza, rysia i niedźwiedzia). My wybieramy Niedźwiedzią Stopę (Medvedia stopa), bo prowadzi wprost do drogi biegnącej na zamek.

Trasa „Wilcza Stopa”, fot. M. Guzy

Tabor pod zamkiem w Starej Lubowli, fot. OOCR

Po osiągnięciu drogi na dnie do-
liny (zjazd jest stromy i skalisty)
przekraczamy ją i podjeżdżamy
łagodnie na łąki z linią wysokiego
napięcia. Droga prowadzi obok
stylizowanej osady średniowiecz-
nej do szosy w kierunku zamku

w Starej Lubowli. Spotykamy tu
znaki czerwonego i rowerowego
szlaku nr 2891. Mijając parking,
skansen (L'ubovniansky skanzen)
i restaurację podjeżdżamy do
rozdroża pod zamkiem w Starej
Lubowli.

Turniej rycerski w osadzie średniowiecznej pod zamkiem, fot. arch. Muzeum w Starej Lubowli

Skansen w Starej Lubowli (Ľubovniansky skanzen) – jest to wystawa kilkunastu zabudowań i drewnianej cerkwi greckokatolickiej z Matysowej. Obiekty reprezentują północno-wschodni Spisz i północno-zachodni Szarysz, gdzie styka się kultura Słowaków, Niemców Spiskich, Rusinów, Polskich Górali oraz Żydów i Cyganów.

Skansen w Starej Lubowli, fot. arch. Muzeum w Starej Lubowli

Zamek w Starej Lubowli (Hrad Ľubovňa lub Ľubovniansky hrad) – pochodzi z początków XIV wieku (pierwsza wzmianka z 1311 roku). Obecnie jest to trwała ruina, częściowo odbudowana. W jej zachowanych fragmentach funkcjonuje muzeum.

Zamek w Starej Lubowli, fot. arch. Muzeum w Starej Lubowli

Odcinek 3. W drodze na Przełęcz Vabec

Z rozdroża pod zamkiem skręcamy w lewo i wygodną drogą objeżdżamy wzgórze zamkowe. Prowadzeni jesteśmy znakami szlaków turystycznych: pieszego – koloru czerwonego i rowerowego nr 2891 – niebieskiego. Przejeżdżamy nad restauracją i stylizowaną bazą wojsk sowieckich. Trasa wyprowadza nas na trawiaste siodło po północnej stronie wzgórza. Teraz pod las, skąd ciekawy widok na zamek. Wspinamy się krótko, ale stromo na grzbiet z ciągiem polan. Na szlaku mijamy kilka dobrze zagospodarowanych miejsc do odpoczynku. Jesteśmy na terenie miejskiego Lesoparku. Po minięciu ostatniej polany (Mokre Luky) zaczynamy mocniejszy podjazd kamienistą drogą. Wkrótce dołączymy do naszej trasy lepsza droga z lewej, prowadząca z doliny. Podjeżdżamy jeszcze ok. 500 m do ważne-

go rozdroża (Dlhé role) z kierunkowskazem. Z lewej strony dochodzi do tego miejsca szlak rowerowy zielony nr 5898 z Podsadka. Czerwony szlak pieszego odchodzi w prawo z drogi do stromego lasu. Szeroka droga stokowa, którą teraz pojedziemy, prowadzi w lewo wygodnym trawersem górskich stoków. Wiodą nią wspólnie oba szlaki rowerowe. Jedziemy wyrównaną trasą ok. 1,5 km do rozdroża szlaków i dróg pod Zadnimi Horami. W połowie trawersu pod drogą znajduje się źródło – Studnička Žuntohuvka. Na rozdrożu szlak rowerowy zielony odchodzi w lewo. Można nim dotrzeć do Zadniej Polany (Zadná poľana), a następnie żółtym szlakiem rowerowym krótko do szosy nr 68, a nią na Przełęcz Vabec. My skręcamy w prawo i prowadzeni drogą asfaltową oraz znakami niebieskiego szlaku rowe-

Widok z Przełęczy Vabec, fot. M. Petrák

Widok na Granastów (Hranicze), fot. E. Borek

rowego, kontynuujemy podjazd na grzbiet Oślego Wierchu (Osly). Po ok. 1 km docieramy do znanego już nam rozdroża. Mijamy skręt na „cyklostopę” i opuszczamy drogę ze szlakiem rowerowym niebieskim, skręcając w lewo na błotnisty trakt ze znakami żółtego szlaku pieszego. Trasa prowadzi grzbietem Zadnich Hor i trawersuje ich wierzchołki od

północnej strony. Po ok. 2 km na stokach Gargaški (870 m n.p.m.) natykamy się na małą studzienkę. Po jej minięciu z trawersu odsłaniają się ograniczone widoki. Wkrótce krótki i stromy zjazd na polanę, gdzie z lewej strony dochodzą znaki na niebieskie szlaku pieszego. Na szosę nr 68 zjeżdżamy stromym i kamienistym spadkiem.

Uwaga! Przed wjazdem na główną drogę nr 68 zachowajmy szczególną czujność, ze względu na ograniczoną widoczność i niebezpieczeństwo wypadku.

Odcinek 4.

Zjazd z Przełęczy Vabec do Mniszka Nad Popradem

Po osiągnięciu szosy skręcamy w prawo i obniżamy się szybko na najniższe miejsce przełęczy. Niebieski szlak pieszy i zielony rowy odchodzi tutaj na kamienistą drogę w lewo. Droga ta może być ewentualnym wariantem naszej trasy.

Wariant przez Čierťaž:

Jeżeli nie odpowiada nam zjazd szosą do Granastowa (Hraničné) możemy do wioski dostać się widokowymi polanami. Początkowo jedziemy za znakami szlaków zielonego i niebieskiego. Następnie opuszczamy szlak niebieski i podążamy za zielonymi znakami szlaku rowerowego. Jedziemy grzbietowymi polanami na przełęcz pod Koczkodarówką (Kočkodarovka). Dalej opuszczamy szlak rowy, odbijając w prawo

i przez szerokie grzbietowe łąki docieramy do wierzchowiny Kočerné. Z niej skręcamy na północ i zjeżdżamy na przełaj przez pastwiska w kierunku Granastowa (Hraničné). Trzymamy się prawej strony pastwisk i wkrótce napotykamy drogę. Sprowadzi nas ona do szosy nr 68 na skraju wsi. Na pastwisku mogą być ustawione ogrodzenia elektryczne, należy więc zachować ostrożność. Cała długość opisywanego wariantu liczy 5,5 km.

Szeroką szosą o nowej asfaltowej nawierzchni szybko obniżamy się do Krempachów (Kremná). Malutka wioska skrywa się w głębokiej kotlinie w zbiegu potoku Hraničná i Kremnianaka. Góruje nad nią murowana cerkiew greckokatolicka z 1787 roku. Przejeżdżamy wysoko nad wioską i długim łukiem drogi obniżamy się do następnej wsi – Granastowa (Hraničné).

*W **Granastowie** (Hraničné) warto obejrzeć drewniany kościółek Niepokalanego Poczęcia NMP postawiony wspólnymi siłami grekokatolików i rzymskokatolików w 1785 r. Zaś po drugiej stronie strumienia znajduje się zagospodarowane źródło wody mineralnej – Kvašná voda. Obie wioski są niewielkie. Kremapachy liczą niespełna 100 osób, a Granastów 200.*

Po minięciu Granastowa jedziemy szybko szosą jeszcze ok. 2 km aż pojawią się pierwsze zabudowania Mniszka Nad Popradem. Wioska składa się z wielu przysiółków, które

do roku 1960 były odrębnymi miejscowościami. Część tych osad mijaliśmy na początku wycieczki i tutaj ją kończymy.

Przysiółki Mniszka to: Pilchów (Pilhov), Pilchowczyk (Pilchovcik) położone są w części zachodniej, w pobliżu grzbietu granicznego i nadpopradzkie Kacze (Kače), Międzybrodzie (Miedzibrodie) i obecnie opustoszała Krendzelówka (Krendželovka).

Na szlaku, fot. M. Guzy

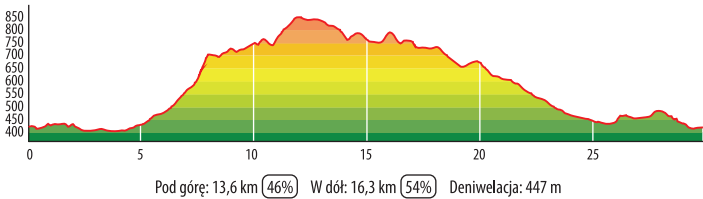

POGRANICZEM SPISKO-SZARYSKIM

Trasa wycieczki:

Żegiestów (398 m n.p.m.) – Sulin (412 m n.p.m.) – Sulinsky (483 m n.p.m.) – Nad Modrinami (772 n.p.m.) – Osly (850 m n.p.m.) – sedlo Marmon (770 m n.p.m.) – Hrubá Klada (805 m n.p.m.) – Chotárňa (757 m n.p.m.) – Na Babi (686 m n.p.m.) – Malolipnické sedlo (621 m n.p.m.) – Malý Lipník (485 m n.p.m.) – Žegiestów (398 m n.p.m.)

fol. A. Klimkowski

Grupa górska

Lubovnianska
Vrchovina

Różnica wzniesień

447
m

Stopień trudności

wycieczka
średnio trudna,
przeznaczona
dla rowerów górskich

Długość wycieczki

29,9
km

Charakterystyka:

Piękna, widokowa wycieczka poprowadzona po granicem dwóch historycznych krain: Spiszu i Szarysza. Na trasie przełomowa dolina Popradu w okolicach Żegiestowa oraz rozległe widokowe połoniny Hrubiej Klady i Chotarnej. Dodatkową atrakcją są źródła wody mineralnej.

Odcinek 1.

Doliną Popradu z Żegiestowa do Sulina

Początek wycieczki znajduje się na prawym brzegu Popradu w Żegiestowie na skrzyżowaniu drogi wojewódzkiej nr 971 i szosy do centrum wsi. Drogą główną jedziemy

w kierunku Nowego Sącza. Po ok. 300 m docieramy do dużej betonowej kładki rowerowo-pieszkiej przez Poprad. Prowadzi na nią wygodny podjazd dla rowerzystów.

Z kładki nad Popradem roztacza się ciekawy widok na przełom rzeki, a na słowackim brzegu jest dobre miejsce na wypoczynek.

Kładka na Popradzie, fot. A. Klimkowski

Po pokonaniu rzeki skręcamy w prawo i jedziemy lokalną drogą w dół doliny. Wkrótce docieramy do rozdroża, na którym kierujemy się w prawo w kierunku zabudowa-

nego ujęcia wodny mineralnej. To źródło Sulinka (mineralny prameń Sulinka) udostępnione odwiertem „Johanus”.

Poprad pod Żegiestowem, fot. E. Borek

Sulinka – woda mineralna o wybitnych walorach smakowych i leczniczych (schorzenia układu pokarmowego). W XIX wieku była butelkowana. Odbывало się to w ten sposób, że jedna grupa pracowników myła butelki bezpośrednio w Popradzie, druga napełniała butelki wprost ze źródła, a następna grupa je zakręcała.

Źródło „Sulinka”, fot. OOCR Severný Spiš – Pieniny

Wąski pas lewego brzegu Popradu wraz ze źródłem został przyłączony na krótko do Polski w grudniu 1938 roku. Po minięciu Sulinki jedziemy szosą w kierunku Sulina. Przyjemna trasa prowadzi brzegiem rzeki.

Za nią widać zabudowania Żegiestowa. Po ok. 2 km docieramy do Małego Sulina (Mały Sulín), który razem z Wielkim Sulinem i osiedlem Zawodzie tworzy wieś Sulin.

Wielki i Mały Sulin łączy nazwa ale dzieli historia. Wielki Sulin leży już na Spiszu i przez 350 lat był na terenie Polski, natomiast Mały Sulin jest już częścią innej krainy – Szarysza. Granica biegła wzdłuż potoku Sulinsky, co jest widoczne do współczesnych czasów w ułożeniu zabudowy Wielkiego Sulina.

Do Wielkiego Sulina docieramy po ok. 1 km. Stajemy przy ujściu potoków: Sulinsky i Pálenický do Po-

pradu. Do tej pory jechaliśmy trasą znakowaną (niebieski szlak pieszy).

Odcinek 2.

Podjazd na Ośli Wierch

Na potokiem Pálenickým, na stokach Soľovki (828 m n.p.m.) znajduje się odkryta w 2016 roku jaskinia pseudokrasowa Zbojnicka Džura. Na skrzyżowaniu na początku Wielkiego Sulina skręcamy w lewo i podążamy do centrum wsi. Po ok. 900 m dojeżdżamy do rozdroża pod cerkiewką greckokatolicką pw. św. Michała Archanioła. W świątyni znajduje się ciekawy ikonostas autorstwa Jana Bogdańskiego z 1896 roku. Na rozdrożu skręcamy w lewo w pustą górną część doliny potoku Sulinskiego (Sulinsky). W tym rejonie możemy wybrać dwa warianty podróży.

Dalej urokliwą doliną jedziemy przez ok. kilometr aż do rozdroża, na którym skręcimy w prawo na strome stoki Nad Ubocou.

Wariant 1: na wzniesienie Nad Modrinami możemy się przedostać jadąc łatwo przez wieś i osiedle Doštene do zionego szlaku turystycznego. Potem w lewo za znakami szlaku na szczyt wzgórza Nad Modrinami przez rozległe łąki Ščerbovki (Ščerbovka).

Wariant 2: jeżeli chcemy uniknąć stromego podjazdu możemy pojechać drogą leśną biegnącą wzdłuż potoku Sulinsky. Pozbawiona widoków trasa wspina się stopniowo na przełęcz pod wzgórzem Nad Modrinami. Na odcinku 6,5 km pokonujemy 315 m różnicy wysokości.

Krzyż nad Modrinami, fot. E. Borek

Polna droga wspina się stromo dużymi zakosami początkowo przez las, a następnie polanami i kępami zarośli na rozległe polany nad Ubocou. Wstecz otwiera się wspaniała panorama na otoczenie doliny Popradu. W krajobrazie dominuje masyw Pustej Wielkiej. Końcowy podjazd łąkami jest wyjątkowo mozolny i stromy. Po ok. 2 km od rozdroża w dolinie i pokonaniu prawie 250 m różnicy wysokości stajemy na grzbiecie Cerchli (Črchla – 710 m n.p.m.). Czeką nas teraz wspaniała jazda grzbietowymi polanami aż do wzgórza nad

Modrinami (do szlaku zielonego). Jedziemy falistym terenem w kierunku zachodnim. Po ok. 1,3 km polany zaczynają się poszerzać. Mijamy przydrożny krzyż z Chrystusem wyciętym z blachy i rozpoczynamy podjazd na wzgórze nad Modrinami. Droga skręca tu w prawo i wykonuje trawers na grzbiet Szcerbówki (Ščerbovka). Możemy pojechać jej śladem, ale krócej będzie pojechać przez łąki na przełaj, wprost na szczyt nad Modrinami (772 m n.p.m.). Znajduje się tutaj słup z drogowskazami turystycznymi.

Widok na Góry Lewockie, fot. E. Borek

*Mianem **Modrin** określany jest las pod szczytem od strony Krempach (Kremná). Las od strony Sulina nosi nazwę Po-miarki. Przed nami (na południe) wznosi się nad głębokim obniżeniem ciemny wał Oślego Wierchu (Osly).*

Zjeżdżamy szybko na obniżenie i przecinając szeroką drogę leśną (prowadzącą z Przełęczy Vabec do doliny Popradu w Sulinie opisaną w Wariancie 2) zaczynamy mo-zolny podjazd na grzbiet Oślego Wierchu. Początkowo podjeżdża-my błotnistą rozjeżdżoną przez quady i samochody terenowe le-sną drogą. Następnie wkraczamy na łąki, którymi kierujemy się ostro

do góry (ewentualnie utwardzoną drogą biegnącą od myśliwskiej ambony skrajem lasu z prawej strony łąk). Zdążamy do kępy modrzewi i jaworów rosnących pośrodku polan, już na grzbiecie Oślego Wierchu. Drzewa skrywają pamiątkowy krzyż z miejscowego wapienia. Obok znajduje się wiata turystyczna i tablica z informacją o szlaku kurierskim.

Odcinek 3. **Na połoninach nad Matysową**

Spod wiaty na Oślim Wierchu skręcamy za znakami czerwonego szlaku turystycznego w kierunku Szerokiego Wierchu (Široký vrch). Początkowo jedziemy łąkami, a następnie szeroką drogą leśną, która trawersuje północne stoki Sze-

rockiego Wierchu (885 m n.p.m.). Trasa wygodnie wyprowadza na przełęcz Hliniská usadowioną na rozległych łąkach nad doliną Lip-nika. Tutaj opuszczamy czerwony szlak i skręcamy w prawo za żółty-mi znakami.

Uwaga! żółty szlak wymaga dwujedynicy czujności ze względu na słabo widoczne oznakowanie i kręty przebieg.

Nad Matysową, fot. E. Borek

Początkowo jedziemy na południe skrajem lasu i łąk. Po chwili otwierają się ładne widoki na położoną w dolinie Lipnika wioskę Matysová. Po ok. 850 m na rozdrożu skręcamy ostro w prawo (droga w lewo schodzi do wsi) i, pokonawszy kępę lasu, wydostajemy się na dużą otoczoną łąkę. Przecinamy ją trawersem w kierunku zachodnim. Na skraju

znajdujemy drogę i dalsze znaki szlaku. Teraz obniżamy się w gęstej świerczynie, wykonując tuk w lewo. Droga bywa tu bardzo błotnista. Są tu bowiem źródła Lipnika. Po ok. 2 km od przełęczy Hliniská wydostajemy się na polany Przełęczy Marmon (756 m n.p.m.). Tam kierujemy się w stronę wiaty turystycznej do rozdroża szlaków.

Przez **Przełęcz Marmon** przebiega szlak zielony z Magury Orłowskiej do Podsadka i Starej Lubowli. W czasie II wojny światowej rozbił się w tym miejscu radziecki bombowiec. Informuje o tym tablica pamiątkowa (obok budowany jest pomnik). Wzgórze z prawej strony – Marmon 795m n.p.m. skrywa ciekawe, czerwone skałki wapienne. Przez przełęcz przebiegała droga łącząca Starą Lubowlę z doliną Popradu pod Żegiestowem. Obecnie jest ona mało uczęszczana. Jej dawny przebieg sygnalizuje stary krzyż ukryty w zaroślach.

Na Przełęczy Marmon, fot. E. Borek

Po odpoczynku ruszamy za znakami zielonego szlaku w kierunku wschodnim. Po chwili zbaczamy (koło krzyża) w lewo i wspinamy

się łąką na wierzchołek Hrubej Klady (803 m n.p.m.). Widok z Hrubej Klady wart jest wysiłku (można ją objechać szlakiem).

Z Hrubej Klady można dostrzec najwyższe szczyty: Pienin (Wysoką), Wiaternego Wierchu, Gór Lewockich, Gór Czerchowskich (Minczoła), Beskidu Niskiego i Pasma Jaworzyny Krynickiej. Przy dobrej pogodzie nad grzbietem Wiaternego Wierchu widać także Tatry.

Zjazd z Hrubej Klady jest stromy ale bezpieczny. Po dotarciu do szlaku kontynuujemy jazdę połoninnym grzbietem. Czekamy na nas piękny i widokowy odcinek, który ciągnie się przez ok. 5 km przez wzgórze Chotarni (757 m n.p.m.) i Babin (686 m n.p.m.) aż do Przełęczy Małolipnickiej (Malolipnické sedlo). Na grzbiecie cieszymy się zjazdem i przyjemnymi, krótkimi podjazdami

(200 m różnicy w zajazdach i 60 m w podjazdach). Za Babinem droga rozdziela się na kilka równoległych traktów. Wybieramy ten, który wyda się najkorzystniejszy. Z połonin można zjechać po łąkach w lewo do Matysovej, gdzie jest wiele starych rusińskich zabudowań (drevenice) lub w prawo do Hajtovki w dolinie Poradu, gdzie z nurtu rzeki wylania się wapienna igła – Czarcia Skala.

Odcinek 4.

Zjazd do Żegiestowa

Z Przełęczy Małolipnickiej (Małolipnické sedlo) jedziemy szeroką szosą w kierunku północnym. Długość na 2,7 km zjazd sprowadzi nas do

doliny Lipnika w miejscowości Mały Lipnik (Mały Lipník). Na skrzyżowaniu we wsi skręcamy w prawo i jedziemy wzdłuż zwartej zabudowy.

*W dolnej części **Małego Lipnika** – nad Popradem – stoi schronisko turystyczne (chata U Finanča). Na brzegu rzeki są też stoły i ławeczki. Można tutaj odpocząć i podziwiać zmagania wodniaków z bystrym nurtem Popradu. Żeby trafić do chaty należy na skrzyżowaniu skręcić w prawo w kierunku Legnawy i przejechać 350 m.*

Kontynuując wycieczkę na rozdrożu skręcamy w dół doliny. Pomimo tego, że droga prowadzi z biegiem rzeki, będziemy musieli nieco podejść. Wspinamy się stokami Ždiaru, wysoko nad przełomem Popradu. Po ok. 1,5 km wydostajemy się z lasu na polany Vrchliesky. Otwiera się stąd ładny widok na przełom rzeki i skryte w lasach zabudowania uzdrowiska Żegiestów Zdrój. Po prawej stronie mijamy ośrodek wypoczynkowy (chatova osada). Tutaj także znajduje się schronisko turystyczne. Ponownie wspinamy się tym razem na leśny grzbiecik zwany Oltárik. Spotykamy tam zna-

ki czerwone szlaku turystycznego, który opuściliśmy pod Szerokim Wierchem na przełęczy Hliniská. Pod nami przechodzi tunel małej elektrowni wodnej na Popradzie. Po kilometrowej długości zjeżdżając docieramy do rozdroża na dnie doliny Popradu. To znane nam już odbicie lokalnej drogi na kładkę turystyczną na Popradzie (możemy jeszcze podejść 300 m do źródła Sulinka aby napić się wody mineralnej). Tutaj skręcamy ostro w prawo i kierujemy się na kładkę. W ten właśnie sposób zamknęliśmy pętlę rowerową pograniczem spisko-szarayskim.

Wzgórze nad Łopatami, fot. E. Borek

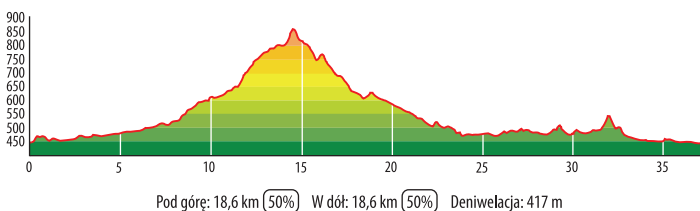

PĘTLA LELUCHOWSKA

Trasa wycieczki:

Muszyna (454 m n.p.m.) – Powroźnik (481 m n.p.m.) – Wojkowa (630 m n.p.m.) – Królewska Studnia (750 m n.p.m.) – Sucha Jedla (858 m n.p.m.) – Dubne (618 m n.p.m.) – Leluchów (509 m n.p.m.) – Andrejovka (474 m n.p.m.) – Muszyna (454 m n.p.m.)

fol. A. Klimkowski

Grupa górska

Beskid Sądecki

Różnica wzniesień

417
m

Stopień trudności

wycieczka
średnio trudna,
przeznaczona
dla rowerów górskich
i trekingowych

Długość wycieczki

37,3
km

Charakterystyka:

Ciekawa wycieczka wokół Gór Leluchowskich. Na trasie kilka drewnianych cerkiewek polemkowskich. Nad Wojkową przy granicy państwowej znajduje się Królewska Studnia z wieżą widokową oraz schronem turystycznym (po słowackiej stronie).

Odcinek 1. Przejazd doliną Muszynki

Pierwszy odcinek wycieczki prowadzi z Muszyny w górę doliny Muszynki. Spod lodziarni Wanda położonej przy ulicy Piłsudskiego skręcamy w lewo w boczną uliczkę. Znajduje się przy niej mały parking i tablica z mapą turystyczną. Jest ona o tyle ważna, że pokazuje prze-

bieg Muszyńskiej Pętli Rowerowej – szlaku, którym w dużej mierze będziemy się poruszać. Uliczka dużym łukiem w prawo prowadzi pod wiadukt kolejowy (linia Leluchów – Nowy Sącz) i do szosy nr 971, czyli ulicy Kity.

Uwaga! Przejazd pod wiaduktem kolejowym w Muszynie na trasie wycieczki ma jedynie 2 m wysokości, podczas przejazdu należy więc uważać, odpowiednio nisko się schylić lub przeprowadzić rower.

Panorama Muszyny ze wzgórza zamkowego, fot. A. Klimkowski

Na ulicy Kity skręcamy w lewo, przejeżdżamy przez most na rzece Muszynka i zaraz za nim odbijamy w prawo na ścieżkę pieszo-rowerową. Biegnie ona wzdłuż parku zdrojowego „Baszta” prawym (orograficznie) brzegiem Muszynki. Informację o parku i ruinach XIV wiecznego zamku Biskupów Krakowskich znajdziemy na tablicy informacyjnej na początku ścieżki. Po ok. 600 m dojeżdżamy do pijalni wody mineralnej Anna (jedna z najsmaczniejszych szczaw w okolicy)

i ulicy Jasnej. Teraz jedziemy małą ruchliwą uliczką wśród zabudowy osiedla Gumienko. Mijamy willę Elka i docieramy do kładki przerzuczonej przez Muszynkę. Po drugiej stronie rzeczki widać barokowy kościół pw. Św. Józefa Oblubieńca otoczony przez Ogrody Biblijne. Wnętrze kościoła skrywa szereg cennych zabytków, min. rzeźby świętych przeniesione z Czerwonego Klasztoru czy kurdybany podarowane przez hetmana Jabłonowskiego po odsieczy wiedeńskiej.

Ogrody Biblijne w Muszynie są ciekawą opowieścią o Starym i Nowym Testamencie. Można w nich podziwiać interesujące instalacje i roślinność, która symbolizuje wydarzenia opiswane w Biblii.

Kościół i Ogrody Biblijne w Muszynie, fot. A. Klimkowski

Cerkiew w Powroźniku pochodzi z 1604 roku i jest jedną z najbardziej charakterystycznych świątyń łemkowskich. Najstarszą zachowaną drewnianą cerkiewką w Karpatach. We wnętrzu zachował się XVIII wieczny ikonostas, liczne XVII wieczne ikony oraz bogata figuralna polichromia z 1637 roku. Obecnie jest to świątynia rzymskokatolicka. Została wpisana na listę UNESCO.

Jadąc ulicą Słoneczną, mijamy stadion sportowy i osiedle Szczerbak. Następna kładka na Muszynie prowadzi do znajdującej się po drugiej stronie pijalni „Grunwald”. Prawą stroną Muszynki pojedziemy jeszcze ok. 1,2 km ulicą Polną przez osiedle Podnowińska do Podjastrzębika. Tam skręcamy w prawo i przedostajemy się przez most na lewą stronę rzeki. Teraz skręcamy w lewo i jedziemy ruchliwą ulicą Grunwaldzką, a następnie

szosą nr 971 w Powroźniku. Po ok. 1,2 km opuszczamy główną drogę, skręcając w boczną uliczkę w prawo (na wysokości stacji kolejowej Powroźnik). Jedziemy spokojną osiedlową dróżką w kierunku południowym ok. 150 m i skręcamy w lewo. Dalsza trasa doprowadzi nas pod drewniany kościółek (dawna cerkiew) pw. Św. Jakuba Młodszego Apostoła. Po drodze mijamy plac wypoczynku ze źródłem Jakubianka.

Spod kościółka jedziemy krótko na północ do szosy Powroźnik – Tylicz. Po jej osiągnięciu skręcamy w prawo i kontynuujemy podróż wśród zabudowy Powroźnika ruchliwą drogą. Po opuszczeniu zabudowań miejscowości przejeżdżamy obok dużego ujęcia wody

dla Krynicy-Zdrój. Kiedyś istniało tutaj wydajne źródło mineralne zwane „Źródłem Trzech Króli”, lub źródłem Beleca.

Za ujęciem wody skręcamy w prawo w boczną dolinę prowadzącą na południe do Wojkowej.

Źródło Trzech Króli znajduje się na lewym brzegu Muszynianki, nieco powyżej ujęcia wody. Niegdyś było ocembrowane studnię. Było bardzo mocne i wydajne. Ostrzegano nawet przed zbytnim nachylaniem się nad studnią ze względu na silną ekshalację CO₂ i możliwością utraty przytomności. Ze źródłem związana jest legenda o spotkaniu w tym miejscu trzech władców: króla Kazimierza Jagiellończyka, jego syna również Kazimierza (Biskupa) i króla węgierskiego Macieja Korwina. Władcy wadzili się o koronę węgierską (przy okazji Maciej Korwin złupił tereny nadpopradzkie aż po Sącz). Przy „kwaśnej wodzie” mieli się pogodzić i we wspólnym orszaku ruszyć przez Wojkową do Preszowa na rokowania.

Łąki nad Wojkową, fot. E. Borek

Odcinek 2.

Podjazd przez Wojkową na Królewską Studnię

Początkowo jedziemy głęboką zalesioną doliną Wojkowskiego Potoku. Wcina się on między grzbiety Pustej od wschodu i Roztoki od zachodu. Po ok. 1,3 km docieramy do pierwszych zabudowań Wojkowej – wsi lokowanej na prawie wołoskim w 1595 roku. Na stromym zboczu po prawej stronie widać ślady teras po dawnych polach. Wkrótce mijamy kapliczkę z przełomu XVIII i XIX wieku i dojeżdżamy do małego placu z przystankiem autobusowym. We wnętrzu kapliczki znajduje się figura Matki Boskiej, którą legenda wiąże z Królewską Studnią na granicy ze Słowacją. Na prawo odchodzi droga do drewnianego kościoła pw. św. Kosmy i Damiana z 1792 roku (dawna cerkiew). Teraz czeka nas krótki stromy podjazd i skręcamy w lewo za znakami żółtego szlaku turystycznego. Przejeżdżamy pomiędzy budynkiem szkoły, a pozostałościami po dawnej strażnicy Grenzschatz. Kierujemy się do bocznej dolinki

i – po jej przekroczeniu – wspinamy stromo utwardzoną drogą w kierunku wschodnim w stronę granicy państwowej. Po ok. 900 m podjazdu osiągamy pierwszy słupek graniczny (nr 280/10). Stoi przy nim drogowskaz turystyczny. Teraz skręcamy w prawo i podejżdżamy łagodnie na skraj polan. Z trawersu rozciąga się szeroki widok na dolinę Wojkowskiego Potoku i jej otoczenie. Na granicy polan i lasu znajduje się stanowisko drogowskazów – tym razem słowackich. Przechodzi tędy czerwony szlak turystyczny oraz szlak narciarski. Skręcamy w lewo i skrajem polany podążamy ok. 50 m na górski grzbiet. Po lewej stronie – już po słowackiej stronie – widać schron turystyczny „Kráľova studňa”. Znajduje się on ok. 70 m na północny-wschód od nas, natomiast na wprost widoczna jest mała kapliczka słupowa, pod którą wycieka źródło – Królewska Studnia (Kráľova studňa).

Królewska Studnia (Kráľova studňa) to jeden z wycieków potoku Ilmus (Ol'mov) dopływu Topli. Obok mieszkańcy Le-nartova wybudowali schron turystyczny i wieżę widokową. Znajdujące się tu rzeźby trzech króli nawiązują do legendy o pobycie w tym miejscu trzech władców: króla Kazimierza Jagiellończyka, jego syna Kazimierza i króla węgierskiego Macieja Korwina. Ponoć odpoczywali w tym miejscu po wspinacze z Wojkowej w drodze do Preszowa.

Rzeźby przy Utulni na Kráľovej Studni, fot. E. Borek

Po odpoczynku przy schronie jedziemy skrajem polan ok. 400 m na południe do położonej na granicy lasu wieży widokowej i małej

wiaty turystycznej. Widok z wieży jest ograniczony do strony słowackiej. Widać stąd dolinę Górnej Topli i Góry Czerchowskie.

Odcinek 3.

Wzdłuż pasa granicznego do Dubnego

Przed nami najtrudniejsza część wycieczki – grzbietowy przejazd przecinką graniczną. Początkowo jedziemy zarastającą polaną w kierunku południowo-zachodnim za zielonym szlakiem turystycznym. Po 300 m szlak skręca w lewo do lasu. My opuszczamy go, odbijając w prawo na przecinkę graniczną, a następnie przecinką w lewo w stronę Obrucznego (Obručné).

Teraz będziemy poruszać się wygodną leśną drogą po grzbiecie Barwinek prowadzeni znakami słowackiego czerwonego szlaku. Jodłowy las po naszej prawej stronie nazywa się Roztoka. Od słupka granicznego nr 282/8 podjazd staje się stromy. Wyprowadza nas on na szczyt Suchej Jedli (860 m n.p.m.), gdzie wygodna droga odchodzi w prawo. Przecinka graniczna kie-

ruje się od szczytu prosto na południe. Zjeżdżamy stromo i kręto na Przełęcz nad Dolinką (nad Dolinkou), a następnie wspinamy się na wzgórze (769 m n.p.m.) noszące tę samą nazwę, co przełęcz. Poniżej wzgórza pojawiają się polanki. Początkowo mocno zarośnięte, ale po chwili już rozległe i systematycznie wykaszane. Opuszczamy przecinę graniczną i wkraczamy na wygodniejsze do jazdy polany po słowackiej stronie. Roztacza się z nich ładny widok na przełęcz nad

Obrucznym. Nie dojeżdżając do przełęczy (biegnie nią słowacka droga krajowa nr 77), odbijamy w prawo przy słupku granicznym nr I/287 na kamienistą drogę schodzącą skrajem lasu i polan do koryta potoku Smereczek. Przekraczamy potok i jedziemy drogą po jego prawej (polskiej) stronie w kierunku Dubnego. Dystans ok. 700 m, które dzielą nas od pierwszych zabudowań wioski, pokonujemy szybko dzięki sporemu nachyleniu trasy.

Odcinek 4. Droga Dubne – Leluchów

Na drodze asfaltowej skręcamy na chwilę w prawo pod kościół z połowy XIX wieku – dawna cerkiew pw.

św. Michała Archanioła, reprezentująca styl zachodniołemkowski, zbudowana w 1863 r.

Cerkiew w Dubnem leży na Małopolskim Szlaku Architektury Drewnianej, a jej wnętrze jest udostępniane (z przewodnikiem) w sezonie letnim. Warto tu wstąpić i obejrzeć wnętrze.

Spod cerkwi jedziemy wąską asfaltową drogą w dół doliny Smereczka w stronę Leluchowa. Trasa prowadzi piękną doliną rozdzielającą Pasma Leluchowskie (z prawej strony) od Gór Czerchowskich. Po ok. 3 km dojeżdżamy do pierwszych zabudowań Leluchowa. Wioska

w odróżnieniu od wyludniającego się Dubnego przeżywa odrodzenie, a to za sprawą handlu przygranicznego. Po 400 m od naszej trasy odchodzi stroma droga pod cerkiew pw. Św. Dymitra z 1861 roku, obecnie kościół pw. Macierzyństwa Najświętszej Maryi Panny.

Świątynię w Leluchowie – podobnie jak kościółek w Dubnem – można zwiedzać z przewodnikiem w okresie letnim (do końca września). Jest udostępniana w ramach projektu Małopolski Szlak Architektury Drewnianej.

Cerkiew w Leluchowie, fot. J. Wańczyk

Wkrótce docieramy do skrzyżowania dróg. Skręcamy w lewo na Most Wyszehradzki i przekraczamy granicę państwową.

Wariant: do Muszyny możemy dojechać także drogą lokalną po polskiej

stronie przez osiedla: Majdan i Wapienne. W tym ostatnim jest zagospodarowane źródło wody mineralnej zwane przez II wojnę światową Źródłem Marszałka Piłsudskiego. Długość wariantu do połączenia z trasą zasadniczą to 6 km.

Odcinek 5. Przez Poprad do Andrejówki

Za Mostem Wyszehradzkim – znów na terenie Słowacji – dojeżdżamy do szosy krajowej nr 77 i skręcamy w prawo w kierunku Starej Lubowli. Szosą jedziemy ok. 2,3 km do skrzyżowania z drogą do Czercza (Čirč). Jest ona mało ruchliwa pomimo krajowej rangi. Na skrzyżowaniu skręcamy w prawo na drogę w kierunku Popradu. Prowadzeni jesteśmy znakami niebieskiego szlaku turystycznego. Przejeżdżamy przez

przejazd kolejowy, a na skrzyżowaniu dróg skręcamy w lewo (trasa w prawo prowadzi do małej elektrowni wodnej na Popradzie). Teraz musimy przekroczyć potok Solisko, a następnie starą kładką pokonujemy Poprad. Za rzeką objeżdżamy duży staw i na rozdrożu przed małą wioską Andrejowka skręcamy w prawo w dół doliny Popradu. Okolice stawu w Andrejowce są dobrym miejscem na krótki postój.

Odcinek 6. Wzdłuż przełomu Popradu

Przed nami łatwy i bardzo atrakcyjny odcinek w dolinie Popradu. Początkowo jedziemy asfaltową drogą przez łąki skrajem lasu Kurczyn (Kurčín), który porasta strome stoki Magury Kurczyńskiej (893 m n.p.m.). Po ok. 3 km mijamy zabudowania gajówki Kurczyn (Kurčín), a po

dalszych 2 km głęboko wcięte jary Červenej studni i Parchanovca. Za jarami droga wyprowadza nas na skraj polany Lopuchovy jarok. Nawierzchnia zmienia się na gruntową. Trasa zaczyna wznosić się i skręcać dużym łukiem w lewo. Wkrótce wjeżdżamy w boczną do-

Dolina Popradu w Muszynie Folwarku, fot. E. Borek

linkę Kurčin (Zadni Kurčin) i osiągamy plac do składu drewna. Tutaj czeka nas przeprawa na drugą stronę (polską) potoku Kurčin. Po polskiej stronie biegnie leśna droga, ale żeby ją osiągnąć musimy przenieść rower przez głęboki jar. Po dotarciu do leśnego duktu po polskiej stronie skręcamy w prawo, przejeżdżamy przez polanę i stromo zjeżdżamy do koryta Popradu. Droga, biegnąca lewym brzegiem rzeki, doprowadzi nas wkrótce do linii kolejowej. Przekraczamy ją obok przystanku kolejowego Muszyna Folwark i wjeżdżamy na ulicę Kościuszki. Jedziemy teraz w lewo wśród zwartej zabudowy osiedla Folwark. Jest ono oddzie-

lone od Popradu wysokim betonowym murem mającym ochronić dzielnicę w czasie powodzi. Po ok. 800 m mijamy szkołę, a po dalszych 600 m nowy kościół pw. Błogosławionej Marii Teresy Ledóchowskiej. Poprad pokonujemy po ładnym nowym moście, za którym skręcamy w lewo na ulicę Pułaskiego. Jedziemy nią ok. 1,5 km do dworca kolejowego Muszyna. Na jego wysokości skręcamy w lewo na wał nadrzeczny i jedziemy nim do mostu prowadzącego do Zapopradzia – dzielnicy Muszyny (ulica Mściwujewskiego). Przed mostem skręcamy w prawo i po 50 m docieramy do lodziarni Wanda, gdzie rozpoczynaliśmy naszą wycieczkę.

Zapopradzie – dzielnica uzdrowskowa Muszyny, położona na lewym brzegu Popradu część miasta z licznymi atrakcjami, m.in.: basenem kąpielowym, amfiteatrem, ogrodami zmysłów z urządzeniami do ćwiczeń na świeżym powietrzu. Znajduje się tutaj także pijalnia wody mineralnej Antoni i ogrody magiczne ze stawami rekreacyjnymi.

Pijalnia „Antoni” w Muszynie, fot. A. Klimkowski

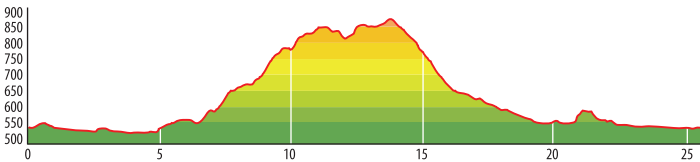

DOLINĄ POPRADU W OKOLICY GNIAZD (HNIEZDNE)

Trasa wycieczki:

- Hniezdne (536 m n.p.m.) – Stará Lubovňa (554 m n.p.m.)
- Uboč (735 m n.p.m.) – Nízka Hora (786 m n.p.m.)
- Hniezdňanske sedlo (822 m n.p.m.) – Lúka pod Špicou (842 m n.p.m.) – Kotník (883 m n.p.m.) – Krumlov (638 m n.p.m.)
- Ružbašská brána (556 m n.p.m.) – Miľava (550 m n.p.m.)
- Forbasy ščava (542 m n.p.m.) – Forbasy (536 m n.p.m.)
- Hniezdne (536 m n.p.m.)

Pod górę: 12,3 km (48%) W dół: 13,4 km (52%) Deniwelacja: 359 m

fol. A. Klimkowski

Grupa górska

Spiško-Šarišské Medzihorie,
Levočské Vrchy

Różnica wzniesień

359
m

Stopień trudności

wycieczka łatwa,
przeznaczona
dla rowerów górskich
i trekingowych

Długość wycieczki

25,6
km

Charakterystyka:

Łatwa wycieczka po dolinie Popradu i niewysokim paśmie Kotnika, które leży w Górach Lewockich. Ciekawe widoki na Kotlinę Lubowelską i jej otoczenie. Malownicza, przełomowa dolina Popradu pod Drużbacką Miławą. W Forbasach i Gniazdach zabytki po Sasach Spiskich.

Odcinek 1.

Doliną Popradu z Gniazd do Starej Lubowli

Wycieczkę rozpoczynamy w centrum Hniezdnego (Gniazd) obok klasycystycznego kościoła pw. Św. Bartłomieja z 1820 roku.

Hniezdne ma XIII-wieczny rodowód. Zabytkowe XVII i XVIII-wieczne, dwupiętrowe kamieniczki nadają szczególnego uroku. W domu nr 3 znajduje się prywatna galeria, w której można zobaczyć kopie dzieł światowej sławy malarzy w naturalnej wielkości, między którymi nie brakuje np. Leonarda da Vinci, Rembrandta czy Van Gogha. Warto zwrócić uwagę na kamienice nr 114 i 229, które skrywają cenne malowidła ściennie i figury (Chrzest Chrystusa, Św. Florian).

Galeria w Hniezdnem, fot. OOCR Severný Spiš – Pieniny

Galeria w Hniezdnem, fot. OOCR Severný Spiš – Pieniny

Początkowo jedziemy szosą nr 77 w kierunku Starej Lubowli, by po ok. 300 m skręcić w lewo w wąską polną uliczkę wciskającą się między kamieniczki (nr 133 i 135). Za chwilę na rozdrożu ponownie skręcamy w lewo i polną dróżką podjeżdżamy ok. 200 m stokami Pisarskiego Wierchu do opuszczonego kirkutu (židovský cintorín). Wracamy do Hniezdnego tą samą polną drogą. Na rozdrożu skręcamy w lewo i przez moment jedziemy wąską uliczką równoległą do szosy nr 77. Na najbliższym skrzyżowaniu skręcamy w prawo i dołączamy do szosy. Teraz w lewo, w kierunku Starej Lubowli ok. 200 m. Po przekroczeniu mostku na potoku Kamienka, skręcamy z szosy w prawo na teren firmy BGV (Nestville Park). Jedziemy wzdłuż zabudowań w kierunku południo-

wo-wschodnim. Pokonujemy przejazd kolejowy i wśród rozległych pól płaskiej doliny Popradu (Nižná Roveň) docieramy do rzeki. Za mostem skręcamy w lewo. Jedziemy polną drogą wzdłuż prawego brzegu Popradu ok. 2 km. aż do kładki na rzece, gdzie spotykamy znaki zielone szlaku rowerowego nr 5901 (biegną tędy także znaki czerwone szlaku pieszego Sulinka – Kotník). Podjeżdżamy prowadzeni znakami w kierunku południowo-wschodnim przez osiedle Sidlisko Zapad. Po minięciu cmentarza skręcamy w prawo w ulicę Tatranską, a następnie w ulicę Letná, która doprowadza nas do cmentarza położonego na stokach Koziej Hory. Cały czas prowadzeni jesteśmy znakami szlaków turystycznych, które spotkaliśmy w okolicy kładki nad Popradem.

Nestville Park, fot. OOCR

Odcinek 2. Podjazd na Kotník

Nie dojeżdżając do parkingu, skręcamy w lewo na polną drogę biegnącą przy granicy cmentarza. Wkrótce docieramy do krawędzi jaru (po prawej), na którego zboczu rozlokowane są ogródki działkowe. Po 400 m podjazdu odchodzi w prawo szlak czerwony. My podążamy dalej za znakami rowerowymi w kierunku Koziej Hory. Jedziemy

skrajem rozległych pól. W pobliżu kopuły szczytowej układ polnych dróg może ulegać sezonowej zmianie. Generalnie zmieniamy kierunek z południowego na południowo zachodni i wydostajemy się na grzbiet w miejscu zwanym Uboč. Znajduje się tutaj rozdroże szlaków turystycznych. Do szlaku rowerowego znakowanego kolorem zielo-

nym dołącza ponownie szlak pieszy czerwony oraz szlak żółty z Nowej Lubowli (Nová Lubovňa). Otwiera się tutaj widok na Góry Lewockie z doliną Jakubianki na pierwszym planie. W dolinie rozłożyła się duża wieś – Jakubany. Jęzorem polan podjeżdżamy pod szczyt Nizka Hora (790 m n.p.m.). Podążamy falistym grzbietem należącym do Lewockiej Wierchowiny (Levočská Vrchovina). Leśna droga jest dobra, ale grzbietowe polany zostały

zalesione. Dopiero po ok. 2 km od wjazdu do lasu mamy możliwość podziwiania widoków. Pod wierchołkiem Patrii (868 m n.p.m.) przy stanowisku drogowyskazów skręcamy ze szlaku na drogę w lewo i po 150 m podjeżdżamy na skraj polan. Otwiera się stąd widok na szczyt Kotnika z wieżą RTV i Tatry Wysockie. Po lewej stronie Kotnika ciągnie się dolina Kołaczkowskiego Potoku (Kolačkovský potok) z dużą wioską Kolačkov (Kołaczków).

Kolačkov został założony przez górali, działa tu kilka prężnych zespołów ludowych, np. Kollarovci, którego sława przekroczyła już granice Słowacji.

Wracamy na szlak i podążamy dalej na zachód. Na płytkim siodelku – Hniezdnianske sedlo odchodzi szlak żółty pieszy do Forbasów (Forbasy, vlak). Jadąc szlakiem rowerowym po chwili wydostajemy się na łagodnie wznoszącą się polanę (Luká pod špicou lub Lysá polana). Jest tu domek myśliwski z miejscem na

odpoczynek i rozdroże szlaków. Domek ma werandę, na której możemy się schronić w razie załamania pogody. W prawo odchodzi niebieski szlak, a my zmieniamy kierunek na południowo-wschodni i wspinamy się falistym, leśnym grzbietem ok. 1500 m aż osiągniemy szczyt Kotnika z wieżą RTV (vysielač).

Odcinek 3.

Zjazd z Kotnika do Niżnych Družbáków

Zjazd z Kotnika liczy ok. 2,5 km długości przy 250 m różnicy wysokości. Prowadzi on dobrą drogą. Trasa wyłożona jest płytami betonowymi i biegnie nią także żółty szlak pieszy. Początkowo jedziemy łagodnym grzbietem, ale po 600 m ostrym łukiem w lewo przerzucamy się na stromy stok. Pokonujemy go kilkoma ostrymi zakrętami. Uwaga! Szósty z nich jest bardzo ostry. Dolinę osiągamy w miejscu zwanym Krumľov. Znajduje się tutaj rozdroże szlaków turystycznych. Do naszej trasy dołącza czerwony szlak pieszy. Na rozdro-

żu skręcamy w prawo i zjeżdżamy wygodną drogą wzdłuż Komrowskiego potoku (Komrovský potok) w kierunku północnym. Najpierw jedziemy lasem, potem pojawiają się polany, aż wydostajemy się na otwarty teren na dnie doliny Popradu. Zjazd od Krumľova liczy ok. 3 km i doprowadza nas do skrzyżowania dróg polnych. W lewo można dojechać do miejscowości Nižné Ružbachy (Niżne Družbaki). Tam skręcają szlaki turystyczne pieszy i rowerowy. Natomiast nasza trasa idzie w prawo w dół doliny Popradu.

Źródło wody mineralnej w Forbasach, fot. OOCR

Odcinek 4.

Doliną Popradu z Niżnych Rużbachów do Hniezdnego

Po pokonaniu w bród Komrowskiego potoku (Komrovský potok) na najbliższym rozdrożu skręcamy w lewo. Jedziemy obok koryta Popradu. Po ok. 1,7 km docieramy do leśnego rozdroża przy ujściu strumienia Košútka. Droga podobnie jak Poprad wkracza w przełom i zatacza duży łuk w lewo. Wkrótce z prawej strony dołącza do nas niebieski szlak pieszy. W przełomie są trzy przystanki turystyczne. Spod drugiego z nich otwiera się widok na małą elektrownię wodną usytuowaną na Popradzie w miejscu zwanym Miľava. Kontynuujemy

jazdę wzdłuż brzegu rzeki aż do linii kolejowej. Za przejazdem kolejowym nasza droga skręca w prawo, zbliżając się do miejscowości Forbasy. Na skrzyżowaniu tuż przed pierwszymi zabudowaniami skręcamy w prawo do zagospodarowanego źródła wody mineralnej (Ščava). Ponownie pokonujemy linię kolejową – tym razem tunelem. Powrót do Forbasów tą samą trasą. Zwarta zabudowa góralskiej wsi (do tej pory ludność używa góralskiej gwary) doprowadza nas do kościoła pw. Św. Doroty, a następnie cmentarza.

*Na cmentarzu w **Forbasach** byli pochowani dwaj żołnierze Polskiej Podziemnej Armii Niepodległościowej – Żandarmeria, którzy zginęli w potyczce pod Niżnymi Rużbachami w 1949 roku. W 1997 roku ich szczątki przeniesiono na cmentarz w Nawojowej.*

Wkrótce docieramy do pierwszych zabudowań Hniezdnego. Pokonujemy rzekę i docieramy do szosy nr 77 w centrum miejscowości. Jesz-

cze tylko skręt w prawo i po 200 m jesteśmy z powrotem pod kościołem pw. Św. Bartłomieja zamykając w ten sposób pętlę wycieczki.

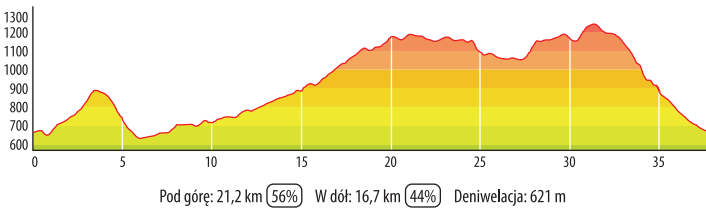
СВ. ЦИРИЛЪ И МЕТОД
ОБРАЗОВАТЕЛИ НА БЪЛГАРИЯ
СЪСЪЩЕ НАЗОВАНИЕ

GRZBIETAMI GÓR LEWOCKICH

Trasa wycieczki:

Šambron (660 m n.p.m.) – Kýčery (860 m n.p.m.) – Jakubany (648 m n.p.m.) – Vysoká pec (704 m n.p.m.) – Malý Václavák (1075 m n.p.m.) – Václavák (1156 m n.p.m.) – Jankovec (1169 m n.p.m.) – Piesočný Vrch (1083 m n.p.m.) – Černohuzec (1156 m n.p.m.) – Zámčisko (1161 m n.p.m.) – Kuligura (1221 m n.p.m.) – Šambron (660 m n.p.m.)

fol. A. Klimkowski

Grupa górska

Levočské Vrchy,
Spiško-Šarišské Medzihorie

Różnica wzniesień

621
m

Stopień trudności

wycieczka trudna,
przeznaczona
dla rowerów górskich

Długość wycieczki

37,9
km

Charakterystyka:

Trudna wycieczka przez wnętrze Gór Lewockich. Na trasie widokowy trawers z Szambronu do Jakubanów oraz długi podjazd doliną Jakubanki na główny grzbiet Gór Lewockich, który - odsłonięty przez ogromne poręby - słyne z dalekich panoram, min. na Tatry. Na koniec emocjonujący zjazd z Kuligury szlakami do zwózki drewna.

Odcinek 1.

Trawers z Szambronu do Jakubanów

Wycieczkę rozpoczynamy w centrum Szambronu (Šambron) przy ostrym łuku szosy nr 5334. Skręcamy na boczną uliczkę w kierunku zachodnim, biegnącą obok biblioteki (Obecná knižnica) i budynku

nr 21. Wkrótce przekraczamy potok Šambronka i podjeżdżamy połą drogą na wzniesienie o nazwie Hora. Na podjeździe skrzyżowanie polnych dróg, na którym skręcamy w prawo.

*Po wyjeździe na dział Hory warto przystanąć na chwilę, by podziwiać widoki. Przed nami roztoka **Uhliska** z licznymi strumieniami. Nad nią długi dział Zdiaru. Z lewej strony nad rozległymi łąkami wznoszą się strome i wysokie kopy Simin, Kuligury oraz Hrczy należących do Gór Lewockich. Jeżeli spojrzemy wstecz, to ujrzymy jedynie koniuszek wieży kościelnej w **Szambronie**.*

Zjeżdżamy szybko do doliny Uhliskowego potoku. Czasem wygodniej jest jechać po polu (śladem pojazdów rolnych) z lewej strony drogi. Na dnie doliny są trzy rozdroża. Na pierwszym jedziemy prosto, by za moment – na drugim – skręcić w lewo. Przekraczamy potok w bród i na kolejnym rozdrożu jedziemy w prawo kamienną drogą, która wyprowadza na otwarte działki Zdiaru. Podjeżdżamy w kierunku zachodnim, mając

po prawej stronie linię wysokiego napięcia. Po osiągnięciu grzbietu, skręcamy w lewo i wspinamy się widokowymi łąkami w kierunku południowo-zachodnim. Z prawej mamy dolinę Prislopskiego potoku, a z lewej dolinę Uhliskowego potoku. Podjazd jest mozolny ze względu na trawiastą nawierzchnię drogi. Po osiągnięciu źródlisk Prislopskiego potoku, skręcamy za śladem drogi w prawo i trawersujemy na sąsiedni dział Kýčery.

Warto pojechać do centrum wsi **Jakubany**, aby zobaczyć grackokatolicką **cerkiew pw. św. Piotra i Pawła** z 1911 roku. W architekturze widoczne są inspiracje bizantyjskie i romańskie.

Cerkiew w Jakubanach, fot. G. Niesporek

Rozpoczynamy przyjemny zjazd do doliny Jakubianki. Prowadzi on rozległymi łąkami wprost na południe i liczy 2,5 km przy 300 m spadku terenu. Jakubiankę musimy przekroczyć w bród. Osiągnąwszy zabudowania Jakubowan, skręcamy

w lewo, przejeżdżamy przez tartak i dużym łukiem w prawo dostajemy się do szosy nr 54340 w górnej części wsi (Vyšná Roveň). Spotykamy tutaj znaki niebieskiego szlaku rowerowego nr 2889.

Odcinek 2.

Doliną Jakubianki w Góry Lewockie

Początkowo jedziemy otwartym terenem, ale po ok. 1 km wkraczamy w głęboką przełomową dolinę Jakubianki. Z lewej strony wznoszą się strome stoki Kýčery (1061 m n.p.m.) zwane Bučkova. Po prawej stronie

są stoki Repiska (1251 m n.p.m.). Po ok. 1,5 km od wjazdu w las dolina rozszerza się w niewielką kotlinkę. Z lewej uchodzi potok Toráč. Jeszcze ok. 800 m i stajemy w doskonałym miejscu wypoczynkowym.

*Niedaleko potoku Toráč przygotowano dobre miejsce do odpoczynku. Nad wodą znajduje się wiata turystyczna z paleniskiem. Są ławeczki, a obok atrakcja krajoznawcza – zrekonstruowany piec do wypalania rudy żelaza – **Vysoká pec**, który został zrekonstruowany w 2013 roku i jest najstarszym takim obiektem na Słowacji. Działał w latach 1760–1870 i był jednym z siedmiu wielkich pieców, które istniały w tych czasach na Słowacji. Obiekt jest wysoki na 9 metrów, a obok ustawione jest drewniane koło młyńskie o średnicy 3,2 m.*

Wysoki Piec, fot. OOCR Severný Spiš – Pieniny

Jedziemy w głąb Gór Lewockich. W dolinie pojawiają się liczne łąki i polany. Po następnych 2 km docieramy do małej kotlinki. W lewo odchodzi dolina zwana Vyšný Toráč. Od tego miejsca zmieniamy kierunek jazdy z południowego na południowo-zachodni. Z lewej strony piętrzy się grzbiet Jankovca, po którym będziemy podążać, wracając do Szambronu. W coraz większym stopniu stoki pozbawione są lasów. Po ok. 6 km od Wysokiego Pieca (Vysoká pec) docieramy Hniezdnej polanki z gajówką i miejscem do wypoczynku. Warto w tym miejscu odpocząć, bo czeka nas stromy podjazd na grzbiet główny Gór

Lewockich. Wspinać będziemy się stokami Dereżowej (Derežová) na przełęcz Točňa (Malý Václavák – 1087 m n.p.m.). Doskonała, szeroka droga pokonuje ok. 200 m wysokości względnej na odcinku o długości 2,3 km. Najpierw jedziemy lasem wysoko nad Kamiennym potokiem, potem otwartą porębą wzdłuż Suchej Doliny. Na przełęczy duży plac skrzyżowania dróg leśnych i skrzyżowanie szlaków turystycznych. W lewo i prawo biegnie czerwony szlak pieszy. Nasz niebieski szlak rowerowy skręca w lewo na grzbiet. Natomiast drogą na wprost odchodzi żółty szlak rowerowy nr 8929 do Ihlan (Ihľany).

Odcinek 3. Na grzbiecie Gór Lewockich

Jedziemy początkowo przez wytrzebiony z lasów Veterny kut, a następnie objeżdżamy po zachodnich i południowych stokach wierzchołek Dereżowej (Derežová – 1212 m n.p.m.). Z drogi otwiera się szeroki widok na Góry

Lewockie. Przed nami gołe, wylesione stoki Lewockiego Jawora (Javor – 1206 m n.p.m.) i grzbiet Lewockiej Jaworzyny (Javorina – 1225 m n.p.m.). Na stoku po lewej stronie widać zagłębienia osuwiska.

*Na trasie można zejść z roweru i podejść kilkanaście metrów, by poszukać otworu jaskini pseudokrasowej (**Derežovská jaskyňa**). Grota ma 60 m długości oraz 20 m deniwelacji.*

Tajemniczy świat jaskiń, fot. OOCR Severný Spiš – Pleniny

Zjeżdżamy na przełęczkę pod Dereżową. Znajduje się tutaj duży plac, na który schodzą się liczne drogi i szlaki zrywkowe. Pokonujemy Zielený Vrch (1199 m n.p.m.) i stajemy na następnym placu załadunkowym. Jest to rozdroże Kamienna Studňa. Na starych mapach zaznaczone jest po lewej stronie źródło, ale trudno je odszukać.

Wariant: w tym miejscu można skrócić sobie dalszą trasę drogą po północnych stokach Lewockiego Jawora. Ten wariant ma jedynie ok. 600 m długości przy ponad 2 km trasy opisywanej, ale prowadzi zdecydowanie gorszym traktem. Ponadto za Jaworem, na przełęczy Václavák znajduje się dobre miejsce na postój przy domku myśliwskim.

Omijamy od wschodu, a następnie od południa szczyt Lewockiego Jawora (1206 m n.p.m.) i zatrzymujemy się na przełęczy Václavák (1141 m n.p.m.) z ważnym rozdrożem szlaków turystycznych. W prawo odchodzi zielony szlak rowerowy nr 5886 przez Dolinę Zadnią Lubicką (Zadná dolina) do Lubicy. Na wprost – stokami Furmańca (Furmanec – 1239 m n.p.m.) – biegnie nasz dotychczasowy niebieski szlak rowerowy nr 2889 (wspólnie z czerwonym szlakiem pieszym). W lewo odchodzi szeroka droga stokami Szkapowej (Škapova – 1232 m n.p.m.) do doliny Torysy. Natomiast w kierunku północnym po wschodnich stokach Lewockiego Jawora prowadzi nieoznakowana trasa, którą będziemy za chwilę podążać.

Na **Václaváku** warto zrobić krótką przerwę przy domku myśliwskim (z lewej strony drogi, ok. 100 m za szlakiem niebieskim i czerwonym w kierunku południowym), szczególnie, że czeka nas najtrudniejsza orientacyjnie część wycieczki.

Po odpoczynku ruszamy w kierunku południowym. Po ok. 1 km trawersie wschodnimi stokami Lewockiego Jawora wydostajemy się na grzbiet Jankowca (Jankovec) w miejscu, gdzie z lewej strony dochodzi opisany wcześniej wariant objazdu szczytu. Z trawersu roztaczają się ciekawe widoki na pozbawione lasów stoki Furmańca (1239 m n.p.m.) i Szkapowej (1232 m n.p.m.). Falistym grzbietem jedziemy jeszcze ok. 700 m w kierunku północno-wschodnim aż dotrzemy na polany pod szczytem Jankowca (Jankovec – 1169 m n.p.m.). Na początku polany – z lewej strony – mijamy ruiny

dawnej gajówki (Hajovka pod Jankovci), a z prawej znajduje się wiata turystyczna i głęboka studnia z kółwrotem. Halny szczyt Jankowca możemy zdobyć jadąc na wprost, albo objechać go wygodną drogą leśną w lewo po zachodnich i północnych stokach góry. Wybieramy trasę przez szczyt jako ładniejszą widokowo i krótszą. Z niego zjeżdżamy skrajem polany do wspomnianego trawersu. Kontynuujemy jazdę grzbietem w kierunku północno-wschodnim. Jedziemy śladem starych zarastających polan. Po ok. 800 m docieramy na rozdroże przed podjazdem na Piesočný vrch (1155 m n.p.m.).

Skręcamy tu w prawo na nikłą drogę wchodzącą w las i trawers południowych stoków Piesocznego Wierchu (Piesočný vrch). Za

400 m – na niewielkich polankach – znajduje się kolejne rozdroże i tu również czeka nas skręt w prawo w ledwie widoczną drogę.

***Uwaga! Rozdroża przed podjazdem na Piesočný vrch są bardzo istotnymi orientacyjnie miejscami. Jeżeli wybierze-
my nie tę drogę, czeka nas przejazd przez poręby i uciążliwe
przedzieranie się przez las.***

Po przejechaniu przez dwa kolejne rozdroża trawersujemy stoki przez ok. 350 m, by przed ostrym skrętem w prawo opuścić drogę, jadąc dalej prosto nikłym śladem starej trasy, która biegła dolnym skrajem dawnych hal. Cały trawers liczy ok. 1 km, prowadzi ciągiem niewielkich polanek i kęp mieszanego lasu. Trzeba tu zachować największą czujność, by nie pomylić trasy. Ślad drogi wyprowadza nas na przełęcz Piesoczną (Piesočná – 1060 m n.p.m.). Pagórkowatym grzbietem przełęczy jedziemy ok. 500 m w kierunku wschodnim aż do wyraźnej drogi zrywkowej. Dochodzi ona na przełęcz z doliny Jakubianki i prowadzi boczną dolinką Wyžnego Toracza (Vyšný Toráč). Skręcamy tu na drogę w prawo i podjeżdżamy stromo w kierunku szczytu Čiernohuzec (1213 m n.p.m.). Początkowo jedziemy przez gęsty świerkowy młodnik, ale wkrótce wydostajemy się na otwarte poręby pod szczytem Čiernohuzca. Po ok. 450 m na rozdrożu skręcamy w lewo na długi trawers północno-zachodnich stoków kopuły szczytowej Čiernohuzca. Tutaj tylko początek jest stromy, potem jest prawie płasko. Dodatkowo otwierają się widoki na Góry Lewockie, a szczególnie otoczenie doliny Jakubianki. Przed wiatrolomami rozciągała się wzdłuż drogi polana Dlha luka. Po ok. 1,5 km podjeździe wydostajemy

się na grzbiet pod górą Zámčisko (1236 m n.p.m.). Stąd otwiera się widok na drugą stronę Gór Lewockich. Widzimy pod sobą głęboko wciętą, długą dolinę Torysy z miejscowością Tichý Potok. Droga grzbietowa jest szeroka i nosi ślady częstego użytkowania. Z prawej dochodzi następna wyraźna droga. Nasza trasa trawersuje stoki (południowo-wschodnie) Zámčiska. Docieramy na przełęcz pod Prezubkami – przedwierzchołkiem Kuligury (1250 m n.p.m.). Znajduje się tu ważne rozdroże leśnych dróg. W prawo odchodzi wyraźna trasa sprowadzająca do doliny Torysy, a w lewo droga do doliny Jakubianki przez dolinkę Toracza (Toráč). My kierujemy się za grzbietem i podążamy najmniej wyraźnym szlakiem. Czeką nas teraz ok. 1 km podjazdu grzbietem. Wspinaczka jest mozolna, bo kamienistą dróżką musimy pokonać ok. 100 m różnicy wysokości. Przed wierzchołkiem droga skręca w prawo i omija go osuwiskowym bardzo stromym stokiem zwanym Lamanec. Dalsze 500 m to zjazd na przełęcz pod głównym wierzchołkiem masywu Kuligury. Jego szczytu nie będziemy zdobywać lecz wydostaniemy się za drogą na otwarty grzbiet łączący go z położonymi w kierunku północno-zachodnim Siminami (1282 m n.p.m.) – drugim co do wysokości szczytem

Gór Lewockich. Podjazd stokami Kuligury o długości ok. 600 m prowadzi ocalałymi resztkami lasu. Gdy dotrzemy na grzbiecie, otwo-

rzy się przed nami piękny widok na głęboki kocioł leja źródłowego Szambronki (Šambronka) płynącej pół kilometra niżej.

Sambron, fot. E. Borek

Odcinek 4. Zjazd z Kuligury do Szambronu

*Spod **Kuligury** możemy pojechać na rowerze na wszystkie strony. Leśne trakty zrywkowe sprowadzają do doliny Jakubianki przez Bukowinki (Bukovinky) i Toracz (Toráč). Do Bajerowców (Bajerovce) przez dolinę Lubotinki i oczywiście do Szambronu (Šambron) przez dolinę Szambronki (Šambronka).*

Aby pojechać do Szambronki (Šambronka), należy na rozdrożu kierować się na wprost, na wschód. Po ok. 60 m na następnym rozdrożu trzeba opuścić wyraźną drogę na rzecz mniej czytelnego traktu w lewo. Nim równo po grzbiecie ok. 70 m w kierunku północno-zachodnim (w stronę Sminy). Na skrzyżowniu dróg zrywkowych skręcamy bardzo ostro w prawo i jedziemy ok. 200 m w kierunku południowo-wschodnim do dużego łuku drogi w lewo. Z naszej trasy mamy widok na pozabawione lasu stoki Hrča (1240 m n.p.m.) i Kopy (1231 m n.p.m.). Za

łukiem drogi przyjmujemy kierunek północno-zachodni i podążamy kamienistym traktem ok. 600 m aż do dużego rozjeżdżonego skrzyżowania. Tutaj możemy pojechać jedną z dwóch dolnych dróg. Wybieramy odnogę prawą, która krótszą trasą prowadzi do doliny. Po 100 m wykonuje ona bardzo ostry i stromy skręt w lewo. Teraz przed nami ok. 800 m odcinek, na którym szybko tracimy wysokość (ok. 140 m). Droga jest kamienista i częściowo rozmyta przez opady. Docieramy nią do następnego rozjazdu. W prawo odchodzi bardzo stroma trasa, która

Nazwa miejscowości **Šambron** (Kúty) wywodzi się z niemieckiego i oznacza „czarne źródło”. Zamieszkała jest przez ludność Rusińską, która kultywuje stare tradycje i pieśni. W Szambronie brak zabytkowych budynków, ponieważ w styczniu 1945 roku cała wieś spłonęła.

Okolice Szambronu, fot. M. Petrilák

szybko sprowadza na dno doliny. Wybieramy jednak drogę w lewo, która łagodniej sprowadza do doliny Szambronki. Po chwili wjeżdżamy w zagajnik i boczną dolinę. W lewo otwiera się widok na stromy żleb podchodzący pod szczyt Sminy. Dzieli nas od niego ok. 350 m wysokości względnej. Po przekroczeniu żlebu zagłębiamy się w rzadki las i kontynuujemy jazdę w kierunku północnym. Po 600 m trafiamy na rozdroże, na którym jedziemy ostro

w prawo szeroką mocno rozmytą drogą na dno doliny (ok. 300 m). Teraz w lewo i prosto w dół w kierunku wsi. Po 500 m wydostajemy się z lasu na duży plac z pozyskanym w górach drewnem. Do górnego końca wsi Šambron (Kúty) dzieli nas odległość 1,3 km. Pokonujemy ją po dobrej utwardzonej drodze. Po 400 m mijamy z prawej strony cerkiew, a po następnych 200 m docieramy do skrzyżowania, od którego rozpoczęliśmy trasę.

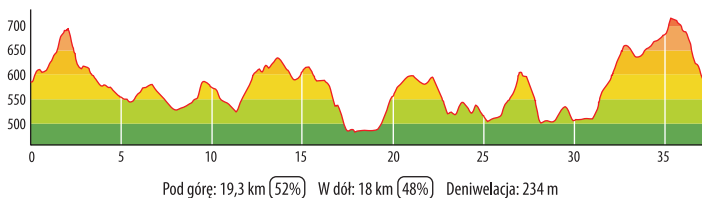

PASEM SKAŁKOWYM NAD POPRADEM

Trasa wycieczki:

Lubovnianske Kúpele (583 m n.p.m.) – Šambronka (559 m n.p.m.) – Hromoš (534 m n.p.m.) – Kozelec (548 m n.p.m.) – Biela Hlina (639 m n.p.m.) – Plaveč zámok (562 m n.p.m.) – Skalky pri Udole (608 m n.p.m.) – Hajtovka (527 m n.p.m.) – Skalná ihla (517 m n.p.m.) – Chmielnica (512 m n.p.m.) – Kolárovo (691 m n.p.m.) – Lubovnianske Kúpele (583 m n.p.m.)

fol. A. Klimkowski

Grupa górska

Lubovnanska Vrchovina,
Spiško-Šarišské Medzihorie

Różnica wzniesień

234
m

Stopień trudności

wycieczka trudna,
przeznaczona
dla rowerów górskich

Długość wycieczki

37,2
km

Charakterystyka:

Trudna wycieczka przez wzniesienia i przełęcz Hromowca oraz ostańce wapienne w dolinie Popradu. Trasa trudna również ze względu na problemy w orientacji. Wycieczka spaja dwie krainy historyczne: Spisz i Szarysz, których zamki górują nad szlakiem. W Lubovnianskich Kupelach warto zwrócić uwagę na smakowite szczawy, a w okolicy Chmelnicy skalną igłę wystającą z nurtu Popradu.

Odcinek 1.

Trawers wzgórz Hromowca

Wycieczkę rozpoczynamy w Ľubovnianskich kúpelach (Novoľubovnianske kúpele) uzdrowisku należącym administracyjnie do miejscowości Nová Ľubovňa. Źródło położony jest w głębokiej długiej na 2,5 km dolinie Ľubovnianskeho potoka. Znajduje się tutaj kilka szczaw żelazistych. Wyruszamy z parkingu obok źródła „Andrej”. Początkowo jedziemy w dół doliny, by po ok. 200 m na rozdrożu skręcić w prawo na asfaltową drogę biegnącą na południe nad Hotelem Sorea. Po jego minięciu, ruszamy drogą gruntową w górę bocznej dolinki. Jedziemy dnem doliny i po chwili mijamy pensjonat Dinda. Przed nami wznosi się stroma kopa Wysokiej (Vysoká – 846 m n.p.m.) z widocznym wyciągiem narciarskim. Mijamy kilka odnóg prowadzących do domków letniskowych,

a w końcu wydostajemy się na łąki, którymi polną drogą trawersujemy pod kopą Wysokiej w kierunku południowo-wschodnim. Po ok. 450 m docieramy do rozdroża, teraz skręcamy w prawo na najwyraźniejszą z dróg. Przejeżdżamy przez kępę lasu do następnego rozdroża – ok. 200 m. Tam skręcamy ostro w lewo i nieco zjeżdżamy ciągiem polanek (pod Vysokou) w kierunku widocznych kilku domków letniskowych. Nie dojeżdżając do nich, skręcamy na lewo w dół w kierunku południowo-wschodnim. Ślad drogi doprowadza nas do starego domku. Mijamy go i ruszamy do najniższego miejsca na polanie. Tam znajdujemy drogę, którą podążamy stromo przez zagajnik na dno doliny (Dlhý potok). Przekraczamy potok w bród i kierujemy się wyrażną drogą gruntową w dół doliny.

Polany i łąki, jakie przemierzamy po przekroczeniu potoku (Dlhý potok), noszą ślady intensywnego wypasu. Prawdopodobnie będziemy musieli kilkakrotnie przekraczać ogrodzenia elektrycznych pastuchów. Należy pamiętać o zapinaniu za sobą rozpiętych przewodów (służą do tego specjalne izolowane uchwyty). Jeżeli zauważymy tabliczkę ostrzegającą, że w stadzie jest buhaj to bezwzględnie należy taki teren ominąć.

Skalki przy Udolu, fot. OOCR Severný Spiš – Pleniny

Jadąc dnem doliny, po 350 m jeszcze raz przekraczamy potok. Po dalszych 850 m docieramy do szeroko rozlanej Szambronki (Šambronka). Pokonujemy ją przeskakując po kamieniach, lub – jeśli nie obawiamy się zamoczenia – przejeżdżając w bród. Po pokonaniu rzeczki kierujemy się do widocznej szosy Šambron – Plavnica. Drogą asfaltową jedziemy w lewo w kierunku Plavnicy. Po ok. 1 km docieramy do dużego gospodarstwa rolnego. Początkowo jedziemy wzdłuż niego, a po ok. 500 m skręcamy z szosy przez bramę do środka. Jedziemy między zabudowaniami, skręcając najpierw w prawo,

a następnie w lewo (nie dajemy się wciągnąć między obory) na drogę prowadzącą do Gromoszu (Hromoš). Jedziemy mocno zniszczoną przez maszyny rolne drogą asfaltową. Po lewej stronie wznosi się zalesione wzgórze Červená voda, a po prawej wzniesienie Bzdirky. Po chwili mijamy położony nad stawami teren rekreacyjny z dużym domkiem letniskowym. Następnie osiągamy przełęcz, za którą łagodnie wijąca się wśród pastwisk droga sprowadza nas do wioski Gromosz (Hromoš). Miejscowość jest nieduża, ale bardzo malowniczo ukryta w dolinie potoku Hromowiec.

*W dolnej części wioski **Gromosz (Hromoš)** znajduje się **cerkiew greckokatolicka pw. św. Łukasza** z 1895 roku i nowy kościółek rzymskokatolicki. Zachowały się tutaj także drewniane domy sprzed I wojny światowej.*

Wjeżdżamy w zwartą zabudowę miejscowości. Na rozdrożu za mostem na Hromowcu skręcamy w prawo w uliczkę biegnącą w kierunku wschodnim w stronę gospodarstwa rolno-hodowlanego. Na skrzyżowaniu obok obór skręcamy w lewo na gruntową drogę prowadzącą do Kozelca – małej osady należącej administracyjnie do Gromoszu. Droga w prawo prowadzi do lasu na najwyższym w okolicy masywie Hromowca (894 m n.p.m.). Krótki, ale dosyć stromy podjazd rozjeżdżoną drogą, wyprowadza nas na przełęcz pod Grapą (695 m n.p.m.). Kierujemy się na wschód, trawersując dolinkę Chabzdiny na wzniesienie z małym wiejskim cmentarzem. Stromą betonową drogą zjeżdżamy do centrum Kozelca. Mijamy mały kościółek rzymskokatolicki z 1912 roku i na rozjeździe skręcamy w lewo w dół doliny potoku Kozelský. Po 700 m skręcamy z szosy w prawo na polną drogę (ok. 200 m poniżej przydrożnej kapliczki). Wygładzoną przez spychacz drogą podjeżdżamy

początkowo równolegle do szosy, a następnie skręcamy ostro w prawo i wspinamy się przez rozległe pola na grzbiet pod Kopcou. Cały czas kierujemy się na południowy-wschód. Po osiągnięciu grzbietu z prawej strony zostawiamy najwyższe wzniesienie Roveň i, trzymając się grzbietu, wznosimy się na wzgórze Biela Hlina (639 m n.p.m.) w kierunku północno-wschodnim. Z wierzchowiny szczytowej Bielej Hliny zjeżdżamy na rozległe trawiaste siodło pod Skalką (Skalka – 623 m n.p.m.). W czasie mgły wierzchowina Bielej Hliny jest terenem bardzo mylnym. Należy wtedy zachować szczególną uwagę, by nie dać się ściągnąć do sąsiednich wsi: Vislanki z prawej strony lub Pastovníka z lewej. Jedynym punktem orientacyjnym są stare drewniane słupy linii energetycznej. Z siodła kierujemy się za trawiastą drogą na północ w kierunku widocznej białej domkowej kapliczki. Nad nią wznosi się porośnięty ziołoroślami wapienny ostaniec Skalki (Skalka – 623 m n.p.m.).

Odcinek 2.

Pasem skałowym nad Popradem

Z wierzchołka jedziemy początkowo przez pastwiska w kierunku północnym. Po ok. 350 m dojeżdżamy do polnej drogi, którą zmierzamy w lewo na grzbiet nad Skalkou (wspomniana skała widoczna jest na polu po prawej stronie). Posuwamy się odkrytym grzbietem

w kierunku północno-zachodnim w stronę widocznych dwóch wysokich lip. Skrywają one mauzoleum właścicieli Plaweckiego zamku (Plavečský hrad). Niestety jest ono mocno zniszczone. W dole na tle doliny Popradu i miejscowości Pławiec (Plaveč) ukazują się ruiny zamku.

Plavečský hrad to ruiny jednego z najstarszych zamków północnej Słowacji. Położony na wysokim brzegu Popradu strzegł szlaku handlowego do Polski. W XV wieku był siedzibą husytów. Po pożarze w 1856 roku ostatecznie zamienił się w ruinę. Od roku 2014 trwają tu prace zabezpieczające i odnawiające. Jego nazwa wywodzi się od plemienia Połowców (Plavcov), które królowie węgierscy osadzali na granicach swego królestwa.

Ruiny zamku Plaveč, fot. G. Niesporek

Po zwiedzeniu ruin zjeżdżamy stromo do osiedla Podzámok. Po osiągnięciu drogi krajowej nr 68 skręcamy na nią i jedziemy ok. 250 m

w kierunku północno-wschodnim. Następnie skręcamy w lewo na most nad Popradem.

***Uwaga!** Na szosie nr 68 i w trakcie wykonywania manewru skręcania należy zachować szczególną ostrożność ze względu na bardzo duży ruch samochodowy.*

Na najbliższym skrzyżowaniu po przejechaniu rzeki skręcamy w lewo w ulicę Popradská. Je-

dziemy nią w stronę widocznego kościoła pw. św. Małgorzaty Antiocheńskiej.

***Kościół pw. św. Małgorzaty Antiocheńskiej** pierwotnie miał gotycki charakter, został jednak odnowiony w stylu barokowym. Od północy przylega do niego skwer z dziesięcioma pomnikowymi lipami drobnolistnymi.*

Przejeżdżamy przez skwer i kierujemy się ulicą Bernolákova w kierunku północnym. Po ok. 750 m docieramy do linii kolejowej. Przeznaczamy ją i skręcamy na drogę polną w prawo. Po betonowych płytach przekraczamy niewielki ciek wodny i skręcamy na drogę w lewo. Po 20 m – na następnym rozdrożu – ponownie skręcamy w lewo. Podjeżdżamy teraz stromym Hlinnej Hory w kierunku północno-zachodnim. Po ok. 1,8 km od przejazdu kolejowego osiągamy wzniesienie nad Jamami

(606 m n.p.m.). Wokół nas dominują wzgórza zajęte przez wielkopowierzchniowe uprawy. Po prawej stronie wznosi się niedaleki maszyn Magury Orłowskiej i Kurczańskiej. Po lewej za Popradem i wzgórzami Hromowca ciemniejsze pasmo Gór Lewockich, natomiast z tyłu zostają Góry Czerchowskie. Polną drogą jedziemy wyrównanym grzbietem jeszcze przez 1,3 km aż do kulminacji Hora (608 m n.p.m.) wznoszącej się bezpośrednio nad pomnikiem przyrody „Skalky pri Údole”.

Skalky pri Údole to zespół ośmiu wapiennych ostańców, z których najwyższe mają do 13 m wysokości. Można tutaj zaobserwować liczne skamieniałości, zwłaszcza amonity. Ostańce porasta murawa wapieniolubna.

Skalka przy Údole, fot. E. Borek

Na rozdrożu przy skałach skręcamy w lewo, kierując się w dół. Wyraźną drogą polną objeżdżamy formy skalne od południa i zmierzamy do doliny potoku Údolčanka. Samego cieku nie osiągamy lecz skręcamy w prawo nieco pod górę w kierunku centrum Údolu. Przekraczamy wapienny grzbiet i wjeżdżamy do wsi. Na skrzyżowaniu jedziemy w lewo. Ulica w prawo prowadzi do górnej części wsi, gdzie znajduje się cerkiew greckokatolicka i prawosławna.

Przekraczamy ponownie Údolčankę i stromo podjeżdżamy wśród jednorodzinnej zabudowy do skrzyżowania dróg asfaltowych. Po lewej mijamy duże gospodarstwo rolne (Jednotné roľnícke družstvo). Na rozdrożu skręcamy w lewo w dół w kierunku Popradu, a po ok. 300 m w prawo na drogę do wsi Hajtovka. Początkowo podjeżdżamy na mały grzbiet na Skalky, a potem kierujemy się wysokim zboczem nad doliną Popradu. Po ok. 1,3 km docieramy do Hajto-

vk. Stromą uliczką wspinamy się w kierunku kościoła. Przed świątynią skręcamy w lewo. Przejeżdżamy nad cmentarzem, a później nad gospodarstwem rolnym i przez pastwiska kierujemy się drogą do lasu w kierunku północno-zachodnim. Wśród drzew powyżej drogi widać liczne skałki wapienne. Trasą przepędzane są zwierzęta na położone wyżej pastwiska, więc może ona być, zwłaszcza po deszczach, ciężka do przebycia. Ze skarpy nad trasą wycieka źródłana woda. Na rozdrożu powyżej lasu

skręcamy w lewo i jedziemy przez pastwisko do następnego leśnego pasa. Po jego pokonaniu kierujemy się skrajem polan w lewo w dół stoku. Wkrótce polany przechodzą w zarośla krzewów tarniny i buczyny. Stroma mocno rozjeżdżona droga sprowadza nas do koryta niewielkiego strumienia i na dno doliny Popradu. Podmokłą doliną jedziemy na południe w górę rzeki. Po ok. 250 m docieramy pod wysoki ostaniec wapienny wystający z nurtu. Jest to Czarcia Skała (Čertova skala, Skalná ihla).

Čertova skala, Skalná ihla to wapienny ostaniec z okresu jurajskiego o 10 m wysokości wystający wprost z nurtu Popradu. Obiekt jest chroniony jako pomnik przyrody (Prírodná pamiatka). Z ostańcem związane są liczne legendy, które wiążą skałę z zamkiem w Starej Lubowli.

Skalna Ihla, fot. E. Borek

Spod skały jedziemy płaskim dnem doliny Popradu w kierunku wsi Chmielnica (Chmeľnica). Podjeżdżamy na terasę nad zalewową łąką i zmieniamy kierunek jazdy na zachodni. Wkrótce kamienistą drogą wśród zarośli opuszczamy się ponownie na dno doliny. Stajemy na skraju wielkiego pola przed wsią Chmielnica. Jeżeli przez pole wytyczona jest sezonowa droga, to dalej jedziemy nią. W innym wypadku

zmierzamy nieco na około wzdłuż linii kolejowej. Po ok. 2,2 km docieramy do pierwszych zabudowań wsi Chmielnica (Chmeľnica). Leży ona już na Spiszu i jest ostatnią miejscowością w regionie, gdzie mieszka jeszcze sporo potomków Niemców Spiskich. Wkrótce docieramy do głównej ulicy miejscowości. Skręcamy tutaj w lewo i kierujemy się na widoczny most na Popradzie.

Odcinek 3.

Z doliny Popradu do Lubowelskich Kupeli

Przejeżdżamy na drugą stronę rzeki. Na skrzyżowaniu z drogą krajową nr 68 skręcamy w lewo. Szosą główną jedziemy jedynie 100 m i za przystankiem autobusowym skręcamy na polną drogę w prawo. Przed nami ostry podjazd skrajem pól i lasu (z lewej). Po 250 m podjazd łagodnieje. Wkrótce docieramy do ogródków działkowych skrytych w zaroślach po lewej stronie. Od ogródków trzymamy się drogi biegnącej po prawej. Przemieszczamy się skrajem wielkich pól obejmującej stoki Pustej Hory. Mijamy płytką depresję, ambonę myśliwską i docieramy do następnego zgrupowania ogródków działkowych. Teraz kierujemy się na wprost dróżką utrzymaną przez działkowiczów lub jedziemy w prawo do góry do wyraźnej drogi polnej. Po jej osiągnięciu skręcamy w lewo i zjeżdżamy szybko na głęboko wciętą przełęcz pomiędzy Pustą Horą (719 m n.p.m.) na północy, a górą Kolárovo (817 m n.p.m.) na południu. Ze zjazdu roztacza się ładny widok na Góry Lewockie. Z przełęczy podjeżdżamy nieco w kierunku południowo-zachodnim

do drogi asfaltowej łączącej Nową Lubowlę (Nová Ľubovňa) z uzdrowiskiem (Ľubovnianske kúpele, lub Novoľubovnianske kúpele). Biegnie nią szlak pieszy znakowany żółtym kolorem i tego samego koloru szlak rowerowy. Nasza trasa poprowadzi dalej zgodnie z tymi znakami. Skręcamy w lewo i trawersujemy łagodnym podjazdem północne stoki. Po 250 m w prawo odchodzi polna droga.

Wariant: jeśli mamy czas i odpowiednią kondycję to możemy wspiąć się wspornianą drogą na połoniny i grzbiet Kolárova. Po zdobyciu wierzchołka głównego zjeżdżamy z jego drugiego, niższego szczytu z powrotem do żółtego szlaku w miejscu zwanym Vyhľadka. Ten wariant liczy 2,5 km

Kontynuujemy trawers wśród widoków na źródłiska Hrona zwane Medzi Jarkami. Droga o nawierzchni asfaltowej przechodzi w zwykłą trasę gruntową, która wyprowadza

Droga pod Pustą Horą, fot. E. Borek

nas łagodnie na grzbiet zwany Vyhliadką (710 m n.p.m.) Wcześniej – w leju źródłowym Hrona – na rozdrożu skręcamy na łagodniejszą drogę biegnącą w lewo. Z Vyhliadki jest ładny widok na północne otoczenie Kotliny Lubowelskiej (Lubovnanska Kotlina). Teraz rozpoczynamy zjazd do uzdrowiska. Możemy cały czas jechać drogą polną do pierwszych zabudowań, a następnie już po asfalcie na dno

doliny pod źródło Andrej lub, trzymając się ściśle żółtych znaków szlaku, dotrzeć w to samo miejsce trudniejszą, ale zdecydowanie ciekawszą przyrodniczo trasą. Po 350 m od Vyhliadki droga główna biegnie w prawo, a szlaki odchodzą w lewo. Szlak rowerowy wykonuje duże łagodne łuki na stoku, a pieszy je przecina na skróty. Wybór należy do zjeżdżającego.

W miejscu, gdzie ponownie łączy się szlak rowerowy i pieszy, znajduje się grupa pomnikowych drzew. Są to cztery wielkie sosny wejmutki. Wszystkie bardzo rosochate i o licznych potężnych konarach. Największa ma ok. 350 lat, jej wysokość sięga 35 m, a obwód pnia przekracza 530 cm.

Sosna Wejmutka w Nowolubowskich Źdrojach, fot. E. Borek

Docieramy do polanki i skręcamy na niej w prawo. Dostajemy się w dolinkę małego strumienia. Teraz zmierzamy w dół obok uroczego stawu do drogi powyżej pensjo-

natu Silva. Kierujemy się drogą asfaltową w lewo 200 m do parkingu obok źródła „Andrej”. Tutaj zamykamy pętlę wycieczki.

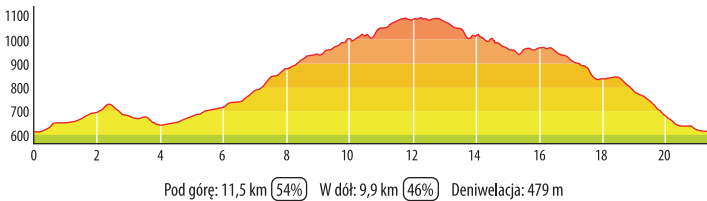

WIATERNY WIERCH Z WYŻNYCH DRUŻBAKÓW

Trasa wycieczki:

Vyšné Ružbachy (622 m n.p.m.) – Panské lúky (710 m n.p.m.) – Križny potok (650 m n.p.m.) – Pod Zbojníckym stolom (952 m n.p.m.) – Veterný vrch (1112 m n.p.m.) – Pod Zbojníckym stolom (952 m n.p.m.) – Sovia poľana (885 m n.p.m.) – Košiare (840 m n.p.m.) – Ružbachy – kúpele (644 m n.p.m.) – Vyšné Ružbachy (622 m n.p.m.)

fol. A. Klimkowski

Grupa górska

Veterný Vrch

Różnica wzniesień

479
m

Stopień trudności

wycieczka trudna,
przeznaczona
dla rowerów górskich

Długość wycieczki

21,4
km

Charakterystyka:

Trudna wycieczka z malowniczego uzdrowiska Wyžne Družbaki (Vyšné Ružbachy) na najwyższy szczyt Pasma Wiaternego Wierchu (część Magury Spiskiej). Głównymi atrakcjami są rewelacyjne widoki z odsłoniętego wierzchołka Wiaternego Wierchu oraz osobliwości geologiczne Wyžnych Družbaków z kraterem trawertynowym na czele. Ponadto na trasie urokliwa znajduje się dolina Krzyżnego Potoku i tajemnicza grota w Czubie.

Odcinek 1.

Przejazd przez Pańskie Łąki

Wycieczkę rozpoczynamy w centrum Wyżnych Družbaków (Vyšné Ružbachy) w okolicy kościoła. Po częściowo jedziemy szosą na południe, tak jak prowadzą zielone znaki szlaku rowerowego. Po ok. 250 m skręcamy w ulicę w prawo (obok pensjonatów Magura i Krater) i – prowadzeni znakami czerwonymi szlaku pieszego – docieramy pod stadion. Jedziemy wzdłuż stadionu. Po minięciu budynku poczty (Slovenská pošta) na rozdrożu skręcamy w lewo. Droga z czerwonym szlakiem odchodzi w prawo do części uzdrowskiej (kúpele). My podjeżdżamy stromo na dział Hrbok z nowym osiedlem domków jednorodzinnych. Po przejechaniu 430 m od budynku poczty na rozdrożu skręcamy w lewo. Droga asfaltowa zmienia się w gruntową. Od skrzyżowania będą nam towarzyszyć zielone znaki szlaku pieszego. Mijamy

ostanie budynki i po 300 m kolejnym na rozdrożu skręcamy w prawo w kierunku widocznej w dali przełęczy. Ponownie jedziemy po asfaltowej nawierzchni. Wąska dróżka wspina się łagodnie wśród rozległych polan w kierunku południowo-zachodnim. Krótki stromy podjazd wyprowadza nas na przełęcz Pańskie Łąki (Panské lúky – 710 m n.p.m.). Otwiera się stąd widok na masyw Wierchu Anny (Vrch Anny – 815 m n.p.m.) oraz Wyżne Družbaki (Vyšné Ružbachy). Z przełęczy zjeżdżamy przez szerokie łąki do dużej kotlinki w dolinie Krzyżnego potoku (Križný potok). Po ok. 1,1 km docieramy do rozdroża ze stanowiskiem drogowym i drogowskazów turystycznych. Skręcamy teraz w prawo za drogą ze znakami zielonymi szlaku spacerowego. Doprowadzi on nas po ok. 650 m pod otwór Jaskini w Czubie (Jaskyňa v Čube).

Jaskinia W Czubie (Jaskyňa v Čube) to krasowa forma wytworzona w wapniach wieku triasowego. Jej długość wynosi 18 m i jest łatwa do zwiedzenia, ale niezbędne jest światło. Można do niej podjechać na rowerze, bo pod sam otwór prowadzi leśna droga. Jaskinia jest chroniona jako pomnik przyrody (Prirodna pamiatka), ale można ją zwiedzać.

Do rozdroża na początku szlaku spacerowego wracamy tą samą drogą. Potem zjeżdżamy 600 m na dno doliny Krzyżnego potoku (Križný potok). Znajduje się tutaj stánovisko drogowskazów – Panské

lúky. Doliną biegnie leśna szosa asfaltowa. Na lewo odchodzi zielony szlak pieszy, a my skręcamy w prawo za znakami niebieskiego szlaku rowerowego nr 2871.

Pod Zbójnickim Stołem, fot. M. Petrák

Odcinek 2.

Doliną Krzyżnego Potoku na Wiaterny Wierch

Dalsza część wycieczki jest bardzo przyjemna i poprowadzona wygodną lekko nachyloną drogą leśną. Do rozdroża szlaków na grzbiecie pod Zbójnickim Stołem (pod Zbojnickým stolom) mamy 5 km oraz 330 m różnicy wysokości. Początkowo jedziemy skrajem polan szeroką doliną. Po ok. 700 m w lewo odchodzi droga do starego kamieniołomu pod Skalkou na stokach Kończystego Wierchu (Koncisty Vrch – 955 m n.p.m.) Tam również znajduje się jaskinia (Jaskyňa pod Skalkou), ale jest ona trudno dostępna. Dalej dolina zawęża się, a po 1 km w lewo odchodzi leśny dukt w boczną dolinę Vapenný potok. Mijamy Mokre polanky i docieramy do rozdroża w leju źródłowym Krzyżnego potoku. Tutaj skręcamy w lewo, przekraczamy potok i rozpoczynamy nieco

stromy podjazd. Przez najbliższy kilometr podjeżdżamy wzdłuż strumienia. Potem skręcamy długim łukiem w prawo i wydostajemy się na stok Jawora (Javor – 1015 m n.p.m.). Łagodny trawers wygodną drogą wyprowadza nas po 1,1 km na przełęcz pod Zbójnickim Stołem (pod Zbojnickým stolom – 952 m n.p.m.) Z poręb otwierają się widoki na Tatry. Niebieski szlak turystyczny, który połączył się z naszą trasą na trawersie, odchodzi w prawo na grzbiet. Posłuży on nam za trasę zjazdu w drodze powrotnej z Wiaterne-go Wierchu. Kierujemy się teraz w lewo i przez pierwsze 400 m jedziemy wspólnie ze znakami zielonego szlaku turystycznego. Wkrótce odchodzi on w lewo na szczyt Plontana (1107 m n.p.m.), a nasza droga biegnie łagodnie w kierun-

ku przełęczy pomiędzy szczytem Plontana, a Wiaternym Wierchem (Veterný vrch). Jedziemy wysoko nad kotliną, w której płynie Zálažný potok. Po 1,8 km droga wyprowadza nas na plac z drewnem znajdujący się już na grzbiecie głównym Wiaternego Wierchu. Tutaj ponownie spotykamy zielone znaki szlaku pieszego, natomiast szlak rowerowy przewija się na drugą stronę grzbietu i schodzi do Wielkiego Lipnika (Veľký Lipník). Po odpoczynku na przełęczy (jest tu tutaj ławeczka

i miejsce na ognisko) kierujemy się za zielonym szlakiem w prawo. Początkowo droga wznosi się stromo, a następnie przechodzi w trawers. Omijamy nią dwa wierzchołki Wiaternego Wierchu i jedziemy w stronę widocznego trzeciego wierzchołka. Po ok. 1 km stajemy na rozdrożu szlaków turystycznych. Przy kierunkowskazie Veterný vrch skręcamy na drogę w lewo i ostro, ale krótko podjeżdżamy na szczyt (kilka ostatnich metrów trzeba wypchać rower).

Wiaterny Wierch (Veterný vrch) jest najwyższym szczytem Pasma Wiaternego Wierch o wysokości 1111 m n.p.m. (wyższy jest prawdopodobnie sąsiedni wierzchołek mający 1112 m n.p.m., ominęliśmy go trawersem) należącego do Spiskiej Magury. Pozbawiony lasu wierzchołek (wiatrołomy) dostarcza dalekich widoków na Tatry i Pieniny. Bardzo strome północne stoki szczytu podkreślają dodatkowo wrażenia. Na kopule szczytowej znajduje się rzeźba niedźwiedzia z ławeczką, księga pamiątkowa i metalowa tarcza z opisem panoramy. Niedźwiedź trzyma w łapie flagę Słowacji.

Odcinek 3.

Na Zbójnickim Stole

Ze szczytu zjeżdżamy tą samą trasą na przełęcz pod Zbójnickim Stołem (pod Zbojnickým stolom – 952 m n.p.m.). W razie załamania pogody warto pamiętać, że pod Wiaternym Wierchem (ok. 500 m za czerwonym szlakiem w kierunku wschodnim) znajduje się mała chatka z otwartą werandą. Po osiągnięciu przełęczy kierujemy się za znakami niebieskiego szlaku nieco pod górę, a następnie wjeżdżamy na trawers w lewo. Tym objazdem omiemy szczyt Zbójnickiego Stołu (Zbojnický stól – 1020 m n.p.m.). Trawers poprowadzony jest wygodnie

i wiedzie wśród gęstych młodników. Po ok. 1 km docieramy ponownie na grzbiet. Teraz zjeżdżamy prawą jego stroną grzbietu (widoki na Tatry) na następną przełęcz. Jest nią częściowo zarośnięta Sovia Polana (Sovia polňa). Płaskie szerokie siodło rozdziela grzbiet Zbójnickiego Stołu od kopy Wielkiej Kiczery (Veľká Kýčera – 966 m n.p.m.). W lewo odchodzi niebieski szlak, a my kontynuujemy jazdę żółtym. Ok. 40 m od stanowiska drogowskazów turystycznych w kierunku dolinki o znamiennej nazwie Čertov potok znajduje się tajemnicza sztolnia.

Łąki pod Wielką Kiczera, fot. E. Borek

Odcinek 4.

Zjazd z Sowiej Polany do Wyżnych Družbaków

Ostry zjazd stromym wądołem wprowadza nas na skraj dużej polany. Są to Košiare – rozległe łąki między szczytami Wielkiej Kiczery (Veľká Kýčera) od północy, a Czuby (Čuba) od południa. Kierujemy się w lewo w kierunku wschodnim, a następnie północno-wschodnim. Po ok. 800 m docieramy na szerokie siodło na polanie. Teraz prosto w dół do

lasu na dolnym jej skraju. Tutaj nie skręcamy w pierwszą drogę w prawo (sprowadza ona bowiem do doliny Krzyżnego potoku), a kierujemy się nieco niżej. Po osiągnięciu lasu wybieramy wygodniejszy prawy trakt. Trawersuje on stoki wzgórza Čierťaž (778 m n.p.m.) obniżając się szybko w stronę Wyżnych Družbaków (Vyšné Ružbachy). Z naszej tra-

sy odsłaniają się widoki na Pańskie Polany. Wkrótce wjeżdżamy na łąkę, a zaraz potem na asfaltową drogę. Tam skręcamy w prawo, by po ok. 100 m skierować się z niej w lewo za szlakiem do lasu. Bardzo stroma

ścieżka sprowadza nas szybko na dno doliny. Przekraczamy po mostku Ząłazny potok i stajemy obok dużego kąpieliska. Zdrojowym chodnikiem jedziemy w prawo pod Biały Dom (Biely dom).

Biały Dom (Biely dom) to ekskluzywny obiekt wypoczynkowy w Wyżnych Drużbakach (Vyšné Ružbachy). W 1882 roku miejscowość odziedziczył hrabia Andrzej Zamoyski, który kupił od Węgrów zamek lubowelski. Jego syn hrabia Jan Kanty Zamoyski zbudował w 1931 roku dla swojej żony Izabelli de Bourbon (siostrzenicy króla Hiszpanii) na trawertynowej skale Biały Dom, który do dziś jest centrum spotkań towarzyskich i życia kulturalnego. Wzorcem dla niego był budynek kasyna w Monte Carlo.

Biały Dom w Wyżnych Drużbakach, fot. E. Borek

Po minięciu Białego Domu przejeżdżamy obok szeregu szwajcarskich domków uzdrowiskowych. One również zostały postawione za czasów hrabiego Jana Kantego Zamoyskiego. Nieco dalej znajduje

się duża osobliwość geologiczna – jeziorko trawertynowe Krater. Od centrum wsi, gdzie rozpoczęliśmy wycieczkę dzieli nas odległość ok. 450 m.

Jeziorko trawertynowe Krater (Travertínové jazierko Kráter) to zbiornik wody na szczycie niewielkiego wzgórza zbudowanego z trawertynu. Krater wypełniony jest wodą mineralną ze źródła „Izabella”, która wycieka małym potoczkiem. Ma 20 m średnicy i ok. 3 m głębokości. Temperatura wody o barwie seledynowo-błękitnej wynosi 23°C. Od 1967 roku jeziorko jest pod ochroną.

Krater w Wyznych Druzbakach, fot. G. Niesporek

odkoduj**sądeckie**

 SADECKIEzaprasza

 SADECKIE_zaprasza

 SADECKIE_zaprasza

 SADECKIE

WYDAWCA

Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu

ul. Jagiellońska 33, 33-300 Nowy Sącz

tel. +48 18 41 41 600, fax +48 18 41 41 700

e-mail: powiat@nowosadecki.pl

www.nowosadecki.pl

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Interreg
Polska-Słowacja

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg V-A
Rzeczpospolita Polska –Słowacja 2014-2020

ISBN 978-83-62735-38-9